

ગીર. નિ. સં. ૨૪૬૦

નિ. સંવત : ૨૦૨૦

આગમેશ્વર સં. ૧૮

ઈસ્વીસન : ૧૯૬૪

પાંચવી આવૃત્તિ

૧૦૦૦

મુદ્રણ : ૦-૫૦ ન. પૈ.

: પ્રકાશક :

સાલબાર્ડ સલ્ફબાર્ડ પરીખ ત. ડ.

'આર્મીપ્રિન્ટ' પરીખ પ્રિન્ટીંગ

અભિવ્યક્તિ : અમદાવાદ-૬

: મુદ્રક :

અભિવ્યક્તિ પ્રિન્ટીંગ, અમદાવાદ : અમદાવાદ-૬

અભિવ્યક્તિ પ્રિન્ટીંગ, અમદાવાદ : અમદાવાદ-૬

પ્રસ્તુત પુસ્તકના પ્રકાશનમાં લાભ લેનારા પુણ્યાત્માઓ

વિ. સં. ૨૦૧૯ માં અમદાવાદમાં માંડવીની પોળમાં,
નાગજીભૂધરની પોળના ઉપાશ્રયમાં પૂ. ગણિવર્ય શ્રી ધર્મ-
સાગરજી મ. ના ચાતુર્માસ વખતે શ્રી ભગવતી સૂત્રના
વાંચન વખતે થયેલ ફંડમાં નીચેના ભાગ્યશાળીઓએ આપેલી
રકમમાંથી ખર્ચ જતાં વધારાની રકમ આ પુસ્તિકાના ખર્ચ
ખદલ આપવામાં આવી છે.

૧૦૧-૦૦ શ્રી મોહનલાલ મનસુખરામ

૧૦૧-૦૦ શ્રી પુંજીભાઈ નગીનદાસ

૧૦૧-૦૦ શ્રી કેશવલાલ મુળચંદભાઈ

૫૧-૦૦ શ્રી શકરચંદ કચરાભાઈ

૫૧-૦૦ શ્રી દલસુખભાઈ નાથાભાઈ

૫૧-૦૦ શ્રી ધોળીદાસ ડુંગરસીભાઈ

૫૧-૦૦ શ્રી ભીખાભાઈ અંખાલાલ

૫૧-૦૦ શ્રી ચંદુલાલ દામુભાઈ

૫૧-૦૦ શ્રી માણિકલાલ અમરતલાલ ગજરાવાલા

૫૧-૦૦ શ્રી ચુનીલાલ જગજીવનદાસ

૫૧-૦૦ શ્રી ચમનલાલ દલસુખરામ ગાંધી

૫૧-૦૦ શ્રી કેશવલાલ મુળચંદભાઈ ધોરસદવાલા

૫૧-૦૦ શ્રી કલ્યાણભાઈ હરીભાઈ

- ૫૧ -૦૦ શ્રી ગુરુગ્રંથ સાહબી વર્ણ
 ૫૧ -૦૦ શ્રી ગોમવંદ મનમપાલ
 ૫૧ -૦૦ શ્રી પાલભાઈ રાવભાઈ પરીખ
 ૫૧ -૦૦ ભાઈ નંદલાલ જંઝીંગભાઈ પ્રનોદરસ
 ડ. એલીનર્ગોન્ઝ મોલીબાગ

૯૨

આ પુસ્તિકાના પ્રકાશનમાં લાભ લેનારા સદ્ગૃહસ્થો

- ૫૧ -૦૦ શ્રી રમણલાલ કૃષ્ણચંદ વકીલ
 મંકોડીની પેળ, ના. જુ. પેળ, અમદાવાદ
 ૧૦૧-૦૦ શેઠ શ્રી નંદુભાઈ દેજદાર
 શાંતિકુંજ-પાલડી અમદાવાદ
 ૧૦૧-૦૦ શેઠ શાંતિલાલ છોટાલાલ છાગીવાળા તરફ
 (તેમના નાના બે સુપુત્રો જયકાંત ઉ. વ. ૧
 હર્ષકાંત ઉ. વ. ૧૧) ની દીક્ષા નિમિત્તે

મુખપૃષ્ઠ પર અંકિત ચિત્રની હિઝાર્કન, છપાઈ, ખસોટ
 આદિનો ખર્ચ શેઠશ્રી લાલભાઈ લલ્લુભાઈ પરીખે
 પોતાના હસ્તકના જ્ઞાન ખાતામાંથી આપ્યો છે.

અનુરોધો પ્રજાવાની જેમ આ મહાનુભાવો અને અનુભાવો
જેમણે આવી જાવના કારણે અનુરોધોને મળ્યાં તે આ
મને ખબર છે.

અને તે બધું તમારું રોજનું રોજ પ્રિયેશ્વર કર
કેવું થોડું બનાવવાની જેમ પૂરું મહાસત્ત્વ શ્રી પાં
તેથી તરિકા તરીકેનું કામ કરનાર પંડિતશ્રી શ્રી જનકી
દાસશ્રી થર્મો એ આવી છે.

તમા પુસ્તિકાને સર્વોત્કૃષ્ટ બનાવવા માટે મુક
રીટિંગથી માંડી પ્રેસમાં ધક્કા ખાવા સુધીનું કામ, તર્કિતપ
જેવા મહાન તપ અને આરાધના આદ્ય છતાં તને મનથી
ખૂબ જ જરૂરેમત ઉઠાવનાર ધર્મપ્રેમી શ્રી સારાભાઈ
પોપટલાલ ગજરાવાલાની પ્રશંસનીય સેવા ખૂબ જ અનુ-
મોદનના પાત્ર છે.

આ પ્રસંગે આ સદુ મહાનુભાવોની તથા ટાઈટલ
પેજની કલાત્મક છપાઈ કરી આપનાર શા. બાલાભાઈ દેસાઈ
“જયલિખ્તુ” તથા સુંદર મુદ્રણ કરી આપનાર ‘વસંત
પ્રેસ’ના અધિપતિ અને કાર્યકર ભાઈ જો તથા સુંદર ડિઝા-
ઈન તૈયાર કરી આપનાર ચિત્રકાર ઉસરે આદિની સેવાની
ગુણાનુરાગપૂર્ણ અનુમોદના કરીએ છીએ.

આહુ પ્રકાશનને પ્રકાશિત કરવાનું શ્રેય દેવગુરુકૃપાએ
મને સાંપડ્યું છે, તે માટે અહોભાગ્ય છે.

દૃષ્ટિ દોષથી રહી ગયેલી ભૂલો બદલ ક્ષમા.

૩૧-૫-૧૯૬૪ }

લી૦
પ્રકાશક

સંપાદકીય

આને ચોમાસાના અગતીઆની લેમ જનતાને બુદ્ધિનો
બ્રમ પેદા કરનાર આદિત્ય, અર્ધતાંત્રની વિષમતાથી વધી
પડતા કુળાવાની લેમ, બહોળા પ્રમાણમાં ચોપાસ વધી રહ્યું
છે, લેમાં કે વિચારક બુદ્ધિમાનોને ઘડીબર ઘંભી જવું પડે
કે શું વાંચવું ? શું ન વાંચવું ?

આવી સ્થિતિમાં પ્રકાશનયુગ અને મુદ્રણ કળાના લાભ
લેવાના ચોક્કા તથા સસ્તી કીર્તિના વ્યાપોદ્ધને દૂર કરી સાચા
પરિભૂતિ જ્ઞાનના દિવ્ય પદ્ધે વળાંક આપનારા પુસ્તકો ખરેખર
આશીર્વાદ રૂપ બને છે.

પ્રસ્તુત પુસ્તક પણ આ જાતની વિશેષતા ધરાવતી
હોઈ જિજ્ઞાસુઓને વાંચનની ભૂખ સંતોષવાની સાથે જીવન-
શુદ્ધિના ધ્યેય તરફ જીવનનૌકાને હેમજોગ લઈ જવા દીવા-
તોડીનું અચૂક કામ કરનારી હોઈ ઉપયોગી છે.

આમાં કશું પણ મારું ચોતાનું નથી. જે છે તે બધું
તે તે અંશે, પ્રસંગે પ્રસંગે કહેલી વિચાર નોંધો અને
દેવચુર દૃષ્ટાંતો સ્ફુરેલું પ્રેરક ચિંતન આદિનો વ્યવસ્થિત
સંગ્રહ છે.

પ્રસ્તુત સંકલનમાં “કર્કશા નારીની સજ્જાય”
વિવેચનનાં પાનાં પરમ વિદુષી સાધ્વી શ્રી મૃગેન્દ્રશ્રીજી
પાસેથી મળ્યાં છે.

પાંચાય શ્રી યશોનિઝગજી મહારાજે ડાબીજી ઉપર મળના મંત્રે ડાબી ગામની પાનિધને રવીકરી હતી.

ડાબીની વિશેષનાનો અળખોત્ર પુરાનો આ જ છે.

બીજી ગમન્કારિક વિશેષના આજ પળ જોવા મળે છે બહારગામથી પાશ્ચાત્ય શિક્ષણથી રંગાયેલો પળ જે બીયાનાડમાં રહેવા આવ્યો નો તે પળ ઝાઝામાં ઝાઝું પુ દર્શન કરતો તો વગર ઉપદેશે પળ થઈ જાય છે.

આ ભૂમિનો પ્રનાપ જ અજોડ છે.

આવી પવિત્ર ભૂમિમાં આજ સુધી લગભગ ૩૦ થી ૩૫ પોએ અને ૫૦ થી ૬૦ બહેનોએ પરમ પાવન પ્રવ્રજ્યાના મેત પંથે પ્રયાણ કર્યું છે.

આવી સંસ્કારભૂમિમાં મંગલ દિવસે સુશ્રાવક શેઠ ાવંદલાઈને ત્યાં જમનાદાસલાઈ નામના પુણ્યશાળી અને નાવિક વ્યક્તિનો જન્મ થયો જેઓશ્રીના સમગ્ર જીવનમાં જૈનત્વ અને તેની વફાદારીના જ દર્શન થાય છે.

તેઓશ્રીના કુટુંબમાંથી પાવન પ્રવ્રજ્યાને વરેલાનો પુણ્ય ડો આજે છઠ્ઠીસે પહોંચ્યો છે. જેમાં પોતે પ્રથમ નંબરે અને છેલ્લે જે પ્રસંગથી આ પુસ્તિકાનું પ્રકાશન થાય તે બાલમુનિ શ્રી જિનચંદ્રસાગરજી અને લઘુબાલમુનિ કેમચંદ્રસાગરજીનો નંબર છે.

વચલા પાવન પ્રવ્રજ્યાને વરેલા પુણ્યશાળીના નામો ના કોષ્ટકથી સમજાશે.

કુદલે જન્મનાદાસભાઈના કુટુંબરૂપી ખાણુમાંથી ૧૧
પુત્રપુત્રનો અને ૧૬ સ્ત્રીઓએ પરમ પાવન પ્રવ્રજ્યાના
યુનિત પંથે પગલાં માંડ્યાં છે.

આત્મહિતકર આ પુસ્તિકાના મંગલ પ્રકાશન પ્રસંગે
આ સધળા પુણ્યશાળીઓને લાવલરી

વંદના.....વંદના.....વંદના

છેલ્લે નૂતન જાલમુનિઓના સંસારી પિતા-માતા
શાસનને લાડકવાયા પુત્રોતું દાન દેનારા લાગ્યશાળી શ્રી
શાન્તિભાઈ તથા પૂ. આ. શ્રી આચાર્યશ્રીની માતાનું
સ્મરણ કરાવનારી ધર્મનિષ્ઠ શ્રી મંગુબેનની લાવલરી
અનુમોદના.

(પૂ. વિદ્વર્ધ્ય મુનિ શ્રી ચંદ્રપ્રભસાગરજી મ. “ચિત્રભાગ”)

જીવન એક મહાસાગર છે. જેમાં મૂલ્યવાન
અને અમકતા પાણીદાર મોતી છે. તેમ લયંકર જ
અને મોટા ખડકો પણ છે. આવા અપાર સંસાર સાગર
મુસાફરી કરતા મુસાફરને કીવાદાંડીના અજવાળાં વિન
ચાલે? એ વિના તો એની જીવનનૌકા કોઈ ખડક
અથડાઈ પડે. નૌકાના ચૂરેચૂરા થઈ જાય.

દીવાદાંડીનાં અજવાળાં

જૈન કોણુ ?

- પોતાની જાતને કાળૂમાં રાખે તે.
- જન્મ-જન્માન્તરના સંસ્કારોની નાગચૂડમાંથી છૂટવા મથે તે.
- અનન્ત જ્ઞાની મહાપુરુષોના વચનોને માન્ય રાખે તે.
- જરા વિચાર કરે !!!
- ભૂખ્યું પેટ લુખી રોટલીથી પણ ધરાઈ જાય ! પણ ભૂખી નજર આખા જગતના સુંદર-અતિસુંદર પદાર્થોથી પણ ધરાતી નથી તેનું શું ?
- વિચારોનો આજે કુગાવો ઘણો છે, પણ આચારની મૂઢી ઘસાતી જાય છે તેનું શું ?

જીવન સૂરો.

- જોલો તેટલું-જેટલું જરૂરી હોય.
- કરો તેટલું-જેટલું વાજળી હોય.
- જીવનમાં જીત તે મેળવી શકે, જેની જીલ કાળૂમાં હોય.

- ૦ વિવિધ પ્રકારનાં ઉપાય : ગુણના સિદ્ધાન્ત.
- ૦ અવરોધનાં સાધનો : નિષાધનો :
- ૦ અવરોધનાં સાધનો : નિષાધનો :

૩

અવરોધનાં સાધનો નિષાધનો.

ઉવનની નિષાધનો ઉપાયો :

- ૦ વીવરણ દેવની બંધિ.
- ૦ સાધનિક વાચન.
- ૦ ધર્મનું નિષ્કારગત આશયન.

ઉવનની ઉવનિના અન્ય સાધનો :—

- ૦ ગરોળકાર.
- ૦ નિષ્કામ સેવા.
- ૦ સત્કાર્યોમાં દહવા.

ઉવનને શક્તિશાળી બનાવનાર સાધનો :—

- ૦ શાસ્ત્રોનો યથોચિત સ્વાધ્યાય.
- ૦ જ્ઞાની મહાપુરુષોની નિશ્રા.
- ૦ શક્તિઓનો વ્યવસ્થિત ઉપયોગ.

૬

હૈયામાં કેતરી રાજો !!!

આપણી જાતના સાંકડા માપદંડથી આપણે સાંસ્કૃતિક વિકાસ શી રીતે સાધી શકીશું ?
સાફ-નરશું પારખવાની શક્તિ પર આપણે કાબૂ મેળવી શકીશું ?
ન હોય અને વૃત્તિઓના ચકાવે આપણું જીવન ચઢે

ખ્યાલમાં રાખવા જેવું.

- જગતના પદાર્થોની આશામાંથીજ સઘળા હુઃખો
- વિષય કષાયો ઉપર કાળૂ મેળવે તે જૈન.
- ધર્મની આરાધનામાં અવ્યવસ્થા કે ખામીથી
- ધર્મ પ્રત્યે સદ્ભાવ ઓછો છે તેમ જણાય છે.

ધ્યાનમાં રાખો !!!

- ખીનને અપાતી શિખામણમાંથી કણુ જેટલું પણ
- જો અમલમાં મૂકીએ તો સ્વર્ગ અહીંજ ખડું (
- થઈ જાય.
- “આચરણમાં કણુ અને શિખામણમાં મણુ”
- સ્થિતિ આપણીના સુધરે ત્યાં સુધી કલ્યાણ-મા
- સુસાફરી કઠણ છે.
- વિચારોની ઉત્તતિ કે પ્રગતિ કરતાં આચારની પ્રગતિ
- શક્ય પ્રયત્નોએ મથવું એજ ખરી જીવન સિદ્ધિ છે.

ઊંડું વિચારી જુઓ !!!

- શક્તિના સદુપયોગથી આપણું વ્યક્તિત્વ અગકી ઉઠે છે
- પણ વ્યક્તિત્વ અગકાવવા માટે કરાતો શક્તિનો ઉપયોગ
- તો જીવન-શક્તિને ધક્કો પહોંચાડે છે.
- ખીનની પ્રશંસા અને આપણુ દોષો જો સાંભળીને પચાવી
- શકીએ તો હુંકા જીવનમાં પણ ઉત્તતિના માર્ગે અડપથી
- પ્રગતિ થાય.

- ૦ સાંભળીને વિચારવાનું અને વિચારીને અમલમાં મૂકવાનું ચુકાઈ જવાથી જીવનમાં અશાંતિ અને કલહનો દાવાનળ સળગી ઉઠે છે.

શું આ ઉચિત છે ?

- ૦ આપણી જાતની વિચાર-ધારાને મુખ્ય રાખી આપણા જીવન વ્યવહારમાં અનેક રીતે ઉપયોગી થનારા નાના મોટા અન્ય જીવો તરફ નિરપેક્ષ વલણ રાખીએ તે શું ઉચિત છે ?
- ૦ સંસારનાં ચીલે ચાલવામાં શાણપણ માનનારાઓ ખરેખર પોતાની વિચારધારાના ધોરણને જાળવી શકતા નથી લોકપૂરમાં તણાવવું શું ઉચિત છે ?

વિચારવા જેવું !!!

- ૦ આપણું ઈંદ્રિયોને જોક્ષમ બનાવનાર મનને તાજે થવાની તૈયારી શું વાજળી છે ?
- ૦ દુઃખ એ અજ્ઞાન દશામાં બાંધેલ કર્મોનું દેવું ઓછું કરનાર છે એમ સમજી સમભાવથી તેને સહવાના બદલે તેમાં ગભરાઈ જવું શું ઉચિત છે ?
- ૦ દેવ-શુદ્ધ-ધર્મની ઉત્તમ સામગ્રીના સદુપયોગ ટાણે વાસના-ઓની તૃપ્તિના નામે સાંસારિક ક્ષુદ્ર પ્રવૃત્તિઓ શીલે ખરી ?

મોતથી ઠર શા થાય ?

સંયોગ-વિયોગ અને ઉત્પત્તિ વિનાશની વંચ જન સાથે મોત સંકળાયેલું જ છે.

મોતની ભયાનકતાના ખ્યાલ અજ્ઞાન દશામાંથી જન્મે છવન દશ્યાન કરેલી કે શરેલી અનિષ્ઠ પ્રવૃત્તિએ વિપાકની ભાવી રૂપરેખાની વિચારણા મોતની ભયાનક સર્જે છે.

માટે સમજપૂર્વક આપણી વૃત્તિઓ અને કર્તવ્યો વં સુમેળ સાધી વિવેકના સદુપયોગ દ્વારા મોતનો ભય કરવો જરૂરી છે.

આધ્યાત્મિક રામાયણ.

આત્મા તે રામ છે, વિવેક તે લક્ષ્મણ છે.

સમક્ષિત તે જનક છે, સમતા તે સીતા છે.
 મોહ તે રાવણ છે, ધર્મપ્રેમ તે હનુમાન છે.
 મન તે પાતાલ દેશ છે, તૃષ્ણા તે લંકા છે.
 સંસાર તે સસુદ્ર છે, ધર્મ તે રામચંદ્ર છે.
 ચોટલે કે

- ૦ આત્મારામની સમતા રૂપ સીતા (જે રામચંદ્રત્વ રૂપ જનક મહારાજની પુત્રી છે)ને મોહ રૂપ રાવણ તૃષ્ણા રૂપ લંકામાં ઉપાડી જાય છે,
- છેવટે ધર્મ ઉપરના પ્રેમ શ્રાવેની આરાધના રૂપ રામચંદ્રેનું પુલની મહદંથી સંસાર સસુદ્રને તરી શુભ અધ્યવસાય રૂપ વાનર ક્ષીપના વિદ્યાધરેની સેનાની મહદંથી વિવેક લક્ષ્મણના હાથે આત્મારૂપી રામચંદ્રજી મોહ રાવણને મરાવી સાચી સમતા મેળવી પરમ આનંદના ભાગી બને.

મહાન બનવાના ઉપાયો.

- દરેકને મહાપુરુષ બનવાની કે આગળ પડતા આવડ વૃત્તિ હોય છે. પણ તેના પાયાના કેટલાક લક્ષણોની બેદર કેટલીકવાર ભાવેકર અનર્થ ઉપજાવી કાઢે છે. તેવા પા કેટલાક લક્ષણો આ રહ્યા.
- ૦ પોતાના દોષો સાંભળી પ્રસન્નતા થવી.
- ૦ છતાં કે અછતાં દોષો માટે બચાવ ન કરવો.
- ૦ પોતાના કર્તવ્યમાં દંઠ બન્યા રહેવું.
- ૦ પ્રાણાન્તે પણ સત્યની વક્ષદારી ન છોડવી.

વગેરે વગેરે

મોહ ઘટાડવાની કુંચી.

કોઈ પણ મોહક પદાર્થની પ્રાપ્તિ થયે છતે તેના ઉપયોગ વખતે નીચેનું વિચારવું કે—

જરૂરીયાત છે? સગવડનો લાભ લેવો છે?

કે શોખ છે?

આમ વિચાર્યા પછી જરૂરીયાત પૂરતી ચીજોનો આપેક્ષ ઉપયોગ કરી શોખ કે સગવડ ખાતર પ્રવૃત્તિ ન કરવી.

મોહ ઘટાડવાનો રામબાણ આ ઉપાય છે.

સમ્યક્ત્વી કોણ?

પ્રવૃત્તિ કરવા લાયક સ્થળે વિચારણાથી સંતોષ માનવો. અથવા વિચારણા કરી ઘટતું કરવાના સ્થળે આંધળી પ્રવૃત્તિ કરવી.

આ બન્ને મિથ્યાત્વના સૂચક ચિન્હો છે.

માટે પ્રવૃત્તિની જગ્યાએ વિચારને મૂકે અને વિચારની જગ્યાએ પ્રવૃત્તિ મૂકે તે સમ્યક્ત્વી.

હાથો કોણ?

જેન શાસનમાં મોહનીય કર્મના કાર્યોપશમના બળે વસ્તુ તત્ત્વની સાચી વિચારણા કરનારને સાચા જીવિશાળી માનેશ છે.

મોહની અવ્યવસ્થા વિચારનું બંધનનું પણ જ્ઞાન આજ્ઞના કેટલાક વક્રીકર્તાની માટેક પાતાના મંત્રીર દોષાને પણ વિવેચનનું-દાંડવાનું બચાંકર પણ કરાવે છે.

- માટે વિવેકની જાગૃતિ સાથે અંતર્નિરીક્ષણ કરી દોષો દૂર કરવા મથે તે હાલ્યો.
- જગતમાં વધારે જીલ્લિવાળો હાલ્યો કહેવાય છે, પણ ખરી રીતે વિચારોને ગળીને વર્તન કરે તે હાલ્યો કહેવાય.
- કીકી મ'કેહાની જેમ વિચાર થતાંની સાથેજ પ્રવૃત્તિ અનર્થકારી નીવડે છે.
- માટે વિચાર અને વર્તનની વચ્ચે વિવેકની ગળણી રાખે તે હાલ્યો કહેવાય.

કોનું શું હપણુ ?

- ધર્મનું હપણુ-દંભ, માણસનું હપણુ-સ્વાર્થવૃત્તિ.
- વૈભવનું હપણુ-અવિવેક, સ્ત્રીનું હપણુ-દુરાચાર.
- તપનું હપણુ-ક્રોધ, ક્રિયાનું હપણુ-પરનિદા.
આ બધાને ટાળવા પ્રયત્ન કરવો જરૂરી છે.

શત્રુ વિવેક.

- વિવેકી પ્રાણી ! અંતરંગ શત્રુઆને છુતવા પ્રયત્ન કર ! બાહ્ય શત્રુઓ તો તને અંતરંગ શત્રુઓના ફંદામાંથી છોડાવનાર હોવાથી નિષ્કારણ ઉપકારીની ગરજ સારે તેવા છે.

અનીતિનો આધાર લાઇને કાગ કરવાની રીત અવનતિનો રાજમાર્ગ છે.

માર્ગ કરતાં વધુ લાભ મળ્યા છતાં અંતોષ ન થાય તો જીવનની કક્ષા બહુ નીચી જાયવી.

તિવેક વિનાનું જીવન ગીડા વગરની રસોઇની જેમ સ્વ-પરને માટે લગભગ નિરપયોગી બને છે.

વળી દુઃખ આવી પડે ત્યારે દીન ન બન! અજ્ઞાનાદિથી બાંધેલા પાપકર્મનું ફેલું ચૂકવાય છે. ફેલું ચૂકવવામાં તો હર્ષ થવો જોઇએ.

જેમ પાણી ચપટીમાં પકડાય નહિ. તેમજ નિઃસત્વ ગળાય છે, છતાં જ્યારે વરસાદ આદિથી તેનું જોર વધે છે ત્યારે ગોટા ગોટા પડાડો. શહેરો વગેરેને ઘડી ભરમાં તોડી ફાડી સાર કરી નાખે છે.

તેમ આત્મા ભલે ડોહા દિનિરંધ્રથી ફેળાય નહિ. બાહ્ય સાધનોથી પરબાવડે પકડાય નહિ. અરે અત્યારે કર્મ સત્તાતો ક્યાંક નજરો જણાવે હોય. પણ જીવીતરાગ પરમાત્માની આસા સુખ સમાચિત ધર્મક્રિયાઓની આરાધના કરતાં જ્યારે તેનું જોર વધે છે ત્યારે નિકાચિત કર્મોને પણ તેડી નાખે છે.

અતઃ આત્મા - ... મનુષ્યની સજ્જતિ

જીવનનાં દ્વંધ.

૦ ધર્મક્રિયાનું દ્વંધ	—	દંભ.
૦ જીવનનું દ્વંધ	—	દુરાચાર.
૦ ભક્તિનું દ્વંધ	—	સ્વાર્થ.
૦ આરાધનાનું દ્વંધ	—	પરનિંદા.
૦ મનનું દ્વંધ	—	અદેખાઈ.
૦ વચનનું દ્વંધ	—	ખુશામત.
૦ તનનું દ્વંધ	—	પરપીડા.

ધર્મની ક્રિયા કયારે ફળે ?

- ૦ નીચેના ચાર દોષો છોડવાના પ્રયત્નથી ધર્મની ક્રિયા તુર્ત ફળ આપે છે.

૧. દગ્ધ = ચાલુ ક્રિયામાં વિધિ-મર્યાદાનું બહુમાન રાખવું.

૨. શૂન્ય = ઉપયોગ ન રહેવો.

૩. અવિધિ = સ્વચ્છંદ, પોતાની મરજી પ્રમાણે કરવું.

૪. અતિપ્રવૃત્તિ = ગુરૂ-આજ્ઞા કરતાં પોતાની બુદ્ધિનું ડોળાણ વધુ કરવું.

લોકોત્તર ગૃહસ્થ.

- ૦ સંસારના ઝંઝાવાતો ગૃહસ્થને ઝુંઝવે એ સ્વાભાવિક છે, પણ શ્રી વીતરાગ દેવની વાણીને પચાવનાર શ્રાવક ગમે તે પરિસ્થિતિમાં વિવેકબળે સાચી શાંતિ અનુભવી શકે છે, માટે શ્રાવક લોકોત્તર ગૃહસ્થ ગણાય છે.

અનીતિનો આધાર લઈને કામ કરવાની રીત અવનતિનો રાજમાર્ગ છે.

ધાર્યા કરતાં વધુ લાભ મળ્યા છતાં અંતોષ ન થાય તો જીવનની કક્ષા બહુ નીચી જાયવી.

વેવેક વિનાનું જીવન મીઠા વગરની રસોઈની જેમ સ્વપરને માટે લગભગ નિરૂપયોગી બને છે.

પણી દુઃખ આવી પડે ત્યારે દીન ન બન! અજ્ઞાનાદિથી બાંધેલા પાપકર્મનું દેવું ચૂકવાય છે. દેવું ચૂકવવામાં તો હુપ થવું જોઈએ.

જેમ પાણી ચપટીમાં પકડાય નહિ, તેમજ નિઃસત્વ જાય છે, છતાં જ્યારે વરસાદ આદિથી તેનું જોર વધે ત્યારે મોટા મોટા પકાડો, શહેરો વગેરેને ઘટ્ટી ભરમાં પડી પડી ગાદ પડી જાય છે.

જીવનનાં દૂષણો.

૦ ધર્મક્રિયાનું દૂષણ	—	દંભ.
૦ જીવનનું દૂષણ	—	દુરાચાર.
૦ ભક્તિનું દૂષણ	—	સ્વાર્થ.
૦ આરાધનાનું દૂષણ	—	પરનિંદા.
૦ મનનું દૂષણ	—	અદેખાઈ.
૦ વચનનું દૂષણ	—	ખુશામત.
૦ તનનું દૂષણ	—	પરપીડા.

ધર્મની ક્રિયા ક્યારે ફળે ?

- ૦ નીચેના ચાર દોષો છોડવાના પ્રયત્નથી ધર્મની ક્રિયા તુર્ત ફળ આપે છે.
- ૧. દગ્ધ = ચાલુ ક્રિયામાં વિધિ-મર્યાદાનું બહુમાન રાખવું.
- ૨. શૂન્ય = ઉપયોગ ન રહેવો.
- ૩. અવિધિ = સ્વચ્છંદ, પોતાની મરજી પ્રમાણે કરવું.
- ૪. અતિપ્રવૃત્તિ = ગુરૂ-આજ્ઞા કરતાં પોતાની બુદ્ધિનું ડોળાણ વધુ કરવું.

લોકોત્તર ગૃહસ્થ.

- ૦ સંસારના જંઝાવાતો ગૃહસ્થને મુંઝવે એ સ્વાભાવિક છે, પણ શ્રી વીતરાગ દેવની વાણીને પચાવનાર શ્રાવક ગમે તે પરિસ્થિતિમાં વિવેકબળે સાચી શાંતિ અનુભવી શકે છે, માટે શ્રાવક લોકોત્તર ગૃહસ્થ ગણાય છે.

જીવન સુધારવાની કૃત્તી

“ મોટું શું થયું ? એ વિચાર કરવાને બદલે મારામાં શું નથી ? ” એ વિચાર જીવનને જાતી સુધારે છે.

નીચેનું ગણિત રોજ વિચારવું :—

“ ગરનાળો સત્કર્મનો;
ભરમનો ભાગાકાર,
બાદબાતી ગુરાઈની;
ગુણનો ગુણાકાર. ”

ક્રોધ ઘટાડવાની કૃત્તી

પરિસ્થિતિ કે વાતાવરણના લીધે જાતી ઉઠતા અશુભ સંસ્કારોના લીધે ક્રોધ આવી જાય તે સ્વાભાવિક ગણાય પણ તેને રોકવા માટેનો પ્રયત્ન કરવો તે આપણું ખરૂં કર્તવ્ય છે, તે નીચે મુજબ :—

- ક્રોધ આવે કે તરત મોઢું બંધ કરવું. મૌન થઈ જવું.
- મનમાં ત્રણ નવકાર ગણવા.
- તે વાતાવરણ કે જગ્યાએથી એકદમ ખસી જવું.
- કૂતરું કરડે તો શું આપણે તેને બચકું ભરવું ? આ વાત યાદ રાખી ક્ષમાને કેળવવા પ્રયત્ન કરવો.

આપણી ફરજ.

- જે વાંચવાથી, કે પ્રવૃત્તિ કરવાથી આપણા અનાદિ કાળના મોહના સંસ્કારો ઘટે, વૃત્તિઓની ચંચળતા ઓછી થાય,

કે ખીજના દોષ જોવાની દેવ દૂર ધાય, તેણું વાંચણું કે વર્તણું આપણી દ્રશ્ય છે.

- ૦ હું શું છું ? અગર કેવો છું ? તે જોવાથી અભિમાન પોપાય છે, માટે ખીજના ગુણો અને આપણા દોષો જોતાં શીખવા માટે હંમેશાં ઉદાર દષ્ટિ અને જિજ્ઞાસા બુદ્ધિ કેળવવી જરૂરી છે.

ઉપધાન તપ ઓટલે ?

- ૦ સદાચારમય જીવનનું મંગલદાર.
- ૦ સાધુ જીવનનો મુખ્યુર અભ્યાસ.
- ૦ જ્ઞાન, તપ અને સંયમની પુનિત ત્રિવેણી.
- ૦ વિચાર-શુદ્ધિ માટે જરૂરી શુદ્ધ વાતાવરણની કેળવણી.
- ૦ આહાર-સંજ્ઞા ઘટાડનારી તપસ્યાની ઉત્કૃષ્ટ સાધના.

જૈન કોણ ?

- ૦ વિપય કપાયના સંસ્કારોને પોપનારા જગતમાં સારા પદાર્થોને પણ હલાહલ ગ્રેર જેવા માને તે.
- ૦ આખું જગત જેને વશ થયેલ છે તે કપાયોને તાળે થવાનું ભયંકર માને તે.
- ૦ વાસનાઓ પર જ્ય મેળવવાથી સર્વ સંપત્તિ પામ્યાનું માને તે.
- ૦ ત્યાગ ભાવનાને પોપનારા ધર્મોપદેશના શ્રવણમાં ઉત્સુક હોય તે.

દેવેન્દ્રો, ચક્રવર્તીઓ જેવા પણ જેના તાળે થઈ દીન રાંક
બનેલા છે તે કર્મરાજની સત્તાને ઉખેડવા માટે વીતરાગ
દેવની આજ્ઞા પ્રમાણે આશ્રવદ્રારે બંધ કરી યથાશક્તિ
સંવરમાર્ગે આગળ ધપવા માટે પ્રયત્નશીલ બને તે.

સાચી શાંતિનો ઉપાય.

હું કોણ છું ? હું શું છું ? કે મારામાં શું છે ? એ વિચારવાથી
જીવનમાં હંમેશાં દુઃખજ રહેવાનું—

પણ મારામાં શું નથી ?

તેની સૂક્ષ્મ વિચારણાથી જીવનમાં પરમ શાંતિ અનુ-
ભવાય છે.

કરામતી કાગળ.

મૃત્યુ સમયે જીવે શરીરને લખેલ

અદ્ભુત પત્ર

આ સંસારમાં ભાઈબંધીને નભાવવા માટે કેટલાક મહામના
વ્યક્તિઓ સાચા દિલથી પોતાના સ્વાર્થને જતો કરીને
પણ પરસ્પર સુખ-દુઃખના સંવેદનમાં સરખી લાગણીઓ
અનુભવે છે, જ્યારે કેટલાક સ્વાર્થપ્રધાન વ્યક્તિઓ માનવ-
તાના સંબંધની પણ દરકાર કર્યા વિના પશુવૃત્તિને આધીન
બની પોતાના સ્વાર્થની પૂર્તિના મલિન ધ્યેયથીજ મિત્રતા
નભાવતા હોય છે, અને પ્રસંગ આવ્યે સ્વાર્થસિદ્ધિ ન
દેખાય અગર સ્વાર્થપોષણના નામે આફતો આવતી
લાગે ત્યારે જરાપણ શરમ રાખ્યા વિના સાત-પાંચ અણી
ધૂ થઈ જવા તૈયાર થાય છે.

આ વાતનું આધ્યાત્મિક રહસ્ય જાણવા માટે નીચેનો
“ કરામતી કાગળ ” ગંભીરતા અને સમજદારી સાથે
વાંચવાની જરૂર છે.

જીવરાજભાઈ મૃત્યુનો સમય નજીક આવ્યે છતે
પોતાના લંગોટીયા દોસ્ત; જન્મથી સહચારી અને અત્યંત
પ્રેમાળ ગણાતા શરીર રૂપ જીવનન દોસ્તને માર્મિક
કટાક્ષ, ઓલંભો અને કદર પ્રગટ કરવા રૂપે કહે છે કે:-

“ હાલા દોસ્ત !

આજ દિવસ સુધીના તારા પરિચયથી મને
ઘણું જ નુકશાન થયું છે, એટલું જ નહિ, પણ
અત્યંત લાભદાયી અને મોક્ષના સાધન રૂપ સદ્ગુણો
ની હાનિ થઈ છે, અને નરકમાં લઈ જનાર દુર્ગુણો
ની પ્રાપ્તિ થઈ છે. તે ખરેખર સાચી મિત્રતા રાખી
નથી, પણ હેટું વિશ્વાસઘાતી દુરમનનું જ કાર્ય કર્યું
છે, આ સ્વાર્થમય વિચિત્ર સંસારમાં સદા સ્વાર્થ-
સાધક અને ગરજ મિત્ર ઘણા હશે, પણ સન્માર્ગ
ત્યાગી તારા જેવા કો'ક જ હશે, હું માનું છું કે તારી
દુષ્ટ વૃત્તિઓ અને કામનાઓની પૂર્તિ માટે જ તારી
મારા પર પ્રીતિ છે. એટલું જ નહિ, પણ સાચી
નથી, ફક્ત સ્વાર્થ સાધનાના મલિન આશયવાલી
છે, તારા જેવા મિત્રોની સાથે કાયમી મિત્રતાની
શંકા નથી, મારા આ છેલ્લા પત્રથી તારો ત્યાગ કરવાની
શંકા છે, તારા જેવા સંકટ વેળાએ પૂરી સહાયતા

લી

વારા મથાશી પ્રેમી

જીવરાજના મથાવલ

જારા વિચારપૂર્વક શાંતિથી વાંચો.

આ પત્ર દ્વારા મેં તમને જાણાવી કાઢ્યા પ્રતિ હું જાણના ઉદ્દેશ્યે
કાઢ્યા દેવા એમ માંડતી વહે આપણને લાગે જ, પણ
કામજવારી અને વિવેકબુદ્ધિથી કાયાદ્વારા કરેલ ધર્મકાર્યોની
અનુમોદના રૂપે કાયાને ધન્યવાદ પણ આ પત્ર દ્વારા
આપેલ છે.

આ પત્રની ખૂબી જ એ છે કે-દેખાય ઠપકો ! અને
અંદર હોય ધન્યવાદ ! એ કેવી રીતે ? એ જાણવા માટે
કાગળમાં મોટા ટાઈપનું લખાણ છે, તે વાંચો.
જસ ! હવે તમને ખબર પડી ગઈ કે-આ કાગળ કેવો
કરામતી છે !

આ પત્રનું વધુ રહસ્ય ગુરૂગમથી જાણવા પ્રયત્ન કરવો.

ધર્મ વિહોણા માનવીનું મૂલ્ય.

આજના ભૌતિકવાદના ચિત્ર વિચિત્ર સાધનોથી છકી
જઈ મોહ મૂઢ માનવી ભલે! પોતાની છાંદગીને લાખોથી
મૂલવતો હોય! પણ આ શરીર જેનાથી બનેલું છે તે તત્ત્વોનું
પૃથક્કરણ કરતાં આજના પ્રખર વૈજ્ઞાનિકોએ એમ જાહેર
કર્યું છે કે—

૦ “આ શરીરના સારભૂત તત્ત્વોની કિંમત ચાલુ
બજાર ભાવે ગણતાં ફક્ત ત્રણ રૂપીઆ તે ખાર
આના (૩૫૫ રૂપીઆ) થાય છે.”

માનવ દેહના સાર તત્ત્વોનું પૃથક્કરણ.

૬૫ ટકા	ઓક્સીજન
૧૮ ”	કાર્બન
૧૦ ”	હાઈડ્રોજન
૩ ”	નાઈટ્રોજન

૨ ટકા	ફેલ્શીયમ
૧ ”	ફોસ્ફરસ
૧ ”	તાંબુ, જસત વગેરે
<hr/>	
૧૦૦ ટકા.	કિ. રૂ. ૩-૧૨-૦

એટલે કે અંદરથી ચેતનના ગયા પછી આ જડ શરીરની
કિંમત બજાર ભાવે ગણતાં લગભગ ચોણા ચાર રૂપીઆની
થાય છે, તે સિવાય બાકી બધું ઉકરડે ફેંકવા જેવું હોય છે.

આ રીતે પશુના દેહ કરતાં પણ બદતર આ દેહના મિથ્યા
ચોહમાં આત્મ કલ્યાણ સાધનાની લાખેણી પળો એજે
શુભાવવી તે કેટલું ભયંકર છે? તે સુઝ પુરૂષોએ વિચારવું.

ધર્મ વિહોણા માનવીનું મૂલ્ય.

આજના ભૌતિકવાદના ચિત્ર વિચિત્ર સાધનોથી છકી નઈ મોહ મૂઠ માનવી લલે! પોતાની છાંદગીને લાખોથી મૂલવતો હોય! પણ આ શરીર જેનાથી બનેલું છે તે તત્ત્વોનું પૃથક્કરણ કરતાં આજના પ્રખર વૈજ્ઞાનિકોએ એમ જાહેર કર્યું છે કે—

- ૦ “આ શરીરના સારભૂત તત્ત્વોની કિંમત ચાલુ બજાર ભાવે ગણતાં ફક્ત ત્રણ રૂપીઆ ને બાર આના (૩૫૫ રૂપીઆ) થાય છે.”

માનવ દેહના સાર તત્ત્વોનું પૃથક્કરણ.

૬૫ ટકા ઓક્સીજન	૨ ટકા કેલ્શીયમ
૧૮ „ કાર્બન	૧ „ ફોસ્ફરસ
૧૦ „ હાઈડ્રોજન	૧ „ તાંબુ, જસત વગેરે
૩ „ નાઈટ્રોજન	૧૦૦ ટકા.=કિ. રૂ. ૩-૧૨-૦

એટલે કે અંદરથી ચેતનના ગયા પછી આ જડ શરીરની કિંમત બજાર ભાવે ગણતાં લગભગ પોણા ચાર રૂપીઆની થાય છે, તે સિવાય બાકી બધું ઉકરડે દ્રેકવા જેવું હોય છે.

આ રીતે પશુના દેહ કરતાં પણ બહુતર આ દેહના મિથ્યા મોહમાં આત્મ કલ્યાણ સાધનાની લાખેણી પળે એળે શુભાવવી તે કેટલું ભયંકર છે? તે સુજ્ઞ પુરૂષોએ વિચારવું.

મનુષ્યભવ રૂપ શીયાળુ મોસમમાં
આત્મિક બળ-વીર્ય મેળવવા
ઉપયોગી પાકની સમજૂતી.

દુઃખની જડ	તોલા-૧૦	નમ્રતાનું ચૂર્ણ	તોલા ૧૦
ઘેર્યાવલેહ	તોલા-૨૦	સફળશીલતાનો અર્ક	તોલા ૨૦
નિયમિતતાનો અર્ક	તો. ૧૫	અંતોષનો અર્ક	શેર ૨
શ્રદ્ધાનું તેલ	શેર ૧૧	ધર્મરુચિનું સત્ત્વ	તોલા ૫

પાક બનાવવાની વિધિ—

ઉપરની દવામાંથી દુઃખની જડને શ્રદ્ધારૂપ તેલમાં નાખી સત્યરૂપ કડાઈમાં સમભાવરૂપ અગ્નિથી ખૂબ પકાવવી.

બરાબર બળી જાય પછી નીચે ઉતારી તેમાં ત્રણ બતના અર્ક અને ધર્મરુચિનું સત્ત્વ મેળવવું.

પછી શુભભાવનારૂપ કડછીથી ખૂબ હલાવવું અને દંઢ નિશ્ચયરૂપ થાળીમાં નાંખી તેમાં પત્રિત્રતાની ચાસણી મેળવવી.

આ રીતે સુખોપધિ પાક તૈયાર થાય.

સુખોપધિ પાકની
સેવનવિધિ.

સવાર સાંજ નમ્રતાનું ચૂર્ણ ફાકી અને ઘેર્યાવલેહ ચાટી ઉપરનો પાક વાપરવો. જેનાથી દૂંઝ મહિનાઓમાં જ

અદ્ભૂત ગમત્કારિક ક્ષાયદો જાણાશે, અપૂર્વ શાંતિ અનુભવાશે અને દુઃખનું નામ પણ ચતાવશે નહિ.

પદ્ય—

ઉપરની દવા વાપરનારાંએ વિગયતાલસા, અવિવેક, દંભ, પુદ્ગલપ્રેમ અને કયાય વગેરેના ત્યાગ માટે પ્રયત્ન કરવો જરૂરી છે.

આ દવા જનાવવામાં થતી માધાકૃત્રી કંટાળી જેઓ દવાના સેવનથી વચિત રહેતા હોય, તેવાઓના લાભાર્થે નીચેના ઠંકાણે આ દવા તૈયાર પામી મળે છે. અને એકનિષ્ઠા અને દૃઢવાકિતીની નજીવી કિંમત લઈ લગભગ મફત જ આપવામાં આવે છે.

૧. શુદ્ધ સંયમપાલક
દર્મગ્રી.

પ્રોપ્રાયટર્સ—

પ્રભુ આજ્ઞાધારી

સદ્ગુરુઓ

ઠે. ધર્મવિલાસ આક

મુ. પો. આત્મારામપુર

(દેશ અલખ)

૨. ધર્મારાધક ગેઠિકલ

દર્મગ્રી.

પ્રોપ્રાયટર્સ—

મુદેવ મુશુર બક્ષ આરાધકો

ઠે. સત્સંગતિ બન્દર

મુ. પો. આત્મારામપુર

(દેશ અલખ)

મુખોપધિ પાકની દવાનું રહસ્ય.

જીવનમાં અપૂર્વ શાંતિ અને આનંદ પ્રાપ્ત કરવા માટે દરેક વિવેકીએ આવી પડતા દુઃખોને કર્મનિર્જરા થતી હોવાથી દૃઢ શ્રદ્ધાપૂર્વક સંકલન કરવા જોઈએ.

હજારોની સંખ્યામાં આણુઓનો સમૂહ એ આણુમાં રહેલ છે.

એક લાઈનમાં ૧૦ હજાર ઓછામાં એ કેટલીય લાઈનો એક એટમ-આણુમાં વૈજ્ઞાનિક ગણિતથી પુરવાર થયું છે.

આ વૈજ્ઞાનિક સંશોધનના આધારે “ એ અગ્રભાગે નિર્ગોદના અનંત જીવ ” “ અથવા પાંપણના એક વાળ ઉપર અસંખ્યાત નિર્ગોદ જ્ઞાનીઓની સૂક્ષ્મવાતો સહેલાઈથી શ્રદ્ધાગમ્ય

વન્ડરફુલ-પ્રિસિક્શન

ચમત્કારિક દવાનો નુસખો (પ્રયોગ

જગતમાં અનેક પ્રાણીઓ દુઃખ, દર્દ અને રીડાતા હોય છે. તેમાં દ્રવ્ય દુઃખ અને દ્રવ્ય મુહુ બનતું કરી છુટે છે. પણ તેના મૂળ કારણ સમાન તરફ ભાગ્યે જ કોઈની નજર પહોંચે છે.

માટે જ અનંત ઉપકારી તીર્થંકર પરમ બાપણું લક્ષ્ય તે બાબુ ખેંચવા નાના પ્રકારના ઉપ મરપૂર રીતે પ્રયત્નો કર્યા છે.

તેમાંથી બાલજીવોને ઉપયોગી થાય તે માટે વિદંધક રજુ કરાય છે.

- ▣ સમ્યક્ત્વ પાવડર
- ▣ ધર્મદંડરાગનો અર્ક

- ▣ વિશિષ્ટ વિવે
- ▣ બેસ્ટ એડ્રેસ્ટ્રે

- હેયપરિત્યાગ સોલ્ટ ◦ પરમાર્થવૃત્તિ મિદ્યર
- વાસનાનિગ્રહ રૂપ સોડા ◦ પરદોષોની ઉપેક્ષાનું
- બોય કાર્ણ. સત્ત્વ.
- ઉદારતાનું ઓઈલ. ◦ આરાધકભાવ વોટર.

ઉપરની બધી દવાઓ ગુણાનુરાગ દષ્ટિની બોટલમાં ભરી ધર્મક્રિયાના સેવન રૂપે જાંચે નીચે હલાવી, રોજ નિયમિત રીતે પ્રમાણસર ઉપયોગમાં લેવાથી નીચેના રોગો ઉપર જાદુઈ અસર થાય છે.

સ્વાર્થ લોહપત્તાનો સન્નિપાત, કઠાબ્રહ્મનો વિપમજ્જવર, જ્ઞાનનું અશુભ, સર્વજ્ઞોના સિદ્ધાંતોરૂપ અને ઉપર અરુચિ, પક્ષમોહ અને આત્મગૌરવરૂપ ડબલ ન્યુમોનિયા, વિપયવાસના રૂપ T. B. પરનિદારૂપ કેન્સરનાં ગુમડાં અને આત્મ પ્રશંસારૂપ વમન વગેરે લયંકર રોગો.

ઉપરની દવા ઉપરાંત નીચેનો કેર્મ પણ સદ્ગુરુ રૂપ ડોક્ટરોની દેખરેખ નીચે લેવો જરૂરી છે.

- ૧ શ્રી જિનાજ્ઞા પિલ્સ (ગોળી)
- ૨ આરાધના ટેબ્લેટસ (ટીકડી)
- ૩ ધર્મોપદેશ જેલી (મુરખો)
- ૪ પ્રાયશ્ચિત્ત લેનીમેંટ (મલમ)
- ૫ હુબ્લુટ ગર્હા ડેકોક્શન (ઉકાળો)
- ૬ પ્રતિક્રમણ લોશન (પ્રવાહીમલમ)
- ૭ સદ્ગુરુસેવા અવલેહ (ચાટણ)
- ૮ દોષશુદ્ધિ ટીંક્ચર.

સજ્જાતોની સંખ્યામાં આજીવોનો સમાવેશ એક એટલે
આજીવોમાં રહેલ છે.

એક સાધનમાં ૧૦ સજ્જાતોમાં સાજા નેત્રી
કેટલીય સાધનો એક એટલે આજીવોમાં છે. એમ
વૈજ્ઞાનિક ગણિતના મુજબ થયે છે.

આ વૈજ્ઞાનિક સંશોધનના આધારે “ એક સાધન
અથવા એક નિર્ગોદના અનંત ૧૭૧ ” “ અથવા “ આંખની
પાંખાના એક વાળ ઉપર અસંખ્યાત નિર્ગોદો ” આદિ
જ્ઞાનીઓની સૂક્ષ્મતાનો સંદેશામંત્રી શ્રદ્ધાગમ્ય થઈ શકે.

વન્ડરફુલ-પ્રિસ્ક્રિપ્શન

અમત્કારિક દવાનો નુસખો (પ્રયોગ)

જગતમાં અનેક પ્રાણીઓ દુઃખ, દર્દ અને શોધથી
ખીડાતા હોય છે. તેમાં દ્રવ્ય દુઃખ અને દ્રવ્ય શોધો માટે
સહુ બનતું કરી છુટે છે. પણ તેના મૂળ કારણ સમાન બાવરોગો
તરફ લાગ્યે જ કોઈની નજર પહોંચે છે.

માટે જ અનંત ઉપકારી તીર્થંકર પરમાત્માઓએ
આપણું લક્ષ્ય તે બાબતુ ખેંચવા નાના પ્રકારના ઉપદેશો દ્વારા
ભરપૂર રીતે પ્રયત્નો કર્યા છે.

તેમાંથી બાલભૂવોને ઉપયોગી થાય તે માટે વિનોદાત્મક
કંઈક રજુ કરાય છે.

- ◻ સમ્યક્ત્વ પાવડર
- ◻ ધર્મદંડરાગનો અર્ક

- ◻ વિશિષ્ટ વિવેકશક્તિનો
- ◻ બેસ્ટ એક્સ્ટ્રેક્ટ

- ૦ હેયપરિત્યાગ સોડટ ૦ પરમાર્થવૃત્તિ મિદ્ધર
- ૦ વાસનાનિબ્રહ્મ રૂપ સોડા ૦ પરદોષોની ઉપેક્ષાનું
- બોધ કાર્ય. સત્ત્વ.
- ૦ ઉદારતાનું ઓર્ધ્વલ. ૦ આરાધકભાવ વોટર.

ઉપરની બધી દ્રવાઓ ગુણાનુસાર દષ્ટિની ખોટલમાં ભરી ધર્મક્રિયાના સેવન રૂપે જાંચે નીચે હલાવી, રોજ નિયમિત રીતે પ્રભાણુસર ઉપયોગમાં લેવાથી નીચેના રોગો ઉપર બહુધ અસર થાય છે.

સ્વાર્થ લોહુપતાનો સન્નિપાત, કદાચક્રનો વિપમજ્જવર, જ્ઞાનનું અછળું, સર્વજ્ઞોના સિદ્ધાંતોરૂપ અન્ન ઉપર અરુચિ, પક્ષમોહ અને આત્મગૌરવરૂપ ડબલ ન્યુમોનિયા, વિપયવાસના રૂપ T. B. પરનિદા રૂપ કેન્સરનાં ગુમડાં અને આત્મ પ્રશંસારૂપ વમન વગેરે ભયંકર રોગો.

ઉપરની દ્રવા ઉપરાંત નીચેનો કેર્સ પશુ સદ્ગુરુ રૂપ ડોક્ટરોની દેખરેખ નીચે લેવો જરૂરી છે.

- ૧ શ્રી જિનાજ્ઞા પિદ્મ (ગોળી)
- ૨ આરાધના ટેબ્લેટસ (ટીકડી)
- ૩ ધર્મોપદેશ જેલી (મુરખો)
- ૪ પ્રાયશ્ચિત્ત લેનીમેંટ (મલમ)
- ૫ હુષ્કૃત ગર્ડા ડોકોક્ષન (ઉકાળો)
- ૬ પ્રતિકમણુ લોશન (પ્રવાહીમલમ)
- ૭ સદ્ગુરુસેવા અવલેહ (ચાટણ)
- ૮ દોષશુદ્ધિ ટીક્ષર.

૯ આત્મનિરીક્ષણનાં ઇન્જેક્શનો.

૧૦ નિરીક્ષ તપસ્યારૂપ N. A. B. (૬૦૬ નંબર) ના ઇન્જેક્શનો.

૧૧ વર્તનશુદ્ધિના કેલ્શીયમ ઇન્જેક્શનો.

૧૨ સદ્ગુણપ્રશંસાના ગોલ્ડન ઇન્જેક્શનો.

આ પ્રિસ્ક્રિપ્શન લગભગ દરેક ભાવદર્દીઓ માટે એકસરખી રીતે ઉપયોગી થાય છે. છતાં રાગ, દ્વેષ અને મોહરૂપી વાત પિત્ત અને કફની વિષમતાવાળા તે તે દર્દીઓએ નીચેના સ્થળે અવિહત્રદ્વાની ફી આપી મક્કત તપાસ, નિદાન, ચિકિત્સા, સારવારનો લાભ લઈ પોતાનો રોગ દૂર કરવાનો પ્રયત્ન કરવો.

રોગનિવારણ સ્થળનું નામ.

ધી યુનિવર્સલ રિપરિચ્યુઆલિઝમ હોસ્પિટલ
રેસિડેન્ટ મેડિકલ ઓફિસર્સ—સુપ્રિમ સર્જન એન્ડ ફિઝિશિયન
શ્રી તીર્થંકર પરમાત્મા વીતરાગદેવની મેડિકલ થિયેરીના
પ્રેક્ટિશનર ક્વોલીટીક્ષાઈડ ડોક્ટરો
શ્રી જિનાજ્ઞાધારી નિર્ઘન્ય આધુઓ
ઠે તત્ત્વચિંતન હાઉસ.
જ્ઞાનપરિણતિ સ્ટ્રીટ નં. ૩

(તત્ત્વ ચાંદેદત)

મુ : શાસનનગર, (વાયા) ડિકોઝ ઓફ ધ મોડ
સેન્ટ્રલ ઓર્ડર (જિનાજ્ઞા)

અંતરંગ ભોજન સામગ્રી

લાપસી

દેવ ગુરૂ અને ધર્મ રૂપ ત્રણધારી ઘઉંના ફાણમાં સમ્યક્ત્વરૂપ ધી અને શુભાનુરાગનો ગોળ નાખી વીતરાગ પરમાત્માના વચનોની સતત વિચારણા રૂપ ચૂલા ઉપર ચડાવીને તૈયાર કરેલી.

દૂધપાક

આત્મિક શુભોના ધારોપશમિક વિકાસરૂપ દૂધમાં પ્રમુખત્વ, સદ્ગુરુસેવા, આધારિક ભક્તિ વગેરે ગદામ, પિસ્તા આદેશી નાખી જ્ઞાનધ્યાન રૂપ અગ્નિથી પકાવી વધુ નિર્મલ થયેલ આત્મિક શુભોમાંથી તૈયાર થયેલ.

પુરી

જ્ઞાનીઓએ બનાવેલ જીવનમર્યાદારૂપ ઘઉંના આઠાની જીવનમાં યથાશક્ય ઉતરવા રૂપ કણક બનાવી (તેનાથી થતી) જીવનશુદ્ધિરૂપે વણી મોહનીય કર્મના સંસ્કારોને ઉખેડી નાખનાર સંયમતપરૂપ ભટ્ટી ઉપર શ્રીતીર્થ"કરદેવોની આજ્ઞારૂપ કડાઈમાં શુભધ્યાનરૂપ ધીમાં તળીને તૈયાર કરેલી.

ખીચડી

ક્ષમા, સરળતા, ઇન્દ્રિયજન્ય વગેરે સદ્ગુણોરૂપ ભાત ભાત (ચોખા) અને સૂર્ય જીવો સાથે મૈત્રીરૂપ મગની દાળની બનેલી, આરાધકભાવ રૂપ ઘીથી લયપચતી અને અનાદિકાળના મોહાદિતા અશુભ-સંસ્કારરૂપ રોગોના જબ્બર હુમલાથી નબળી પડી ગયેલી આત્મશક્તિરૂપ જઠર (હોજરી)ની કર્મનિર્જરારૂપ પાચન ક્રિયાને વ્યવસ્થિત કરનારી.

૬૧૭

પરમેશ્વરના નૃસિંહ સ્વરૂપનાં તપને મિલે છે. જીવનને
 કરમરૂપ રૂપે પાપાને મિલે છે. અપાપરૂપ પાપીમાં એ
 અપાપ રૂપે જીવેલી અને કાલિય નૃસિંહ નૃસિંહના વિજયરૂપ
 મહાપાપી સ્થાપિત અનેલી.

‘પાનનું ગીડું’

સહ્યજનરૂપ નાગસ્વેદના પાનમાં મર્મીનસારીપાણીના
 કાથા, વિવેકનો ચૂનો, સંતોષની જીવનની ગોળી, મર્મશય-
 રૂપ શોષારી અને સ્વાખ્યાય રૂપ ઉંચી જાતના આદિષ્ટ-
 મસાલાઓ નાખીને તૈયાર કરેલું.

મનનપૂર્વક વાંચો !!!

- ◉ અહંકાર આક્રમણ પ્રવેશદ્વાર છે.
- ◉ સહનશીલતાથી જ મૌન દીપે છે.
- ◉ સૌંદર્ય પવિત્રતાથી શોભે છે.
- ◉ આચરણ વગરનું ઉચ્ચારણ
 શા ખપનું?
- ◉ સર્વમાં પોતાને જુએ તે મહાત્મા.

ખિંદુમાં વિરાટ
પાણીના એક ટીપામાં વિરાટ વિશ્વ

એક પાણીના ટીપામાં રહેલા ૩૬૪૫૦ સૂક્ષ્મ જીવોનું ચિત્ર.

આ જોઈને ચમકશો નહીં!!!

અકલકલકલ.....

પાણીના એક ટીપામાં જીવ!

આને તમે નવલકથાની જેમ કલ્પિત પણ ન માનશો.

પરંતુ-આધુનિક વૈજ્ઞાનિક સત્ય છે.

અલાહાબાદ ગવર્ન્મેન્ટ પ્રેસ પ્રકાશિત સિંધુ પદાર્થ વિજ્ઞાન નામના પુસ્તકમાં આ ચિત્ર પ્રકાશિત થયેલ છે.

આ પુસ્તકમાં પ્રખર વૈજ્ઞાનિક ડૉ. સ્કોર્મ્બીએ માઈક્રોસ્કોપ (સૂક્ષ્મદર્શક ચંત્ર) દ્વારા કરેલ પ્રયોગનું વર્ણન છે. ડૉક્ટરે સૂક્ષ્મદર્શક કાચ મારફત પોતાની સગી આંખી બેઠકને ગળત્રી કરી જાહેર કરેલ કે—

“સામાન્યતઃ પાણીનું એક ટીપું એટલે—સૂક્ષ્મજીવોનું એક વિશદ્ વિશ્વ” અર્થાત્ પાણીના એક ઝીણા ટીપામાં—છત્રીસ હજાર ચારશો પચાસ (૩૬૪૫૦) સૂક્ષ્મ જીવોનો સમૂહ (એક નાના શહેર જેવડા) હોય છે.

આ રીતે આધુનિક વિજ્ઞાને પાણીના એક ટીપામાં ૩૬૪૫૦ સૂક્ષ્મ જીવો હોવાનું જે સાબિત કર્યું છે, તે ઉપરથી વિશ્વ વન્યજ દિવ્ય જ્ઞાની મહાપુરુષોએ જગતના પ્રાણી માત્રના દિવ્યની ઉદાત્ત દૃષ્ટિથી પ્રરૂપણ—પાણીના ગિંદામાં અસંખ્ય જગદ્ગુણ જીવોની વાતને મુદ્દલ વિશ્વાસ અને પરમ આદર ભાવથી માન્ય કરતી વિવેકીઆનું પરમ કર્તવ્ય છે.

આ રીતે વિવેક બુદ્ધિના આધારે દરેક સમગ્ર માણસે નેત્રોની બાજુનાં ઉપર પુનઃ ક્યાન આપવાની જરૂર છે.

૦ જરૂર હોય તોટાં જ માપસરનું પાણી સ્વચ્છ— તથા ગળાણીથી ગળાવેલ ઉપયોગમાં લેવું.

- ૦ વગર કારણે પાણીનો વપરાશ ન કરવો.
- ૦ જરૂરિયાતથી વધારે પાણી ઢોળવું નહિ.
- ૦ નડાવા આદિ માટે નળની ચકલી ઉઘાડી રાખી પાણીનો ખર્ચ ન કરવો.
- ૦ નદી, તળાવ આદિમાં પશુની જેમ પડીને વ્યક્તિગત મોજ અને આનંદ લૂંટવાના નામે પાણી ડહોળવાનું ભયંકર પાપ કદી ન કરવું.
- ૦ આ વિશાળ જગતના નાના મોટા તમામ જીવો કરતાં માનવની પાસે વિશિષ્ટ બુદ્ધિ અને શક્તિઓ છે, તેનો સદુપયોગ પોતાનાથી નાના જીવો તરફ લાગણીભર્યો વ્યવહાર રાખવામાં કરો!!!
- ૦ વિવેકબુદ્ધિ, સમજદારી, માનવતા અને ઇન્સાનિયનનો સાર નિર્ભળ દુર જીવોને ત્રાસ ન આપવામાં આવે છે!!!
- ૦ વર્તમાન જગત દુઃખથી ખૂબ પીડિત છે, તેમાં આવી નાની મોટી દેટલીય જીવહિંસાઓ જવાબદાર છે. અસહાય-ગરીબોની હાય કદી પણ ખાલી જતી નથી!

“ વસ્તુ પિવેજતે ”

“ પાણી પીજે છાનકર

ઔર ગરુ કીજે જાનકર ”

આદિ લોક કહેતીઓના પરમાર્થને ધ્યાનમાં રાખી પાણીનો વપરાશ ખૂબ જ ઉપયોગ રાખી વિચારીને કપડાથી ગાળીને જ કરવો.

“ આત્માવત્સર્વભૂતેષુ ”

નીચીખામણ ધ્યાનમાં રાખી પાણીનો ખર્ચ કરવા રૂપે અસંખ્ય સૂક્ષ્મ જીવોને ત્રાસ ન આપો!!!

- જામીનનાં સર્વે જમીન માલિકાને એક જગ્યા ઉપર એક જ જગ્યા છે કે જેથી અને જેથી બીજા જગ્યા પાત્ર અધિકાર નહીં જામીન પાત્ર કરે!!!
- જમીન આ જમીન નીચેની જગ્યા પાત્રનાં કરે.
- જમીન પાત્રે જમીનનાં જમીન નહીં કરે.
- જમીનનાં જમીન જમીન જમીન નહીં.
- જમીન ઉપરનાં અધિકાર નહીં જમીન જમીન જમીન.

આત્મશુદ્ધિનું મહાન પર્વ પર્યુષણ

મહામંગળકારી પર્યુષણ પર્વ સકળ પર્વોમાં શિરોમણિ મુદ્ય છે. કેમકે-શરીરના પોષણ માટે આમોદ-પ્રમોદની જેટલી જરૂર છે તેટલી જ જરૂર મનની અપૂર્વ શાંતિ માટે સદ્વિચારોના લબ્ધ વાતાવરણની છે.

માણસના વિચારો સારા-ખોટા વાતાવરણના દબાણથી ઘટ્ટ થઈ નક્કર સ્વરૂપ પકડે છે.

આજના યુગમાં માનવીએ રોકેટ અને સ્પુટનિક જેવા આધનોનો આવિષ્કાર કરીને પોતાની ભૌતિક લાલસાઓ અને આશા-તૃષ્ણાના કલ્પના-તરંગોથી પોતાની આસપાસ એકું વાતાવરણ સર્જી દીધું છે કે બાહ્ય અબલણે પણ વિકૃત વિચારો અને મલિન લાવનાઓનો પ્રવાહ જીવનને ઉન્માર્ગે ખેંચી લેય ! તે છતાં તેની ગંભીરતા કબૂલાતી નથી !

આ છે આજે તથાકથિત પ્રગતિવાદી યુગના માનવીની કંટાળ કહાણી !

તેથી પર્યુષણ પર્વ એમ સૂચવે છે કે—

વિચારોની ભૂમિકાએ “હું અને મહાઈ”ની લાવનાનું બેર ઘટયું કે સુખ અને શાંતિ માનવીના પગ ચાટતી આવે, વગર કહ્યે જગતની સમૃદ્ધિ દાર્શનિકોને રહેવા તત્પર બને.

- નાનિયાવાળે સ્વર્ગે જાન્યે આ દુઃખાલુ એવું સુખના
ઉપાદાન એવજ છે કે જેનું મને જેનું બીજા મને
પણ અલિસર નહિન સમજાવવાનું હતું!!!
જેમાં આ વાણીને નીચેની ત્રણ પદ્યોમાંથી એક :
- વગર ધરતે પાણીને વપરાશ નહીં કરે.
- કપડાંથી માર્યા વગર પાણી વપરાતું નહીં.
- ત્રણ ઉકાળાથી અગિયાર મેનું પાણી વપરાય વપરાતું.

આત્મશુદ્ધિનું મહાન પર્વ પર્યુપણા

મહામંગળકારી પર્યુપણા પર્વ સકળ પર્વોમાં શિરોમણિ તુલ્ય છે. કેમકે-શરીરના પોષણ માટે આમોદ-પ્રમોદની બેટલી જરૂર છે તેટલી જ જરૂર મનની અપૂર્વ શાંતિ માટે સદ્વિચારોના ભવ્ય વાતાવરણની છે.

માણસના વિચારો સારા-ખોટા વાતાવરણના દબાણથી ઘટ્ટ થઈ નક્કર સ્વરૂપ પકડે છે.

આજના યુગમાં માનવીએ રોકેટ અને સ્પુટનિક જેવા સાધનોનો આવિષ્કાર કરીને પોતાની ભૌતિક લાલસાઓ અને આશા-તૃષ્ણાના કલ્પના-તરંગોથી પોતાની આસપાસ એવું વાતાવરણ સર્જી દીધું છે કે જાણે અજાણ્યે પણ વિકૃત વિચારો અને મલિન ભાવનાઓનો પ્રવાહ જીવનને ઉન્માર્ગે ખેંચી જાય ! તે છતાં તેની ગંભીરતા કબૂલાતી નથી !

આ છે આજે તથાકથિત પ્રગતિવાદી યુગના માનવીની કંટાળ કહાણી !

તેથી પર્યુપણા પર્વ એમ સૂચવે છે કે—

વિચારોની ભૂમિકાએ “હું” અને “મહાફ”ની ભાવનાનું જોર ઘટ્યું કે સુખ અને શાંતિ માનવીના પગ ચાટતી આવે, વગર કહ્યે જગતની સમૃદ્ધિ દારૂી થઈને રહેવા તત્પર બને.

1. The first part of the report is a general statement of the purpose of the study. It states that the purpose is to determine the effect of the new teaching method on the students' learning.

આત્મશુદ્ધિનું મહાન પર્વ પર્યુષણ

મહામંગળકારી પર્યુષણ પર્વ સકળ પર્વોમાં શિરોમણિ મુખ્ય છે. કેમકે-શરીરના પોષણ માટે આમોહ-પ્રમોહની જેટલી જરૂર છે તેટલી જ જરૂર મનની અપૂર્વ શાંતિ માટે સદ્વિચારોના સબ્ય વાતાવરણની છે.

માણસના વિચારો સારા-ખોટા વાતાવરણના ઢળાણથી ઘટ્ટ થઈ નક્કર સ્વરૂપ પકડે છે.

આજના યુગમાં માનવીએ રોકેટ અને સ્પુટનિક જેવા સાધનોનો આવિષ્કાર કરીને પોતાની ભૌતિક લાલસાઓ અને આશા-તૃષ્ણાના કલ્પના-તરંગોથી પોતાની આસપાસ એવું વાતાવરણ સર્જી દીધું છે કે જાણે અજાણ્યે પણ વિકૃત વિચારો અને મલિન ભાવનાઓનો પ્રવાહ જીવનને ઉન્માર્ગે ખેંચી જાય ! તે છતાં તેની ગંભીરતા કબૂલાતી નથી !

આ છે આજે તથાકથિત પ્રગતિવાદી યુગના માનવીની કંટાળ કહાણી !

તેથી પર્યુષણ પર્વ એમ સૂચવે છે કે—

વિચારોની ભૂમિકાએ “ હું અને મહાઈ ”ની ભાવનાનું જોર ઘટચું કે સુખ અને શાંતિ માનવીના પગ ચાટતી આવે, વગર કહ્યે જગતની સમૃદ્ધિ દાસી ચર્ચને રહેવા તત્પર બને.

પર્વાધિરાજની મંગળ આરાધનાથી જોવી ઉ
સ્થિતિ સર્જાય છે કે જેના બળે માનવી વ્યવસ્થિત
સમષ્ટિમાં જવા રૂપનો ઉદ્ધર્વસુખ ચિકિત્સા સક
સાધી શકે!!!

અહં-મમની ભાવનાઓ માનવીના વિચારોને દૂષિત
છે, પરિણામે સ્વાર્થની મર્યાદાઓ ઉભી થાય છે. તેમાં
જતી માનવીની શક્તિઓ વિદૂન બની હિંસા, ભૂઠં,
આદિ દૂષિત વ્યવહારની મદદી ઉપજતવે છે.

તેથી પર્યુપણા પર્વ આન્તરિક શુદ્ધિના મહત્ત્વ
સમજતવે છે.

જેમકે પર્યુપણા એટલે = પરિ + ઉપણા = પર્યુપણ
અર્થાત્ પરિ = ચારે બાજુથી ઉપણા = પોતાના શુદ્ધ
સ્વરૂપમાં રહેવું કે રહેવાનો પ્રયત્ન કરવો.

આવા મહાન પર્વના આરાધનથી જીવનને પવિત્ર બના
વવા માટે ઉદારતા, સ્વાર્થત્યાગ, ક્ષમા અને ત્યાગવૃત્તિના
અદ્ભુત ઘડતરની જરૂર હોય છે, તેથી તે માટે સક્રિયતા
લાવવા રૂપે પર્વાધિરાજનું ભાવભર્યું સ્નાન
કરજ છે.

મંદિરમાંથી ક્રોધ, દંભ, છળ, કપટ વગેરે દોષોને સાચા એકરારપૂર્વક દૂર કરવાના શુભ સંકલ્પ સાથે સદ્વિચાર અને સદાચારનો શુભ સમન્વય કરવો જોઈએ.

આ કારણે જ પર્યુષણ પર્વ પર્વાધિરાજ ગણાય છે.

પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુષણ પર્વ

[પ્રથમ દિવસ]

પર્વાધિરાજનું રહસ્ય

જેનોનું મહાન પવિત્ર પર્વ આજથી શરૂ થાય છે.

આ દિવસોમાં ધર્મની વિવિધ ક્રિયાઓ દ્વારા આત્મ-નિરીક્ષણના પ્રયોગથી જીવનને સ્પષ્ટ અને હળવું બનાવી આત્મશુદ્ધિના લક્ષ્યની સફળતા કરવાની છે.

પર્યુષણ એટલે આપણા જીવનની પ્રક્રિયામાં ઘૂસી ગયેલ વિકારી તત્ત્વને અળગું પાડવા માટે સતત ઉદ્યોગશીલ બનવું.

ભાવોની નિર્મળતા અને ક્રિયાની વ્યવસ્થા વિના જીવન સુખ શાંતિથી સમૃદ્ધ ન બને.

તેથી ધર્મની આરાધનાના પંથે ધપી રહેલ પૂણ્યાત્માઓને આ પર્વ રેડ સીગ્નલ આપે છે કે-હંયાને ઢંઢોળો ! નિખાલસતા કે સરળતા કેટલી છે ! તે તપાસો ! !

એકરાર અને પશ્ચાત્તાપ વિના માનવસ્વભાવ મુજબ થતી કે થઈ જતી ભૂલોનું મૌલિક પરિમાર્જન સંભવિત

નથી અને જીવેના પાંચ જાતનાં વિગ્ન આંતર્યા મહિં
કેવાંજામાં જાવનાં આવે નહિ.

માટે આજથી અરૂં પણ પર્વાધિરાજનાં આગમનાં
નિર્ધાર બાજુ જનાં જનાં સીતલ ગરમનાં અને વિંદિ
ભૂલનાં મુનિનાં વિંદિની ગરમ માટે પાનપાણી અને પાણી
અરૂં છે.

તે માટે નીચેના પાંચ જાતનાં અરૂંથી ગમતમાં
મૂકવાં જોઈએ.

૭૪ દયાની ઉદ્દેશપાણી, સાધાર્મિક ભક્તિ,
અહમ તપ (ગણ ઉપવાસ) એત્ય પરિપાટી (યાત્રા)
અને સર્વ ૭૪ સાથે ક્ષમાપના.

પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુપાણપર્વ
[બીજો દિવસ]

પર્વાધિરાજની ખાસિયત

આજે શ્રી પર્યુપાણ મહાપર્વનો બીજો દિવસ છે,
આખા વર્ષ દરમ્યાન ઉવનશુદ્ધિને કેન્દ્રમાં રાખી
વૃત્તિઓની થયેલી પ્રગતિનું સરવૈયું આજે કાઢવાનું છે.
આજના વ્યાખ્યાનમાં સાધર્મિકભક્તિ, શ્રી સંઘની
પૂજ્યતા અને દેવ-ગુરુ-ધર્મના ગુણાનુરાગ પૂર્વકની ભક્તિ
મજ નિષ્કપટલાવે ધર્મનો આરાધના આદિ તત્ત્વોનું વિશદ
વેચન જાણવા મળે છે.
જેના પરિણામે કે સરલતા અને જિજ્ઞાસાવૃત્તિનો સુમેળ

દ્વારા જીવનને ખુદ્દી ચોપડી જેવું જનાવવાની કલા પર્વાધિ-
રાજની આરાધનાદ્વારા કેળવી શકાય છે.

સંસ્કારો અને પ્રવૃત્તિ વચ્ચેનું સગપણ આપણી જીવન
શક્તિઓને રાળી નાંખે છે, માટે પ્રવૃત્તિનું જોડાણ મહાપુરુષોના
જીવનલક્ષ્ય સાથે કરવા રૂપે પર્વાધિરાજના મહત્ત્વપૂર્ણ ખાસી-
યતોનો લાભ ઉઠાવવો જોઈએ.

તે માટે આજે ઊંડા આત્મનિરીક્ષણ અને વ્યવસ્થિતરૂપે
ધર્મક્રિયાઓનું આસેવન જરૂરી માનવા રૂપે પૂર્વ તૈયારી કરી
લેવી જોઈએ.

જેથી કે અત્યંત મહત્ત્વપૂર્ણ જીવનની વિશિષ્ટ સિદ્ધિઓ
સફળતા સૂચવનારી અનુભવી શકાય.

વિચારોની આવી જાગૃતિ પ્રવૃત્તિમાં ન્યારે જાગે ત્યારે
જીવનશુદ્ધિનું તત્ત્વ આપણી સઘળી પ્રવૃત્તિઓના કેન્દ્રમાં
સ્થિર રહી શકે.

તેથી આજે પર્વાધિરાજના માર્મિક આરાધના-રહસ્યને
સમજવા માટે કર્તવ્યનિષ્ઠા અને વિવેક બુદ્ધિના ઘડતર સાથે
વાર્ષિક કર્તવ્યોની સમીક્ષા કરવાનું ધ્યાન રાખવું.

પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુપણપર્વ

[ત્રીજો દિવસ]

આચારશુદ્ધિનું મહત્ત્વ

પર્વાધિરાજની આરાધનાનો આજે ત્રીજો દિવસ છે.

ગયા બે દિવસની આરાધનાના પરિણામે વિચારશુદ્ધિ

તેમજ લલ્યની જાગૃતિ કેળવ્યા પછી, આજે સક્રિયપણે જીવનને શુદ્ધિના પંથે ધપાવવા મહત્ત્વપૂર્ણ પગલું ભરવાનો સંકલ્પ કરવાનો છે.

આજે સિંધુ-સૌવીર દેશાધિપતિ અંતિમ રાજર્ષિ ઉદયન મહારાજાજી ઉજ્જૈનના મહારાજા ચંડ પ્રદ્યોત સાથે કર્તાવ્યપાલનની રૂઝે વ્યક્તિગત ગાનાપમાનના પ્રશ્નને અગગા કરી જે નિખાલસતાથી અને સરલતા ક્ષમાપના કરી તેનો અધિકાર વ્યાખ્યાનમાં સાંભળી આપણા જીવનરથની ગતિમાં વિશ્લેષ નાંખનારા અહંભાવ, કલ્પનાસૃષ્ટિનું ઉપજતવી કાઢેલું વ્યક્તિત્વ અને કદાચહ આદિ આચાર શુદ્ધિના તત્ત્વને પાંગરવામાં અવરોધ જીલો કરનારા તત્ત્વોને અગગા કરવાનું જાળ કેળવવાનું છે.

વિચારોની દુનિયામાં સ્વૈર વિહાર કરવાની ટેવ આપણી વૃત્તિઓને આચાર શુદ્ધિના-કર્તાવ્યપાલનના પંથે જતાં અટકાવે છે.

તેથી આજે પર્વાધિરાજની આરાધનાનાં સાંસારિક પ્રવૃત્તિઓનો સંબંધ જાને તેટલો ઓછો કરવાનો પ્રયત્ન ઉભરી આચારશુદ્ધિનું લલ્ય કેળવવા પ્રયત્ન કરવો જરૂરી છે.

પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુષણપર્વ

[ચોથો દિવસ]

શ્રી કલ્પસૂત્રનું વાંચન

પરમ પાવન પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુષણનો આજે ચોથો દિવસ છે.

આને મહાભાંગલિષ્ટ પરમપવિત્ર શ્રી કલ્પસૂત્રનું વાંચન
શરૂ થવાનું.

આજના દિવસની મંગલમયતાનો અનુભવ હવનનો
ખરેખરો હોયો છે.

પણ તે મેળવવા માટે એક વાતનો સચોટ નિર્ણય
કરવો જોઈએ કે કલ્પ જોડે ભર્યાદા-નેનું સૂત્ર જોડે
એકીકરણ અર્થાત આપણી શક્તિઓના અષ્ટ ભજને ભર્યા-
દાઓથી અંકિત કરી સાચી દિશામાં તેને વહેવડાવવાની
જવાબદારીનો માનદંડ.

આજથી શરૂ થતા કલ્પસૂત્રના વાંચનનું આવું અદ્ભુત
રહસ્ય મધ્યયોગ્ય સંતિએ સમજી-વિચારી હવનશુદ્ધિના ધોરણે
આપણી વૃત્તિઓના ધરતરને આડે આવનારા આપણા કુદ્ર
અતિ તુચ્છ સ્વાર્થ-વિકાર ભાવો કે વાતનાઓના પોપણની
ધારણાઓને કુપંચિત કરવા માટે સક્રિય બનવું જોઈએ.

આજના વિચાર-વાણીના સ્વચ્છંદતારૂપે પરિભ્રમી રહેલી
કહેવાતી સ્વતંત્રતા-ગ્યાઝાદીના યુગમાં ભર્યાદાઓ કે ધારા-
ધારણા મુજબ ચાલવાની વાત વાલિયાન જેવા કદાચ ઉપલક
શુદ્ધિવાદાઓ ગળી નથી કાઢે? પણ ખરેખર ભર્યાદાઓ જ
શક્તિના સાચા વિકાસની કુંચીઓ છે. આહુ વહી જતા
પાણીમાંથી બંધ બાંધી રોકાણ કરવાથી જ અમાપ શક્તિઓ
અનુભવાય છે. સદુપયોગની દિશા હાથ ન લાગી હોય તો
ભયંકર જલપ્રલય કે મોટા વિનાશનું પણ સર્જન ભર્યાદાઓથી
મંધાએ જલસશિથી થાય છે.

માટે આજે પર્વાધિરાજના મહત્વપૂર્ણ સંદેશરૂપે જીવનમાં આત્મસંયમ-આત્મ નિરીક્ષણ અને આત્મસંવેદનાની ત્રિપુટીની પ્રતિષ્ઠા કલ્પસૂત્રના વાંચનના પ્રારંભદ્વારા કરવી જોઈએ.

પરિણામે ઘરના આંગણમાં આંટા મારતી ભાવશુદ્ધિ આપણે સહેલાઈથી ઓળખી કાઢી આપણા મર્યાદાશીલ પવિ માનસમાં વિવેકપૂર્વક પધરાવી શકીએ!!

આ છે આજના કલ્પધર કે વડાકલ્પ તરીકે ઓળખાતા પવિત્ર દિવસની મંગલમયતા!!!

પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુપણા

[પાંચમો દિવસ]

પ્રભુ મહાવીરના જન્મવાચન મહોત્સવનું રહસ્ય આજે પર્વાધિરાજની આરાધનાનો પાંચમો દિવસ ાં ગઈકાલથી આપણી જીવનશુદ્ધિના લક્ષ્યને ચોક્કસ રૂ આપવાનું કાર્ય મહામંગલકારી શ્રીકલ્પસૂત્રના શ્રવણ પ્રારંભથી શરૂ થયું છે. તેને આજે પરમોપકારી ચરમતીર્થક પ્રભુ મહાવીર પરમાત્માના જન્મવાચન પ્રસંગની ઉજવણી ઉમંગભરે વિવિધ કાર્યક્રમોદ્વારા વેગવંતું બનાવવાનું છે.

“સૂક્ષ્મબુદ્ધિથી ધર્મના ગહન તત્ત્વોનો પરિચય મળ શકે છે.” આ વાતને યોગ્ય રીતે નહીં સમજી શકનાં કેટલાક જ્ઞાનની વિપુલ રાશિના ધણી કહેવડાવવા છતાં પા વિશ્વવત્સલ જગતહિતેષી તીર્થંકર પરમાત્માના હૈયાન અસીમ કરુણાના પરિચાયક સ્વરૂપે અને જન્મપ્રસંગ

જી નાખનારા વિવિધ વર્ણુઓને જાણકને ફાસલાવવાની રીત
 યથે સરખાવી દેતા હોય છે.

પરંતુ ખરેખર તો સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ પ્રાણી સાથે પણ
 એકરૂપતાના અનુભવની ચરમસીમાએ પહોંચેલા એકેક પ્રસંગ-
 માંથી આપણી જીવનશક્તિઓને હોણી નાંખનાર મોહમદ્દ
 સામે પડકાર ફેંકવારૂપ ત્યાગલાવની ઉદાત્ત લાવના ઝીલવા
 માટેનું અખૂટ જળ મળતું હોય છે.

સૂક્ષ્મબુદ્ધિગમ્ય આ રહસ્ય આજે ઔદસ્વ્યન ઉતારવાની
 પદ્ધતિ, જન્મવાચન મહોત્સવ, અને તે નિમિત્તે થતી હાલરોન
 ઉછામણી આદિ દ્વારા શુરૂગમથી ચોગ્યરીતે વિવેકનું ઘડત
 કરી મેળવવા પ્રયત્ન કરવો જોઈએ.

આરાધનાના પંથે આગળ ધપવા માટે શાસ્ત્રીય તત્ત્વો
 ત્યાગહારિક પ્રયોગોની સમજૂતી આજના પવિત્ર દિવસે ત્યા
 વૈરાગ્ય અને કર્મશત્રુ સાથે ઝઘમવા માટેનું અપૂર્વ જલ
 મહાવીર લગવંતના જન્મવાચન મહોત્સવની આદર્શ પ
 મેળવવાનો પ્રયત્ન વિવેકીનું પરમકર્તવ્યરૂપ જાની જાર

પર્વાધરાજ શ્રી પર્યુષણ

[છઠ્ઠો દિવસ]

જીવનદષ્ટિનું સંશોધન

(ગણધરવાદનું રહસ્ય)

આજે પર્વાધરાજની આરાધનાનો છઠ્ઠો દિવસ
 વિચારોની શુદ્ધિ જીવનશુદ્ધિ માટે વધુ અપેક્ષિત છે. પણ
 આચારશુદ્ધિ વિના વિચારશુદ્ધિ થતી નથી કે ટકતી નથી.

માટે પર્વાધિરાજની આરાધના પ્રસંગે જીવનશુદ્ધિના લક્ષ્યની
પ્રકૃતિ માટે આચારશુદ્ધિની કેળવણી કરનાર કલ્પસૂત્રનું
પ્રવણ અને તેની પૂર્વભૂમિકા રૂપ અષ્ટાન્હિકા વ્યાખ્યાન આદિની
ઉપયોગિતા છે.

પણ આ બધું ચ જીવનશુદ્ધિના લક્ષ્યને પૂરક ત્યારે બને
ત્યારે કે આંતરિક વિચારસરણીમાં મોહની મલિનતા કે વિકાર
માવેલી અશુદ્ધિ ઘટાડવા રૂપે તાત્ત્વિક દૃષ્ટિ જન્મે.

આ દૃષ્ટિના ઘડતર અને વિકાસ માટે આજનો પવિત્ર
દેવસ છે.

આજે પરમાત્મા શ્રી મહાવીર ભગવંતની દીક્ષા, કેવળ
જ્ઞાન અને નિર્વાણરૂપ ત્રણ કલ્યાણકારી પ્રસંગોનું શ્રવણ-
મનન કરવાનું છે.

તેમાં પણ કેવલજ્ઞાનના પ્રસંગે અગિયાર ગણધરોર
કરેલ આત્મવિલોપન કે આત્મવિસર્જનની ઉદ્ધત્તા તાત્ત્વિક
પ્રક્રિયાના મહત્વને સૂચવનાર ગણધરવાદના આદર્શ તાત્ત્વિક
સિદ્ધાંતોના મર્મ પારખવાની ખાસ જરૂર છે.

પર્વાધિરાજની આરાધના આપણી જીવનદૃષ્ટિના સંગ્રોધ
ઉપર નિર્ભર છે.

જન્મજન્મમાંતરની ભૌતિકને પૌદ્ગલિક વાસનાઓના
ચિરઅનુવાસના પરિણામે દૃઢ બની ગયેલી જડભાવપરિણામ
દૃષ્ટિના નશ્વરતા નેજવાળા આપણું અલ્પજ્ઞતા સનાતન સત
જેવા આત્મા, પુણ્ય, પાપ, સ્વર્ગ, નરક, પરલોક, બંધ આં
મોક્ષ જેવા સર્વ સાધારણ પણ તાત્ત્વિક પદાર્થોનો મંકરા
પૂર્વક સ્વીકારી શકતા નથી.

તેથી આજે જ્ઞાનીઓએ શ્રી કલ્પસૂત્રમાં આવતા પ્રભુ મહાવીરદેવના કેવલજ્ઞાન પ્રસંગને ગણધરવાદના તત્ત્વ ભરપૂર વિશદ વિવેચનથી અલંકૃત કરીને આપણી જીવન દૃષ્ટિનું સાચું સંશોધન કરવાનો સત્ય પ્રયત્ન કર્યો છે.

આજના મંગલ દિવસે ગુરૂગમથી ગણધરવાદના આવા આવા માર્મિક રહસ્યને સમજવાનો પ્રયત્ન કરી જીવનદૃષ્ટિનું સંશોધન કરવું જરૂરી છે.

પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુષણ [સાતમો દિવસ]

ક્ષમાપનાનું રહસ્ય

આજે પર્વાધિરાજની આરાધનાનો સાતમો દિવસ છે. ધર્મસ્થ ત્વરિતા ગતિઃ કહેતી મુજબ પર્યુષણ મહાપર્વની પધરામણી થયાનો આનંદ હજી શમે ત્યાં તો તેના પ્રયાણના નગારા સંભળાવવા લાગ્યા.

પણ અવિરતગતિએ ચાલતો કાળનો પ્રવાહ કોઈના માટે થોભતો નથી. એ તો “વહેતી નદીના પાણીમાં જેણે ડૂબકી મારી તે નિર્મલ થઈ જાય” તે રીતે શક્ય રીતે આપણી વૃત્તિઓ-પ્રવૃત્તિઓના બંધારણને વિચારકતા અને કર્મણ્યતાના સુમેળરૂપે વ્યવસ્થિત કરવાની પ્રેરણા આરાધનાના આ પવિત્ર દિવસોમાં જેઓએ મેળવી તેઓ ધન્ય બની ગયા છે !

આજે આવી વિચારણાના માધ્યમથી “લણુતરની મહેનત પરીક્ષા ટાણું” અને “વાવણીની મહેનત લણવાના સમયે” સફળ થાય તેમ આવતીકાલે સકલ જીવરાશિ સાથે અહં-મમના

કારોની માદક અસર તળે આવીને કચેલી વિસંવાદી પ્રવૃત્તિને
જ કરવા સારૂ ક્ષમાપનાનો અદ્ભુત સંજીવન મંત્ર પર્વા
જની આરાધના દ્વારા સિદ્ધ કરવાનો સંકલ્પ મજબૂત
વવાનો છે.

તેથી આજે ભાવોનાં બંધારણીય ભૂમિકા પલટાવવાનું
ત લક્ષ્ય કેળવવા જાગૃતિ કેળવવી જરૂરી છે.

પરિણામે ભાવના અને આપણી વિચારધારાના મૂળમાં
ખૂતાઈથી અડો જમાવી બેઠેલી માનવ સ્વભાવની વિકૃત
સીયતો જેવી કે “ પોતાની જ વિચારધારા,” “ નિર્ણયોના
દંડથી સઘળાને માપવાનો પ્રયત્ન ” “ પરદોષસમીક્ષા,”
“ ઇર્ષ્યુ” તો મેં ક્યું અને બગડ્યું તો બીજાએ બગાડ્યું ”
દેના નિરાકરણરૂપે જિજ્ઞાસા, ગુણાનુરાગ, ધીર-ગંભીર,
માર પદ્ધતિ આદિ ગુણોની કેળવણી માટે આવતીકાલે
તા, વિનય, વિવેકપૂર્વક સાચી ક્ષમાપના કરી શકાય તે
જે આજે વધુ સાવધાન થવાની જરૂર છે.

પર્વાધિરાજ શ્રી પર્યુષણા

[આઠમો દિવસ]

ક્ષમાપનાનું રહસ્ય

આજે પર્વાધિરાજની આરાધનાનો આઠમો અને છેલ્લો
દિવસ છે.

દહેરાસરમાં પ્રભુ પ્રતિમાની કે શિખર પર સ્વર્ણ
શની પ્રતિષ્ઠાની જેમ આજે પર્વાધિરાજની સાત દિવસની
આરાધના બંધે લગવું સ્વચ્છ અને નિર્દોષ બનેલ હોવાના

મહામૂલ્યા લાવશુદ્ધિરૂપે સિદ્ધાસન ઉપર આપણા ચૈતન્યતત્ત્વની પ્રતિષ્ઠા કરવાની છે.

આજ સુધી વિષય-કપાયોની વાસના અને ભૌતિક-પદાર્થોની મોહમાયાની જોડી દોરવણી તલ્લે ચૈતન્યતત્ત્વનું અપમાન અનેક રીતે આપણે કરતા આવ્યા છીએ.

આજે પર્વાધિરાજની મહામૂલ્લી સંપદાથી સમૃદ્ધ પણ ચૈતન્યતત્ત્વને જન્મજન્મમાંતરના વિવિધ અશુભ સંસ્કારોનું જળે વિકારી સ્થૂળ-લાવોની સપાટીએ જ આંટા મારતી આપણી સ્થૂળદષ્ટિ જોળખી શકતી નથી.

માટે દર્પણથી જેમ આપણા મોં પરના ડાઘાને પરિચય મેળવી શકીએ તેમ અન્ય જીવોમાં શુભાનુરાગ દષ્ટિથી ચૈતન્ય અદ્ભુત દર્શન કરવાના સતત અભ્યાસથી આપણી દૃષ્ટિ ચૈતન્યતત્ત્વની સાચી જોળખાણ માટે પાવરધી બની શકે.

પણ ક્ષમાપનાના હાર્દને પામીને દોષદષ્ટિને વિદ્યાર્થ વિના કે નમ્રતા સહિષ્ણુતા કે સાપેક્ષવૃત્તિના ધર્મ વિના અન્ય જીવોમાં વિલમ્બી રહેલ ચૈતન્યનું દર્શન શક્ય નથી બનતું.

માટે આજે આપણા પોતાના ચૈતન્યતત્ત્વને પારખી માટે જરૂરી અન્ય જીવોના આત્મદ્રવ્યની જોળખાણ આવતી દોષદષ્ટિ આદિને ખસેડવા માટે ક્ષમાપનાના આદર્શ જીવનમાં સુવ્યવસ્થિતપણે કેળવવાની જરૂર છે.

વિવેક મહામૂલ્લી
સંપત્તિ છે.

૬ :- પર્વાધિરાજની આરાધનાની આ મલાઈ છે.--

ખમો અને ખમાવો !

કષાયોનું શમન કરો !

સામાના દોષો ગળી જાઓ !

શુભો તરફ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરો !

આ ચાર બાબતમાં પર્વાધિરાજની આરાધનાનો સાર સમાઈ જાય છે.

દીવાળી પર્વની મહત્તા.

ધનતેરશનું રહસ્ય

પર્વનો અર્થ થાય છે ગાંઠ, આ શબ્દનો વ્યવહાર શેલડી માટે થાય છે. તેના માટે એમ કહેવાય પણ છે કે ‘ ગાંઠે ગાંઠે રસ ન્યારો ’ તથા શેલડીની ઉત્પત્તિ પણ તે ગાંઠમાંથી થાય છે. આ વાતને ધ્યાનમાં રાખી લોકવ્યવહારમાં આબાલ-ગોપાલ મનોરંજનનું ગણાતું દિવાલીનું પર્વ વિવેકી આત્મા-ઓને શો! બોધપાઠ આપે છે ? તે સમજવું વિવેક-બુદ્ધિનું મધુરું કૃણ છે.

દરેક વસ્તુના ચાર નિશ્લેષા નામ સ્થાપના દ્રવ્ય, ભાવ થાય છે. તેમાં સુખ્યથી દ્રવ્ય અને ભાવ વધુ ઉપયોગી હોય છે. તેથી દીવાલીપર્વની દ્રવ્ય આરાધનાના રહસ્યને ધ્યાનમાં રાખી ભાવ દિવાલીની કદા સફળ રીતે મેળવવાનું ધ્યેય મનું ઉપયોગી છે.

દ્રવ્યથી દિવાલીના જે અર્થ થાય છે.

જેમાંનો એક તો લૌકિક દ્રષ્ટિએ ધન્દિયોના વિકારોને ભાવવાની પ્રવૃત્તિ કરવી એવો થાય છે.

પણ આ અર્થ પર્વના મુખ્ય અર્થને વિકૃત કરનાર માધી હોય છે. બીજો અર્થ છદની તપસ્યા કરી પ્રભુ મહાવીર ના નિર્વાણ કૃત્યાણકની આરાધના ગણાવું દેવવંદન વિગેરે વું એવો થાય છે.

ભાવદિવાલીનો અર્થ જ્ઞાનના દીવાને પ્રકટાવીને છવન કરાતી સારી-નરસી પ્રવૃત્તિઓના સરવંયા તપાસવા.

આ અર્થ ધ્યાનમાં રાખી પ્રભુ મહાવીરદેવે મેળવેળ વાણિપદના લક્ષ્યની નજીકમાં આપણે ફેટલા છીએ? એ સારી ભાવદીવાલીના પરમાર્થની નજીકમાં જવા પ્રયત્ન કરવો દીવાલીની પ્રશસ્ત આરાધના છે.

આ દ્રષ્ટિએ આજનો દિવસ લૌકિક વ્યવહારમાં ધનતેરશ ફીકે જે ગણાય છે. તેમાં જડ ધનની પૂજા કરી આત્માને વેકાસમાં રંગલે ને પગલે બાધક મોહવૃત્તિને ચોપણ આપવાની વૃત્તિ કરવા કરતાં આત્માના સાચા અખૂટ જ્ઞાનાદિ-ધનની પ્રભાવ લઈ તેની પ્રાપ્તિ માટે ઉઘમી થવું તે સાચું ધન-તેરશનું રહસ્ય છે.

દીવાલીનું રહસ્ય

કાલી ચૌદશનો ભાવાર્થ

જેન શાસનના પર્વો અને તેની આરાધનાના રહસ્યને યથાર્થ રીતે ન સમજી શકનારા પ્રાણીઓ અનાદિકાળની સંસ્કૃ

રોની પકડમાંથી છુટવા માટે કરાતી આરાધનાની મેળવી શકતા નથી.

હીવાળી પર્વ માટે આવું જ કાંઈક બનવા પામ્યું આમોદ-પ્રમોદ મોજ-આનંદ, અને વિલાસિતાને રીતે કાં તો હીવાલીની ઉજવણી થાય છે. અથવા તો ધનાના રહસ્યને સમજવાની-પામવાની તકેદારીની ખામ આરાધનામાં શિથિલતા કે અવ્યવસ્થાનાં વિસંવાદી તત્ત્વે પગપેસારો થઈ જાય છે.

માટે હીવાલીની વાસ્તવિક આરાધના માટે નીચે ધ્યાનમાં રાખવા જેવું છે.

હીવાલીપર્વ ચરમતીર્થપતિ પ્રભુ મહાવીરદેવના નિર્વાણ કલ્યાણક સાથે સંકળાયેલું છે. એટલે 'નિર્વાણ' શબ્દનો અર્થ આપણા માનસમાં ગુંજતો થવો જરૂરી છે.

'નિર્વાણ' શબ્દનો અર્થ શબ્દ શાસ્ત્રની મર્યાદા પ્રમાણે "બુઝાઈ ગયેલ" થાય છે. એટલે પ્રભુમહાવીર પરમાત્માનો કર્મરૂપ અગ્નિ અથવા જન્મ-મરણનો અગ્નિ જેમ સર્વથા બુઝાઈ ગયો તેમ હીવાલીની આરાધનાથી આપણે પણ કર્મરૂપ અગ્નિને વધારનાર આશ્રવ દારોનો ઘટાટો કરવા પ્રયત્નશીલ થઈએ તો વાસ્તવિક હીવાલીની આરાધના કરી કેલવાય.

રૂપ ચૌદશ એટલે રૂપ કહેતાં આત્માના સ્વરૂપને સમજવા વિચારવા, રાત્રી પ્રબુજોના વચનોના આધારે કરાતી વિચારણાનો દિવસ, કેમકે વિચારણાના બળેજ આવતી કાલે હીવાલીની સાચી ઉજવણી-નિર્વાણ શબ્દના રહસ્યને સમજવા પૂર્વક કરી શકાય.

તથા કાળીચૌદશ એટલે આજે કરાયેલી વિચારણાના બળે એમ સમજાય છે ગમે તેટલો બુદ્ધિ વિચાર, ધન-દૌલત અને બાહ્ય સાધનોનો વિકાસરૂપ પ્રકાશ દેખાતો હોય પણ આત્મસ્વરૂપની વિચારણાની ખામીથી આ બધું ભવ વનમાં આધડવા માટે અંધકાર જેવું છે. એવું સમજાય માટે લૌકિક શિષ્ટ પુરુષોએ આવા શબ્દો પ્રચલિત કર્યા છે.

આ પ્રમાણે આજના દિવસનું રહસ્ય સમજી આવતી કાલે સાચી દિવાલી ઉજવવા પ્રયત્ન કરવો વિવેકીની પવિત્ર ફરજ છે.

આ વાતને વિવેક બુદ્ધિથી વિચારતાં લૌકિકમાં કાળી ચૌદશ કે રૂપચૌદશ તરીકે આજેનો દિવસ જે યોગબાધ છે તેનું રહસ્ય સંકુળ સ્વર્ગમાં નય.

દિવાલી એટલે ?

આજનો દિવસ મહાન પવિત્ર છે.

આજથી ૨૪૮૯ વર્ષ પહેલાં ચરમ-તીર્થપતિ શ્રમણ ભગવાન મહાવીર દેવે ધર્મની આરાધનાના અંતિમ ફલરૂપ નિર્વાણ (મોક્ષ) પદની પ્રાપ્તિ આજની રાત્રિના પાછલા પહોરે કરેલ, આપણે આજે તેની સ્મૃતિ તાજી કરી હૃદય-શોકની મિથ્ર લાગણીઓનો અનુભવ કરી જીવનપંથ નક્કી કરવાનો રહે છે.

શોક એ જાણતનો કે ગાઢ મોહના અંધકારને ભેદી અનેક ભવ્યાત્માઓને મુક્તિના પંથે રાહબર બનાવી સર્વશ્રેષ્ઠ

કલ્યાણની સાધના કરાવનાર તીર્થંકર દેવ જેવાનો આપણને
 વેરહ પડેલ તે વખતે આપણે આત્મા કોણ જાણે કઈ ગતિમાં
 ઝડતો હશે? કે જેથી સાક્ષાત્ તીર્થંકર દેવની હયાતીમાં પણ
 માપણે ઘોચેલ મૂલા જેવાં રહી ગયા? વગેરે અનુકૂળ પરિ-
 સ્થિતિનો લાભ ન મળી શકવાના કારણે હાર્દિક દુઃખની લાગણી
 ખુલવાવી જોઈએ, કેમકે આવી વિચારણાથી ધર્મની આરા-
 ધનામાં પ્રમાદ ખંખેરી કરવાની શક્યતા પણ વધુ રહે.

અને હુર્ષ એ બાબતનો કે જગત આખું વિષમ કલિ-
 કાલના પંજમાં ફસાઈ સાચી દૃષ્ટિના અભાવે આત્માના
 કલ્યાણને સાધવાના સંજોગોને વેડફી રહ્યું છે. જ્યારે આપણને
 પરમકરુણાલુ તીર્થંકરદેવોનું શાસન વારસામાં મળેલ છે. જેના
 આધારે આત્મા અનેક ભવના ઉપાજેલા કર્મોના સમૂહને દૂર
 કરી સાચું આત્મકલ્યાણ સહેલાઈથી સાધી શકે.

આ બંને વાતોનો વિચાર કરી મળેલ શાસનના સાચા
 વારસાને ઓળખી સમજીને અંતરાત્મામાં કલ્યાણના પ્રકાશનું
 અજવાળું પાથરવું એ સાચી દીવાલી છે.

દીપોત્સવી એટલે ?

મનરૂપી કોડિયામાં શ્રદ્ધાનું તૈલભરી ગુણાનુરાગ રૂપ
 ખત્તી મુકી સમ્યક્જ્ઞાન રૂપ દીવાસળીને ગુરૂનિશ્ચય પેટી સાથે
 ઘસી આચારગુહિના દીપકને પ્રકટાવી વિષમ કર્મોની કાળજી
 ઘેરી રાત્રિના અજ્ઞાનાદિના અંધકારને દૂર કરવો એ ખરેખર
 દીપોત્સવીનો ભાવાર્થ છે. આ જાતની દીપોત્સવની ઉજવણી
 દરવી જરૂરી છે.

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

જાન્યારી ૧૯૫૧ ના રોજ

નૂતન વર્ષની મંગળ કામના

જ્ઞાનીઓનો સંદેશ.

આજનું મંગળ પ્રભાત આખાળ-જોખાળ સહુને
સારિક-દિપ્તિથી અનેક શુભ કામનાઓથી ભરપૂર હોય
જ્ઞાનીઓ પણ શુભ પ્રવૃત્તિઓમાં એકાગ્રતાપૂર્વક
જાન ન કેળવી શકેલ જગતને લૌકિક વ્યવહાર પણ વાર
માંગલિક નિવડે તે સારુ કાળજી એવતા હોય છે.

એટલે આજે શી કામના કે વિચારણા કરવાથી વાર
મંગળમયતા મેળવી શકાય? તે માટે નીચેના જ્ઞાની
સંદેશને વાંચી-વિચારી જીવનયાત્રાને મંગળમય બ
રીખવું જરૂરી છે.

“ નૂતનવર્ષના મંગળ પ્રભાતે સહુ નવા વસ્ત્રો
સ્વભાવની વિષમતા ઉપર પણ કાળૂ રાખી અને અ
કહાડો સારો તો આખું વર્ષ સારું એમ માની, વિવિધ
નાઓ કે પ્રવૃત્તિઓ કરતા હોય છે. પણ તે બધી સફળ કં

ત્યારે આજે કરાતી વિવિધ કામનાઓ કે પ્રવૃત્તિઓના
તિમ કૃષ્ણરૂપ સુખ શાન્તિને આવવા માટે છવનમાં અનુ-
પ વાતાવરણ સરજાય.

એટલે કે જેમ એક સામાન્ય વ્યાવહારિક અમલદાર
કે રાજા મહારાજાને ઘરના આંગણે આમંત્ર્યા હોય ત્યારે
તેઓને અનુકૂળ ઘર, રાચરચીલું અને ચોતાના શરીર વચ્ચેની
સ્વચ્છતા વગેરેની તૈયારી-રાખવી પડે છે, તેમ અનંત છવો
જેની કામના કરે છે અને અનંતભવે પણ જે મળવી હુલ્લ
છે, તે સુખશાન્તિને છવનમાં સ્થાપિત કરવા મનોમંદિરમાંથી
રાગ-દ્વેષ, વિષય કપાય અને ધૃત્યા, અસહિષ્ણુતા, વગેરે કચરાને
આટ કરવાની તથા ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, અહંભાવ,
કે રાગ અને વિષયતૃષ્ણાથી જુના વસ્ત્રો ઉતારી
અમૃતા, સરલતા, સંતોષ, વિનય, નિસ્પૃહતા અને
રૂપ નવાં કપડાં પહેરી, વીતરાગ પરમાત્માના વચનોને
માં ઉતારવાની પ્રવૃત્તિરૂપ ફરનીચર ગોઠવી, સાચી
શાન્તિને નોતરી તેના સત્કાર માટેના શુભ સંકલ્પ
ના મંગલ પ્રભાતે સહુએ કરવો જોઈએ.”
આ સંદેશાને સમજી-વિચારી સહુએ નવું વર્ષ સાચ
ગલમય બનાવવું જોઈએ.

શિખામણ અને દવા આપવી
સહેલી છે, પણ ગળવી મુશ્કેલ છે.

વાંચો વિચારો ઉંડું મનન કરો !!!
આત્મનિરીક્ષણ કરો. ગુરુગમથી જ્ઞાનનો પ્રકાશ મેળવો !

દીવાલી પર્વના રહસ્યને મમજવનાર
કુલીન પુદ્ગલવચ્ચે ચોતાના ધર્મપિતાને લખેલ

અદ્ભુત પત્ર.

ધ્યાનપૂર્વક શાંતિથી વાંચો !!!

પાત્ર પરિચય :

પતિ=શુદ્ધાત્મા
તેની સ્ત્રી=ચેતના
સાસુ=માયા
નણુંદ=તૃષ્ણા
દીયર=મોહ
દેરાણી=મમતા
દીયરનો છોકરો=લોભ
જેઠ=કામ
જેઠાણી=ઈચ્છા
જેઠાણીનો દીકરો=અસદાચાર
હલકો નોકર=કંઠધ
ધણીનો લંગોટીઓ
ભાઈજાંધ=મન

પાત્ર પરિચય

ધર્મપિતા=પરોપકારી
તીર્થંકરદેવ ભ
ધર્મમાતા=જિનાજ્ઞા
ધર્મપુત્ર=અનુભવ
જેડીયા ભાઈ=મુખ-મ
બહેન=શાંતિ
ચેતનાની મુખી=લક્ષ્મી
મોટી કંઈજા=કરુણા
મારીજા=જ્ઞાનીની નિ
બગીચો=જ્ઞાનાનંદની
ગાડી=વૈરાગ્યની
ગાડીનાં પૈડાં=જ્ઞાન-વિ

ભય પિતાજી !

લક્ષ્મીભાવ સાથે આપના પવિત્ર ચરણોમાં
મન !!!

આપની સરસ હુંકાળી સોડમાં ઉછરેલ બહાલી
આપના અત્યંત ઉજ્જવલ શુભોનું રટણ કરીને અં
મેળવે છે !!! પણ વર્ષની સમાપ્તિએ આપ
મરવૈયા-હિસાબની તપાસણી કરી જીવનની મો
ઓના સાચા વિકાસની માપણી કરવાના શુભ
દીવાળીના પવિત્ર દિવસોમાં-

આપની સમક્ષ મારાં દુઃખડાં-રોદણાં રડ
નહીં, પણ આપના પુનિત સ્મરણના પ્રતાપે
આપની ધર્મપુત્રી કેવા સંજોગોમાં હાલ વર્તે
જણાવી શક્ય હોય તો આપના.....ને જ
દૃષ્ટિ પાવન કરો, તો મારા જીવનનો ખાગ
હેતુથી-

આપની સેવામાં આ નમ્ર અરજી કરે
આશા નહિ-પૂર્ણશ્રદ્ધા છે કે-આપ
કરશેજ !!!

બહાલા ધર્મપિતા !

આપથી વિખૂટા પડ્યાને અહો....હો...
જન્માન્તર વીતી ગયા !!!

હું આપ મને સાવ વિસરી ગયા છે
સાસરે વળાવ્યા પછી આપશ્રીએ તો
કદી ભાળ-ખગર પણ કઢાવી નથી ?

હું હું આપની પુત્રી નથી !

મારો દીયર=મોદ અને દેરાણી=મમતા બંને ઘણા જ પ્રકૃતિના અને ઉદ્ધત સ્વભાવના છે ! તે છતાં કોણ જાણે મારા મનને તેઓ બહુ ગમે છે ! તેઓના તરફથી મને અને શિરછત્ર.....ને અણધારી ઘણી આફતો વેઠવી પડે છે, જતાં તેઓના તરફ મારાં વળણને હું રોકી શકતી નથી.

- મારા દીયરનો છોકરો=લોમ મને અનેક રીતે સતાવે, જોટી પગવણીઓ કરી હેરાન પરેશાન કરી મુકે છે.
- મારો બેઠ=કામ અને તેનો દીકરો=મસદાચાર બન્ને હલકટ સ્વભાવના છે, વાતે વાતે મેલી વાતો અને ખરાબ વર્તનો દ્વારા મારી છેડતી કરવામાં બાકી નથી રાખતા !!! અને તેમાં વળી અધુરામાં પુરું મારી બેઠાણી=દુઝ્ઠા પોતાના મિત્રજી સ્વભાવના આધારે ઉપજતા મનતરંગો અને બદ્દાન-તોને બર લાવવા પોતાના ઘણીને અને દીકરાને મારી સામે શાની ઉશ્કેરણી કરતી રહે છે. !!!

એટલે પછી “ ગરબે ગધેડાને બાપ કહેવો પડે ” કહેવત મુજબ ન છુટકે હવામાં બાગ્યકાં લરવાની જેમ અમારા ઘરના સૌથી વધુ નીચ સ્વભાવના અને હલકા વર્તનવાળા નોકર=કોચનો આશરો લેવાની દુર્બુદ્ધિ સૂઝે છે. અને સરવાળે મારા જીવનને વધુ ડાળી નાખવામાં ચેટ ગ્રાળીને શૂળ ઉભું કરવાની જેમ તે હલકા નોકરની મેલી રમતોને હાથે કરીને ઉત્તેજના આપનારી મૂર્ખતા હું કરી બેસુ છું. ???

- એ નોકર મારી સાથે મારી વાતોમાં હા પાડે અ ઘરના માણસો સાથે મારી વિરુદ્ધ કાર્યવાહીમાં પણ લે છે ! આવો મદારીના ડુગડુગીયાની જેમ જો તરફ ઢાલ

વગાડી છેવટે મને જ વધુ દુઃખી બનાવી મુકે છે ! ક્યારેક તો મને સખત માર પણ મારે છે ???

ક્યાં પોકાર કડં મારી નિરાધાર દશાનો ???

● અને મારા શિરછત્ર સમા આર્યપુત્ર (ધણી)ની તો વાત કહેતાં છલ થાંભે છે ?

આર્ય સ્ત્રીના મોંઢે પોતાના સ્વામીની ગમે તેવી સાચી પણ કશિયાદ શરમના શેરડા પાડી દે ?

છતાં આપની આગળ દિકરી પોતાનું હર્દ રજુ ન કરે તો હિંચાને ટાઢક વળવાનો ખીજો આશરો કયો ?

જોટલો પિતાજી ! શરમાતાં-સંકોચાતાં કુટૂંબ-કુટૂંબ અધુરા શબ્દોમાં મારા અંતરની જો ગુપ્તવાતને પણ આપની આગળ રજુ કરી હિંચાના જોગતને હળવો કરી લઉં ?

● મારા ધણી=જીવાત્મા પોતાના લાંગોટીયા બાઈજિંઘ-મનજીભાઈના સાથે જોવા ચઢી ગયા છે કે-શી ખબર ! તેઓ કેવા બચંકર સંયોગોમાં કસાઈ પડ્યો ??? તેની કલ્પના પણ મને ધણીવાર કમકમાટી હિપજતલી દે છે !!!

● માન્ય સ્વામીનાથ પોતાના ગરજ-સ્વાર્થી છતાં જીવન જીવન મનાઈ ગયેલા બાઈજિંઘ-મનજીના અંદાજેલા બની મારી તરફ ડિંચી નજરે કેવા પાનું નથી ???

● મોટાભાઈ જીવન નિર્ણય કે બાઈજિંઘના પ્રદર્શન મુખ : રીંગે રીંગી નકલના પીકણ મધ્યસ્થ કે સંયોગોમાં જંગ પાનું કયાન બાઈજિંઘ નથી !!!

● મિત્ર નથી જેમ જ્યાં જ્યાં જરૂરયા હોય કે જેમકે સામાન્ય મેં હું મોટા કાળ ને જેમ નથી કે અન્ય સ્ત્રી જ મને નેમ કેવા

માં પુરતું ધ્યાન નથી આપતા ? ? ?
 ત્યાં લાઈબ્રેરી મનજીભાઈના સાગરીતોની સ્વાર્થ
 રીલમાં પાગલની જેમ લટક્યા કરે છે !
 ૧ તો તેઓ ચોતાનું ગુજરાન કેવી રીતે ચલાવશે ?
 પ્રશ્ન મારા હૈયાને કોરી ખાય છે. ?

મારી આસુ=માયાના નગાબ્યા નાચે છે, પણ મુજ
 ની વાત કાને નથી ધરતા ?

પરમકૃપાલુ ! આપે તો મારી ખખર કાઢવા મારા
 ૨ લાઈ=સુખ અને સંતોષને પણ કદી મોકલ્યા નહિ !
 અને મારી બહેન=શાંતિને પણ કદી મારી સંભાળ લેવા
 લી નહીં. ?

• ફક્ત એક મારી બહાલી સહીયર=મક્તિ મને વિવિધ
 તે આશ્વાસન સાન્ત્વન આપે છે ?

• મારો દીકરો=ભાવ મને બહુ વહાલો છે ! પણ તે હાલ
 બબોધ છે ? આવ નાની તેની ઉંમર છે ? છતાં તેની આશાએ-
 ભરોએ જીવી રહી છું. ? ? ?

• મારા ઘરમાં એક જુની-પુરાણી પણ અતિશય કલા-
 સમૃદ્ધ ગાડી છે. જેનું નામ વૈરાગ્યવાહિની છે. પણ તેના
 જે પૈડાં=જ્ઞાન અને ક્રિયા અણુવપરાયેલી હાલતમાં કાટ ખાઈને
 ક્યાં પડ્યા હશે ? તેની મને લાજ નથી ! ! !

• તેમાં જેસીને જ્ઞાનાનંદની મસ્તીના બગીચામાં
 ફરવા જવાની મારી ઘણી ઉમેદ રહે છે ?
 મારા આર્થ પુત્રને ઘણીવાર વિનવું છું ? પણ મ

વાત ગરજી લાઈજીંઘોની ખુશામદી વાતોમાં અદ્ધર કયાંય ઉડી જાય છે. ?

● વધારામાં મારા વિરોધી નણુંદ-સાસુ-જેઠાણી (માયા તૃણા-ધરિયા) આદિની ઈર્ષ્યાભરી વાતોથી મારા સ્વામી મર્મ સમજ્યા વિના આડા દોરવાઈ જાય છે.

હશે ! આપ જેવાની પનોતી પુત્રી રૂપે અવતાર પામેલી હું છેવટે મારા કર્મોના દોષ સમજી મારા જ્ઞાનાનંદની મસ્તીના ખગીઆમાં ક્યારેક ઉગી નીકળતા એક સુગંધલરપૂર મોહક પુષ્પ=જેનું નામ પશ્ચાત્તાપ છે, તે આજે મારા અંતરના ઉમળકા સાથે આપના ચરણોમાં માથું નમાવી “લાવપૂર્વક ચઢાવું છું. ???”

ધર્મપિતા !

મારી આ કર્મકથની વાંચી હવે તો મારી ખબર કાઢો !

માત્ર આપ ત્યાંથી મારા સ્વામીનાથ ઉપર રહેમનજી કે વાત્સલ્ય પૂર્ણ દષ્ટિ ફેંકશો ! એટલે એમ તો મારા સ્વામી ખાનદાન છે ?

જરૂર આપની વહાલી દીકરીનો અંસાર સુધરી જશે

● શું મારી મોટી ફરજિયાત કરુણા અને માશીયા=જ્ઞાન નિશ્ચા આપની પાસે મારી દાદ લઈને નથી આવતા ? ?

આપના ચરણોમાં માથું નમાવી અંતરની લાવ શુદ્ધિ કરી સાથે મારા સ્વામીનાથના વતી હું માફી માંગી મારા જીવન ઉદ્ધાર માટે જોખો પાથરવાની તક મેળવું છું. ???

પુત્રીના હૈયાની પીડ પિતા વિના જીવું કેણું પાર પડે ???

૬૯

એવટે નમ્ર વિનંતિ કે-આ મારી અરજી હવામાં ઉડી
જાય ? કે કાઈલ ઉપર ચઢીને પડી રહે તે કરતાં તેના ઉપર
જે-તે યોગ્ય એવે મારી તુરત નીચેના અરનામે જવાબ
પાઠવવા કૃપા કરશેજી. ???

એજ લીં

હરધડી આપનું રટણ કરતી

આપની બહાસી દીકરી ચેતનાના પાય લાગણ
અરનામું

From
ચેતનાગૌરી
આત્મારામ પટેલ
દે. વિજ્ઞાનચોક
સદ્વિચાર ચાક નં. ૩
Po. આત્મારામપુર
(દેશ-અવધ)
(વાયા-સદ્વિચારપુર)

To,
વિશુદ્ધાનંદી પરમપિતા પરમાત્મા
દે શુદ્ધ સ્વરૂપ નિવાસ
સ્વરૂપ વિજ્ઞાસ ચોક, આત્માનંદાસી
Po. શિવપુરી (દેશ. નિર્ગુણ)
(વાયા. અવધ)

શાંતિથી વિચારો !!!

● સંસારમાં તમારે રહેવું પડે તો લલે
રહો ! પણ સંસાર તમારામાં ન રહે !!! તેનું
પૂરતું ધ્યાન રાખો !!!

● સંસ્કારોના શુભામ થવાના બદલે તેના
ગ્રાગ્રા ધણી બનવા માટે આરં વાતાવરણ
અને માર્ગદર્શન મેળવો !!!

ઉપદેશક પદ્યો

જ્ઞાની ભગવંતોએ થોડા શબ્દોમાં, અત્યંત માર્મિક
ઉપદેશ જેમાં ભર્યો છે તેવા કેટલાક ચૂંટેલા
દૂહાઓ વગેરેનો સંગ્રહ.

જગતના પ્રાણી માત્રને, વહાલા છે નિજ પ્રાણ ।
માટે મન, વચ, કાયાથી, સદા કરૂં તસ ત્રાણ ॥

*

*

*

આશીર્વાદ મુજને મલો, ભવોભવ એહ મુજ ભાવ ।
તસ થાવર જીવો બધા, દુઃખિયા કે નવિ થાવ ॥

*

*

*

જો શક્તિ મુજને મળે, આપું સહુને મુખ ।
કર્મના બંધન ટાળીને, કાપું સહુનાં દુઃખ ॥

*

*

*

મુજને દુઃખ આગે ભલે, તોપણ હું ખમું તાસ ।
મુખ પીરસવા સર્વને, છે મારો અભિલાષ ॥

*

*

*

ગુણી જનોને વંદના, મૈત્રી ભાવ સમસ્ત ।
દુઃખ દેખી કરૂણા કરો, અવગુણ દેખી મધ્યસ્થ ॥

*

*

*

વડા વડાઈ ના કરે, વડા ન બોલે બોલ ।
હીરા મુખસે ના કહે, લાખ હમારા મોલ ॥

*

*

*

જન્મ ધરી આ જગતમાં, મેળવીઓ શો સાર ।
હૃદય વિચારી જોય તું, કર તું આતમ સાર ॥

*

*

*

પૂજા કરો જિનરાજની, ખામણા કરો શુભલાવ ।
સાધર્મિ વાતસલ્ય ખતે કરો, એહ છે મુક્તિનો દાવ ॥

*

*

*

લોક કહે લખપતિ થયો, પણ શું પામ્યો બેલ ! ।
તુજ સાથે શું આવશે, તપાસ તારો મેળ ॥

*

*

*

હાથ ધસે લોચે આહડે, જીભે તાળું દીધ ।
મરણ વેળાએ સાંભરે, હા-મેં ધર્મ ન કીધ ॥

*

*

*

શું લઈ આવ્યા સાથમાં, શું લઈ નિકલનાર ।
ખાંધી મુઠી આવીઆ, ખાલી હાથ જનાર ॥

*

*

*

યોગ અસંખ્ય છે જિન કહ્યા, નવપદ મુખ્ય તે જાણો રે ।
એહ તણે અવલંબને, આતમ ધ્યાન પ્રમાણો રે ॥

*

*

*

કીધાં કર્મ ન છુટીએ, જેહનો વિષમ બંધ ।
અક્ષત્ત જેવો રાજવી, સોળ વરસ રહ્યો અંધ ॥

*

*

*

નરભવ ગિંતામણી સહી, એળે તું મત હાર ।
ધર્મ કરીને જીવડા, સફળ કર અવતાર ॥

*

*

*

આશા અંખર (આકાશ) જેવડી, મરવું પગલાં હેડ ।
ધર્મ વિના જે તા દિન ગયા, તે તો જાણો વેડ ॥

*

*

*

ધન કારણ તું હલકળે, નિમ ધર્મમાં જો થા તું શૂર ।
અનવ ભવના પાપ સિધિ, ધિયમાં જાગે દર ॥

*

*

*

ફરી ફરી મળતો નથી, આ હિતમ અવતાર ।
કાળી જોઈશને સિધિ, આવે કોઈક વાર ॥

*

*

*

••••• શું કહે, જગતમાં નહાડું કોણ ? ।
વિગત કલ પડેલાં જના, નહાડું ગણે કોણ ? ॥

*

*

*

કાળ નવ દુર્ગમ કળા, મનજન ગાય ગમત ।
કાળ કોઈ જુદા કહે, ગાય કહે મધિન ॥

*

*

*

વડા વડાઈ ના કરે, વડા ન બોલે બોલ ।
હીરા મુખસે ના કહે, લાખ હમારા મોલ ॥

*

*

*

જન્મ ધરી આ જગતમાં, મેળવીઓ શો સાર ।
હૃદય વિચારી જોય તું, કર તું આતમ સાર ॥

*

*

*

પૂજા કરો જિનરાજની, આમણા કરો શુભલાવ ।
સાધર્મિ વાત્સલ્ય ખતે કરો, એહ છે મુક્તિનો ઢાવ ॥

*

*

*

લોક કહે લખપતિ થયો, પણ શું પામ્યો બેલ ! ।
તુજ સાથે શું આવશે, તપાસ તારો મેળ ॥

*

*

*

હાથ ઘસે ભોંયે આહડે, જીભે તાળું ફીધ ।
મરણ વેળાએ સાંભરે, હા-મેં ધર્મ ન કીધ ॥

*

*

*

શું લઈ આવ્યા સાથમાં, શું લઈ નિકલનાર ।
ખાંધી મુઠી આવીઆ, ખાલી હાથ જનાર ॥

*

*

*

યોગ અસંખ્ય છે જિન કહ્યા, નવપદ મુખ્ય તે જાણો રે ।
એહ તણે અવલંબને, આતમ ધ્યાન પ્રમાણો રે ॥

*

*

*

આરાધન ફલ એહના, ઇણુ ભવે આણુ અખંડ રે ।
રોગ દોહગ દુઃખ ઉપશમે, જેમ ધન પવન પ્રચંડ રે ॥

* * *

અરિહંત દેવ સુ સાધુ ગુરૂ, ધર્મ જ દયા વિશાલ ।
જપો મંત્ર નવકાર તમે, અવર મ અંખો આલ ॥

* * *

સિદ્ધચક્રના ગુણ ઘણા, કહેતાં ન આવે પાર ।
વાંછિત પૂરે દુઃખ હરે, તે વંદુ ત્રણ કાલ ॥

* * *

ઇહલવ પરલવ એહથી, સુખ સંપત્તિ સુવિશાળ ।
રોગ શોક સઘળા ટળે, જીમ નૃપતિ શ્રીપાળ ॥

* * *

અરિહંતાદિ નવપદ, નિજ મન ધરે જે કોઈ ।
નિશ્ચય તસ નર શેખરહ, મન વાંછિત ફળ હોઈ ॥

* * *

જીવંતા જગ જશ નહિં, જશ વિણ કોઈ જીવંત ॥
જે જશ લેઈ આયમ્યા, રવિ પહેલાં ઉગંત ॥

* * *

રે જીવ સુણ બાપડાં, હૈને વિમાત્રી જ્ઞેય ।
આપ સ્વાયં સદુ મિત્યા, ત્હારું જગ નહિ દેાય ॥

* * *

પઢના લીખના આતુરી, એ સવિ વાતો સહેલ ૬
કામ દહન મનવશીકરણ, આતમ ધ્યાન મુશ્કેલ ॥

*

*

*

ખાના ચલના સોવના, મિલના વચન વિલાસ ૬
જ્યોં જ્યોં પંચ ઘટાઈએ, ત્યોં ત્યોં ધ્યાન પ્રકાશ ॥

*

*

*

ધર્મ વિના સુણ જીવડા, તું લામીઓ લવ અનંત ૬
મૂઠ પણે લવ તેં કીયા, ઈમ જોલે લગવંત ॥

*

*

*

ધર્મ કરત સંસાર સુણ, ધર્મ કરત નવનિધ ૬
ધર્મ પંથ સાધ્યા થકી, સકલ રિદ્ધિ સમિધ ॥

*

*

*

ધન મેળવતાં દુઃખ છે, સાચવતાં પણ દુઃખ ૬
આળ્યા પછી જો જાય તો, જાય સમૂળું સુખ ॥

*

*

*

ધર્મ નિયમ પાળ્યા વિના, પ્રભુ ભજવા તે વ્યર્થ ૬
ઔપધ સેવે શું થશે, પળાય નહિ જો પથ્ય ॥

*

*

*

દુર્જન સુખમાં દુર્વચન, સજ્જન સુખ મીઠાશ ૬
હોય સુગંધી ખાગમાં, ગંધાતો સંકાશ ॥

*

*

*

ધિકાર પામી જગનમાં, કર્યો ન પર ઉપકાર ।
ધિકારમાંથી આ ગમે, પાછળ રહ્યો ધિકાર ॥

કયાણુ ઇચ્છો વિશ્વનું, સદુ પ્રાણી પર મમતા ધરો,
અંતાપ સદુના પરિહરો, પરમાર્થના કર્યો કરો ।
નિજ સ્વાર્થ માટે અન્યપર, નહિ દ્રોહ કિંગિત મન ધરો,
ત્યાગો પરસ્પર વેરને, અધિ અવરની અપહરો ॥

અંસારના સદુ જીવને, શાંતિ મલો ભવ તાપથી,
પુણ્ય કર્યો પગ ધરો, વિરમો દુઃખદ સદુ પાપથી ।
અપરાધી કે થાશે નહિ, નહિ કષ્ટ આપો કોઈને,
અત્યંત ઉરમાં હર્ષ ધારો, પ્રાણ ગણને જોઈને ॥

અંસાર રૂપી આગગાડીમાં, મુસાફર છે ચડ્યો,
બેગમાં છે દાગીના, જેથી નથી તે ઉઘંતો ।
થોડાક સ્ટેશન ગયા પછી, કોઈને કીધા વગર,
સામાનને લીધા વગર, તે એકદમ ઉતરી પડ્યો ॥

કોને ખબર ! ક્યારે ધમણ, આ ચાલતી અટકી જશે,
તેજસ્વી લોચનની કીકી, આ હાલતી અટકી જશે ।
થંભી જશે જીવંત અને, ધમકાર હયાના અહો,
સદુ ધન ધામ સુત રાજ્ય દારા, છુટી જશે સઘળું અહીં અહો ॥

સ્નાન કરતાં માછલા, બગલા રહે છે ધ્યાનમાં,
પાન ખાઈ બકરા હવે, સિંહો વસે છે રાનમાં ।
બેલ પૂમે છે ઘાંચીનો, આ ઘંટ ખાંધી ને ગળે,
ભાવના શુદ્ધિ વગર, કૃષ્ણ તપતણું કાંઈ ના મળે ॥

* * *
ના પાપ અંધારે રહે, છાનું કરો કે ચોકમાં,
અંતે પોકારી ઉઠશે, આ લોક કે પરલોકમાં ।
અતિ કષ્ટથી ઉછેરીને, ડાહ્યા બનાવ્યા દીકરા,
માખાપને માને નહિ, પેટે પડ્યા ઝળ મારવાં ॥

* * *
શું કામના મોટા સમુંદર, તૃપા કોઈની ના ટળે,
એથી ભલી નાની નદી, જ્યાં સર્વને શાંતિ મળે ।
મુખીયા ખરા છે એજ, જે દુઃખીયા જનોના દુઃખ હરે,
મોટા મનાતા એજ, જે નાનાં ઉપર કૃષ્ણા કરે ॥

* * *
દરરોજ જુવે છે જતાં, જન સેંકડો શમશાનમાં,
હું અમર છું એમ માને, માનવી ઉંડાણમાં ।
ધન ભોગ કાળે પાપ કરતાં, નર જન્મ એળે ખોવતાં,
પરલોક થાશે કઈ ગતિ, એતે નહીં નિજ ચિત્તમાં ॥

* * *
વર્ષગાંઠ તણે દિને, ખાએ પીએ છે માલ,
પણ સમજે નહિ એટલું, કે દિવસ ગાંઠનો જાય ।
છ કાયમાંથી હવ આવીયો, છ કાય માંહે જાય ॥
છ કાયની રક્ષા કરે, તે અજરામર થાય ॥

*

*

*

તેનું કુળી જનને ન જોવા, તે જાણી જાણી જાણીને,
 માપામેજીને ના જોઈ, વાળવાયું હતું જાણીને ।
 નવવાર મને મળ્યો હતો, ધાવે ન મેં દેવા વિનં,
 જનિય મને જાણી જાણે ! હારી મને ના જનને ॥

દોષા વાળ્યો વાર વાળ્યો, પરી દેવ નવે જાણ,
 રાજવાર સોમત મળ્યા, વાળ્યો જાણ નવે જાણ ।
 મળ્યાં જાણ મળ્યાં, જરૂર વાળ્યો જાણ,
 કદો કેમ લાગે કાળમાં સાગર સાગર જાણ ? ॥

પુત્ર મિત્ર તુજ દેખતાં, ત્યાં લાગે જન રાજ,
 ચેત મન ! એક દિન એવો આવશે, જાણી જાણું છે જાણ ।
 “જગતપડયું મુજ કાળને,” કોડી મોર જનાર,
 ઘંટીને થાશે પડ્યા, લાગુ લોટ થનાર ॥

લક્ષ્મી કોઈની થઈ નથી, થાશે નહિ કો દિન,
 ધર્મ માગે વાપરું, તે થાશે તુજ ધન ।
 કોડપતિ મૂકી ગયા, કોડી ન ગઈ તે સાથ,
 “હાથે તે સાથે થશે,” મિથ્યા બીજું જાણ ॥

લવોલવ એ મુજ લાવના, લે મુજ ધારું થાય ।
 તે શ્રી જિનશાસન વિષે, સ્થાપું જીવ જધાય ॥

ખૂબ શાંતિથી વાંચો !!! ગંભીરતાથી વિચારો !!!

ખાવાની લંગોટી

શાસ્ત્રો કહે છે કે યુગ સંતોષમાં ! યુગ છે સાદાઈમાં !
પણ અર્થશાસ્ત્રીઓ કહે છે યુગ છે પરિશ્રમમાં !

આને શાસ્ત્રો કે શાસ્ત્રીઓ કરતાં, અર્થશાસ્ત્રીઓને
આપણે વધુ માનવા લાગ્યા છીએ,

પરિણામે ખાવાની લંગોટી જેવી દિશિતિ આપણે સરજી
રહ્યા છીએ.

એ ખાવો ણની ગયો. એણે સંસાર ત્યાગી દીધો,
સર્વસ્વ ત્યાગ્યું ફક્ત લંગોટી જ શરીર પર રહી પરંતુ એ
એક નાની લંગોટીએ તો એની સામે એક સંસાર ઊભો
કરી દીધો. લંગોટી ઉંદર કાપી જવા લાગ્યા. આથી એના
માટે એક ગિલાડી પાળી, ગિલાડીને દૂધ ભેઈએ માટે
ગાય આવી. ગાયને ઘાસ ભેઈએ માટે ખેતર આગ્યું.

દુકામાં એક લંગોટીએ પાછો નવો સંસાર ઊભો
કરી દીધો. ને ખાવાને ફરી ઉપાધિમાં નાખી દીધો.

આ દષ્ટાન્ત આપણે અવારનવાર સાંભળીએ છીએ. ક્ષણ-
વાર માથાં ડોલાવીએ. પરંતુ પાછા હતા ત્યાં ને ત્યાં જ
આવીને ઊભા રહીએ છીએ.

ને આ ગાદલાં કંઈ નીચે પથરાય ! એના માટે આ પલંગ ને પલંગની જાતજાતની ડીઝાઈન.

ને પલંગમાં જ પડ્યાં પડ્યાં રહ્યાં પી શકીએ એ એની સામે જ ટેબલ ગોઠવાયાં.

ત્યાં જ સીંગરેટના ટીન રહી શકે એવી વ્યવસ્થા ને ત્યાં જ થોડાં પુસ્તકો પણ રહેવાં લાગ્યાં.

કુંકમાં પલંગમાં પડ્યાં પડ્યાં જ વાંચન, ચા પગેરે મળતાં આળસમાં વધારો થયો.

“આળસ એ માણસનો મોટામાં મોટો છે.” એમ રોજ કહેનારા આપણે આળસને પૂરે

આવકારી છે. એમાં જરાયે શંકા લાગે છે ખરી ! સૂવાનો વંશવેલો વધ્યો તેમ ખાવાપીવા

ચાલ્યું. જેમ આ યુગમાં ફેમીલી પ્લાનીંગ કરવા છે, તેમ ખાવામાં પણ અમુક વાનીઓથી વધ

લેઈએ. એ નિયમન કરવાની પણ જરૂર છે.

જીવવા માટે ખાવું છે કે ખાવા માટે જીવવા માટે જીવે છે.

હા’ડામાં દસ વાર ખાય છે. ને વાનીએ તો ખાર રહેતો નથી.

શરીરને આ બધાની શી જરૂર છે ? છતાંએ ‘ખાવાની લંગોટી’ જેમ આ

થતો જાય છે. દેખાદેખી વધતી જાય છે. ને પણ વધતો જાય છે.

શરીર છે ધર્મ કરવા માટે, આત્માના કલ્યાણ માટે એને પોપણ આપવાનું છે, માલમલીલા ખાઈને એને હૃદયુષ્ કરવાનું નથી.

સુખીયો આપણો જીવ પણ તેને હાથે કરીને આપણે દુઃખમાં નાખીયે છીએ.

આસપાસ એટલી બધી પલોજણ ને વિટંગણાઓ વગર કારણે ઊભી કરીએ છીએ કે એમાંથી બે ઘડી આત્માનો વિચાર કરવાનીયે આપણને કુરસદ મળતી નથી.

ફેશન પાછળ આપણે ઘેલા બનીયે છીએ. ગાડરીયા પ્રવાહમાં ધસી રહ્યા છીએ.

જ્યાં પાટલા પર કે ચટાઈ પર બેસીને નિરાંતે જમી શકતા, ત્યાં આજે સાંકડી જગ્યામાં પણ દેખાદેખીને કારણે ટેબલ ખુરશી ખડકાયાં છે. ને એ ટેબલ ખુરશીના શણગાર આલ્યા એટલે એની પાછળ પ્લેટોની વણઝાર આવે છે.

વાસણમાં પિત્તળનાં વાસણ વાપનાર આજે લોભી છે. સ્ટેઈનલેસ સ્ટીલ જ લેઈએ. પછી ભલે એમાં રસોઈ દાઝી જાય, દૂધ હુણાઈ જાય, શાક બળી જાય, કે હલાવતાં ચમચા ગરમ થઈ જાય, કે દાઝી જવાય, પણ શોભે તો એ જ. “જીવ જાય તો જાય ! પણ રંગડો તો રહે ને !!!”

જેમ સાદાઈથી જમી લેતાં, તેમ રહ્યા પણ સાદાઈથી પી લેતાં. કપમાં ચા આવે એવી જ ગટગટાવી જતા. પરંતુ આજે તો જાપાનીની જેમ એ પણ મોટો કાર્યક્રમ થઈ થઈ ગયો છે.

આ અંદરથી તૈયાર લાવે તો ફેશન ન ગણાય
ટીપોટ, સ્યુગરપોટ, મીઠકપોટ, કપરકાળીજો, ચમ
વણુઝાર આવે.

હુંકમાં પીનાર એક હોય છતાં વાઝણુ
બિલો થાય.

પેટ ચોળીને પીડા બિલી કરી છે ને !
કામ વધારીને, હાથઢોય ઢોરો લીધી છે ને
હાથઢોયમાં આત્માનું તો મુઝે જ કોને !

હાથે કરીને કામ વધાર્યું. વગર કારણે
પાસ કરોળીયાની જાળ ગુંથીને એ કામ કરવા
ને આજકાલના માણસોના મનને મનાવ

એની અસર શરીર પર ઉતરી.
પરિણામે બિંધ ઘટતાં ભૂખ ઘટી, બિંધ
ખાધી. છતાંય પેલાંય મુંઢર ડનલોપીલોનાં

જાતજાતની વાનીજો છતાંયે ભૂખ
ખાધું તે પાચન ન થયું. પાછા તેના ઉ
છે'ને ખાવાની લંગોટી જેવો જ

આ ફેશન !!! આ દેખાદેખી !!!

એ બધું અભિમન્યુના ચકાવા
એમાં ધૂસવું સહેવું છે, પણ એમાં
જીવતાં-જાગતાં નીકળવું અઘરું છે તે

કરોળીયાની જાળમાં કરોળિયે
એમ આપણે આડંબરની જાળમાં અ
છીએ ને હાથે કરીને ' બિંધ પાણુ

આપણા સુખીઆ જીવને દુઃખમાં નાખીએ છીએ.

ને એ દુઃખમાં જ હાયઁહોય ને ઉપાધિમાં મળેલા મનુષ્ય અવતારને એજે ગુમાવી દઈએ છીએ.

મેળવવાનું મેળવી શકતા નથી ને ન મેળવવા જેવામાં વગર કારણે વલણાં મારીને અશાંતિ, અસંતોષ ને દુઃખ પહોંરી લઈએ છીએ.

ખાવા-પીવા, રહેવા-સહેવા સાથે ઓઢવા પહેરવાનો પણ વંશવેલો વધતો જાય છે.

આપણા બાપદાદાઓને બેચાર જોડીથી ચાલતું, પણ આપણે તો કબાટ ખડકેલાં જોઈએ છે.

નિત્ય નવું ને એમાંય મેંચીંગની મથામણનો પાર નહિ.

સાડી તેવો જ ચણિયો-ખલાઉઝ-ખંગડી, બુટ્ટી, ચંપલ ને પર્સ. આવી વેપભૂષા ને જાતજાતની કેશભૂષામાંથી કેને ધરકાર્ય કે ધર્મકાર્યની નવરાશ છે!

ધર્મ તો વારે-તહેવારે કરવાનો દેખાવ માટે ભગવાનને પ્રણામ કરી આવવાનો, ને બે ઘડી કથા-કીર્તનમાં દાજરી આપવાનો.

ગાંધી જીવનમાં ધર્મ જિતરતો નથી....જિતરી શકે એવી શક્યતા આપણે રહેવા દીધી નથી.

જે કરવા જેવું છે તે ચૂક્યા છીએ ને નથી કરવા જેવું એની પાછળ દોષ મૂકી છે.

માટે જ આપણે સુખી નથી.

સુખની શોધમાં ફરીએ છીએ. પરંતુ સુખ ક્યાં છે, તેને વિચાર કર્યો નથી.

સુખ જ્યાં છે ત્યાંથી લાંબી જ દિશામાં આપણે દોટ મૂકી છે. પરિણામે સુખથી દૂર ને દૂર થતા જઈએ છીએ.

તે આપણે સારી રીતે જીવવું હશે, મળેલા માનવ-દેહનો સહુપયોગ કરવો હશે તો—

આ દરેક બાબતમાં નવેસરથી વિચાર કરવો જ પડશે. ને વિચારીશું તો આપણને લાગશે કે

આપણા જીવનમાં જેની જરાય અગત્ય નથી, જરૂર નથી, એવી ઘણી વસ્તુઓના ગંજ આપણે આપણી આસપાસ ખડકી નાખ્યો છે.

કોથોટાના કીડાની જેમ આપણે આપણી આસપાસ એવી તો જાણ ગૂંથી નાંખી છે કે તે વખતસર ચેતીને એમાંથી બહાર નીકળી ન જઈએ તો અંદર જ ગુંગળાઈ મરીશું, ને મહામૂલો મનખાદેહ એળે શુભાવી દઈશું.

તે સારી રીતે જીવવું હોય, માણસાઈથી જીવવું હોય ને ખરેખર સુખી જ થવું હોય તો આ દિશા શૂન્ય બનીને ખૂબ જ ગતિમાં દોડી રહેલી આપણી ગાડીને એક મારવી પડશે જ ને આપણે વિચારવું પડશે જ કે, આ બધું ‘ખાવાની લંગોટી’ જેવું તો થતું નથી ને !

આપણે જોટલું ન ભૂલીએ કે જ્યાં બહુ છે ત્યાં ઉપાધિ છે, જ્યાં સંતોષ છે ત્યાં જ સુખ છે. ને સુખ છે ત્યાં જ શાન્તિ છે. અને આપણે સુખ જ જોઈએ છે ને ? તો પછી એ જ્યાં છે તે દિશા તરફ જ વળવું પડશે !!!
 (“ જનકસ્થાણુ ” સમાજ કસ્થાણુ અંક ૩૫. ૧૯૬૪માંથી)

આપણા સુખીઆ જીવને દુઃખમાં નાખીએ છીએ.

ને એ દુઃખમાં જ હાયઝોય ને ઉપાધિમાં મળેલ મનુષ્ય અવતારને એળે ગુમાવી દઈએ છીએ.

મેળવવાનું મેળવી શકતા નથી ને ન મેળવવા જેવામાં વગર કારણે વલણાં મારીને અશાંતિ, અસંતોષ ને દુઃખ વહોરી લઈએ છીએ.

ખાવા-પીવા, રહેવા-સહેવા સાથે ઓઢવા પહેરવાનો પણ વંશવેલો વધતો જાય છે.

આપણા બાપદાદાઓને બેચાર જોડીથી ચાલતું, પણ આપણે તો કબાટ ખડકેલાં જોઈએ છે.

નિત્ય નવું ને એમાંય મેંચીંગની મથામણનો પાર નહિ.

સાડી તેવો જ ગ્રણિયો-ખ્લાઉઝ-ખંગડી, બુટ્ટી, ચંપલ ને પર્સ. આવી વેષભૂષા ને જાતજાતની કેશભૂષામાંથી કેને ઘરકાર્ય કે ધર્મકાર્યની નવરાશ છે!

ધર્મ તો વારે-તહેવારે કરવાનો દેખાવ માટે ભગવાનને પ્રણામ કરી આવવાનો, ને બે ઘડી કથા-કીર્તનમાં હાજરી આપવાનો.

બાકી જીવનમાં ધર્મ ઊતરતો નથી....ઊતરી શકે એવી શક્યતા આપણે રહેવા દીધી નથી.

જે કરવા જેવું છે તે ચૂક્યા છીએ ને નથી કરવા જેવું એની પાછળ દોટ મૂકી છે.

માટે જ આપણે સુખી નથી.

સુખની શોધમાં ફરીએ છીએ. પરંતુ સુખ ક્યાં છે, તેનો વિચાર કર્યો નથી.

સુખ જ્યાં છે ત્યાંથી ઊંધી જ દિશામાં આપણે દોટ
મૂંઝી છે. પરિણામે સુખથી દૂર ને દૂર થતા જઈએ છીએ.

તો આપણે સારી રીતે જીવવું હશે, મળેલા માનવ-
દેહનો સદુપયોગ કરવો હશે તો—

આ દરેક જાળમાં નવેસરથી વિચાર કરવો જ પડશે.
ને વિચારીશું તો આપણને લાગશે કે

આપણા જીવનમાં જેની જરાય અગત્ય નથી, જરૂર
નથી, એવી ઘણી વસ્તુઓના ગંજ આપણે આપણી આસપાસ
ખડકી નાખ્યો છે.

કોશેટાના કીડાની જેમ આપણે આપણી આસપાસ
એવી તો જાળ મૂંઝી નાંખી છે કે તો વખતસર ચેતીને
એમાંથી બહાર નીકળી ન જઈએ તો અંદર જ ગુંગળાઈ મરીશું,
ને મહામૂલો મનખાદેહ એળે ગુમાવી દઈશું.

તો સારી રીતે જીવવું હોય, માણસાઈથી જીવવું હોય
ને ખરેખર સુખી જ થવું હોય તો આ દિશા શૂન્ય
ખનીને ખૂખ જ ગતિમાં દોડી રહેલી આપણી ગાડીને
થ્રેક મારવી પડશે જ ને આપણે વિચારવું પડશે જ
કે, આ બધું ‘ખાવાની લંગોટી’ જેવું તો થતું
નથી ને !

આપણે એટલું ન ભૂલીએ કે જ્યાં બહુ છે ત્યાં
ઉપાધ છે, જ્યાં સંતોષ છે ત્યાં જ સુખ છે. ને સુખ
છે ત્યાં જ શાન્તિ છે. અને આપણે સુખ જ જોઈએ છે
ને ? તો પછી એ જ્યાં છે તે દિશા તરફ જ વળવું પડશે !!!

(“જનકથાણ” સમાજ કથાણ અંક ૬૫૫. ૧૯૬૪માંથી)

પૂ. આનંદધનજી મ. વિરચિત

કર્કશા નારીની સજ્જાય-સાર્થ

વિવેચનકાર :-

પૂ. ગણિવર્યશ્રી હંસસાગરજી મ.

મગરી ઉપર કૌવો બોલ્યો, પામણા આવ્યા તીન;
પામણા તારી મૂછો બાળું, છાણા ન લાગ્યો વીણુ...

કર્કશા નાર મળી રે, ધન્ય હો ધન્ય હો

ધન્ય પિયુજી ! તેરા ભાગ્ય ॥ ૧ ॥

અર્થ :-આત્માએ, મોહનીયની ૬૯ કોડાકોડીથી
કાંઈક અધિક સ્થિતિવાળા પદ્માડની ઉપર રહેલી આત્માની
નિશિડ અને કર્કશ કર્મગ્રંથી રૂપ મગરી=ટેકરીનું જોર
તોડી નાખનારું અપૂર્વ કરણ આદર્યું જોટલે તેની અનંતા
કાળની તે મગરી રૂપ કર્કશા નારી એકદમ અકળાઈ ઉઠી ?
તેવામાં જોછામાં પૂરું પોતાની ઉપર=માથે રહેલ ત્રીજા
અનિવૃત્તિકરણ રૂપ કૌવો, કર્પાવેશવશાત્ સમ્યક્ત્વ-દેશવિરતિ
અને સર્વાવિરતિ રૂપ ત્રણ મોદેમાન આવ્યા છે ? એમ
સ્વસ્થવૃત્તિએ બોલ્યો !

આ વાત ને કૌવાની નિકટવર્તી એવી કર્કશાએ સાંભળી.
તે અનિવૃત્ત વાત સાંભળવાને વંત કાંઈથી ધમધમી ઉઠેલી
તે કર્કશા મુખ્ય મોદેમાન સમ્યક્ત્વને ઉદ્દેશીને મનમાં જ
બચકવા લાગી કે “હે મોદેમાન ! મારે રસોઈ પકાવવા સારું
અનંતાનુગ્રંથીના ૪ કપાય રૂપ છાણા જોઈએ તે નો તું વીણીને

લાવ્યા વિના જ ચાલ્યો આવે છે. તેથી હું તો હવે એ છાણા તારી પાસેથી મેળવવા ચાડ તારી—અપૂર્વકરણના પહેલા સમય પૂર્વેનું સર્વોચ્ચ યથાપ્રવૃત્તિકરણ અને તે પછી થનારા અપૂર્વકરણરૂપ અભૂતપૂર્વ મર્દાનગીદર્શક મૂંછા જ બાળું” (કે જેથી તું પાછો મિથ્યાત્વને પામીને મને અનંતાનુષાંધીની ચોકડી રૂપ ચાર છાણા આપી શકે)

અત્ર આનંદચતુર મગ; તે નારીના ધણી આત્માને વ્યંગમાં કહે છે કે :— હે આત્મન ! તને આવી કર્કશા નારી મળી તે ગદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે. ॥ ૧ ॥

પામણા આવ્યા દેખીને રે, ચૂલો દીધો ખૂઆય;
પરણાને બે લાતો મારી, આપ બેઠી રીસાય...

કર્કશા નારો ॥ ૨ ॥

અર્થ :—કર્કશા એવું વિચારમાં રોકાઈ ત્યાં તો લાગ બેઈ રહેલા તેના પિયુષ (આત્મા) એ, યથાપ્રવૃત્તિ કરણને પૂરું કરીને કુહાડાની તીક્ષ્ણ ધાર જેવા વિશુદ્ધ પરિણામરૂપ અપૂર્વ કરણ વડે કર્કશાની ગાઢ વક્રતાને એકદમ ભેદી નાખીને (શ્રી કલ્પ ભાષ્યના— ‘ અનિવર્તિકરણં પુણ સમ્મત્તપુરસ્કલે જીવે ’ એ વચન મુજબ જે કરણમાં રહીને કરાતા અંતઃકરણના પહેલા સમયે જીવે એ વચન મુજબ સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત થાય છે તે) ત્રીલું અનિવૃત્તિ કરણ આદરતાં (આંગતુંક ત્રણ મહેમાનને વિષે મુખ્ય એવા) સમ્યક્ત્વ મહેમાનને પોતાની સગીચે આણી દીધો એટલે કે પોતે સમ્યક્ત્વને નિજની નિકટ કર્યું !

એ સંજોગમાં તે પ્રકારે તે ત્રણેય મહેમાનને પોતાના આંગણે પણ આવી પહોંચ્યા જોઈને તો ખૂબ છંછેડાઓલી તે મોહનીય કર્મના પહાડની ટેકરી રૂપ કર્કશા નારીએ તો પોતાનો અનંતાનુગંધીના કપાયનો સહાનો ચાલુ ચુલો પોતાના પિયુજને માટે પણ એકદમ ચોલવી નાખ્યો, પોતાના ધણીએ પોતાને અનિષ્ટ એવા તે સમ્યક્ત્વ મહેમાનનો આદર કરવાની કરેલી તે ભૂલ બદલ પોતાના તે ધણીનેય અપ્રત્યાખ્યાનીય કપાયના રાગ અને દેવની બે લાતો ચોડી દીધી અને પોતે પોતાના હવે સમ્યક્ત્વના માલિક થવા તૈયાર થયેલા ધણીથી (અલગી થઈ જવાની તૈયારી રૂપે) રીસાઈને બેઠી ?

એવી તે સદ્ગુણ દેવી કર્કશા નારીના ધણી આત્માને શ્રી આનંદધનજી મઃ; અત્ર પુનઃ વ્યંગમાં કહે છે કે-‘હે આત્મન્! તને આવી કર્કશા નારી મળી તે બદલ તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે’ ॥ ૨ ॥

મૂઠ બાજરો પીસનોજી, લઈ બેઠી ભર સૂપ;
અબ્બ જો પરણ્યો આવી કહેશે, તો જઈ પડુંગી કૂપ...
કર્કશા ॥ ૦ ॥ ૩ ॥

અર્થ:-એ રીતનું વિપરીત વર્તન દાખવવાપૂર્વક પોતાનાથી રીસાઈને બેઠેલી તે કર્કશા નારીને ઉપશાંત કરવા સારૂ તેનો તે સમ્યક્ત્વની યોગ્યતાવાળો પિયુજ સૌમ્યભાવે કહે છે કે-“હવે તો મારે અનિવૃત્તિ કરણમાં કરવા રહેતા (વેદ્ય કર્મ દલિકોના અભાવ રૂપે) અંતરકરણ વડે કર્મની

પ રહેલી કાંઈક ન્યૂન કોટાકોટી આગરોપમની સ્થિતિરૂપ.
 બાજરાના બે ભાગ કરવા જ બાકી રહે છે અને તે બે ભાગમાંથી
 પણ તમારે તો (મારે માત્ર અંતર્મુહુર્ત કાલ પ્રમાણ જ
 દવા રહેતા મિથ્યાત્વના દલિકો વાળા) નાના વિભાગરૂપ મૂઠી
 બાજરો જ પીસવો. અર્થાત્ આજ સુધી તમે જે અનંતો કાળ
 અનંતો બાજરો પીચ્યો છે. તે હવેથી તમારે પીસવો
 હેતો નથી.”

આમ છતાં કર્કશા તો રોપમાં ને રોપમાં એ બધા
 કર્મદલિકો રૂપ બાજરાનું સુપડું ભરીને દળવા બેઠી ! અને
 સાથે એમ પણ નિર્ણય કરી લીધો કે—“ (મિથ્યાત્વની
 સૂપડા પ્રમાણ સ્થિતિના બે ભાગ કરવાની ભાવનાવાળો).
 મારો ધણી આવીને હવે જો-બાજરો તો થોડો જ પીસવાનો
 હોતો અને તું તો આ આખું સુપડું ભરીને બેઠી ? એથી તો
 મારે હવે તેના શુદ્ધ અને અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ પૂંજરૂપે
 પણ ભાગ કરવા પડશે’ ઇત્યાદિ કહેશે તો-તો હું જઇને
 મિથ્યાત્વના મોટા ભાગરૂપ દ્રુવામાં જ પડીશ.’

એવી ટેડી તે કર્કશાનારીના ધણી આત્માને શ્રી આનંદ-
 મનુ મં ૦ અત્ર પુનઃ વ્યંગમાં કહે છે કે :-હે આત્મન્ !
 તને આવી કર્કશા નારી મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને
 વન્યવાદ ઘટે છે ॥ ૩ ॥

પરમે ઉખલ ઘરમે ઘંટી, પર ઘર પીસણુ જાય;
 માડોશી શું વાતો કરતાં, ચૂંન ફૂતરા ખાય...

કર્કશા નાર. ॥ ૪ ॥

અર્થ :-બધો કર્મરૂપ બાજરો ભરીને દળવા બેઠેલી

અર્થ:-એ રીતનું વિપરીત વર્તન દાખવવાપૂર્વક પોતાનાથી રીસાઈને જોડેલી તે કઈશા નારીને ઉપશાંત કરવા સાડ તેનો તે સમ્યક્ત્વની યોગ્યતાવાળો પિયુજ સૌમ્યભાવે કહે છે કે-“હવે તો મારે અનિવૃત્તિ કરાવુંમાં કરવા રહેતા (વિદ્ય કર્મ દલિકોના અભાવ રૂપ) અંતરકરણ વડે કર્મની

પ રહેલી કાંઈક ન્યૂન ડોટાકોટી સાગરોપમની સ્થિતિરૂપ
જાજરાના બે લાગ કરવા જ બાકી રહે છે અને તે બે લાગમાંથી
પણ તમારે તો (મારે માત્ર અંતર્મુહુર્ત કાલ પ્રમાણ જ
દવા રહેતા મિથ્યાત્વના દલિકો વાળા) નાના વિલાગરૂપ મૂઠી
જાજરો જ પીસવો અર્થાત્ આજ સુધી તમે જે અનંતો કાળ
અનંતો જાજરો પીચ્યો છે. તે હવેથી તમારે પીચવો
હતો નથી.”

આમ છતાં કર્કશા તો રોપમાં ને રોપમાં એ બધા
કર્મદલિકો રૂપ જાજરાનું સુપડું ભરીને દળવા બેઠી । અને
સાથે એમ પણ નિર્ણય કરી લીધો કે—“(મિથ્યાત્વની
મે સુપડા પ્રમાણ સ્થિતિના બે લાગ કરવાની ભાવનાવાળો)
મારો ધણી આવીને હવે જો-જાજરો તો થોડો જ પીસવાનો
હતો અને તું તો આ આખું સુપડું ભરીને બેઠી ? એથી તો
મારે હવે તેના શુદ્ધ અને અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ પૂંજરૂપે
પણ લાગ કરવા પડશે’ ઇત્યાદિ કહેશે તો-તો હું જઈને
મિથ્યાત્વના મોટા લાગરૂપ દ્રવામાં જ પડીશ.’

એવી ટેડી તે કર્કશાનારીના ધણી આત્માને શ્રી આનંદ-
નંદ મં ૦ અત્ર પુનઃ વ્યંગમાં કહે છે કે :-હે આત્મન્ !
તને આવી કર્કશા નારી મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને
ન્યવાદ થટે છે ॥ ૩ ॥

પરમે ઉખલ ઘરમે ઘંટી, પર ઘર પીસણુ જાય;
સાડોશી શું વાતો કરતાં, ચૂંન ફૂતરા ખાય...
કર્કશા નાર. ॥ ૪ ॥

અર્થ :-બધો કર્મરૂપ જાજરો ભરીને દળવા બેઠેલી

કર્કશા, ઘણી બાબત એ પ્રમાણે વિચારી
 તો તેના પિયુષ્ઠએ તે સુપડા પ્રમાણે કર
 એ ભાગ કરીને તેના ત્રણ પૂંજ રૂપ ત્રણ
 નાખ્યા. રીસાળ અને રોપાળ કર્કશાએ
 એ આપખુદી જોઈને તે રોપ કર્મરૂપ બા
 સહિત મિથ્યાત્વના મોટા ભાગ રૂપ દ્રુવામ
 એવી એ અવગચંડી નારને પણ તેનો
 હવે તો સમકિત પામ્યો હોવાથી ખૂબ જ ર
 છે કે, “જો ! હવે તો કર્મરૂપી અનાજને દળ
 ઘરમાં જ (જે હાલ મહેમાનરૂપે રહેલા છે તે સ
 ઘરના સકામ નિર્જરાપ્રદ ધર્માનુષ્ઠાનો રૂપ) ધ
 બોખરું કરવાને (દેશવિરતિ રૂપ) ખાણીયો છે.
 પોતાના કરી હવેથી તમારે તેનાથી જ (સકામ નિ
 રૂપ) દળવા-પીસવાનું રાખવું અને (અવિરતિ રૂપ
 (વિષય-કપાયરૂપ) ઘંટી અને ખાણીયે (અકામ નિ
 રૂપ) દળવા-પીસવા જવાનું બંધ કરવું” છતાં
 અવિરતિ રૂપ પર ઘરે જઈને જ કર્મરૂપી અનાજ
 સૂપડું, અવિરતિના જ વિષય-કપાયરૂપ ઘંટી
 દળવા-પીસવાનું જારી રાખ્યું.

ત્યાં દળતાં દળતાં તે અવિરતિ રૂપ પર ઘરના વિ
 પ્રમાદ અને અશુભ યોગાદી રૂપ-પાટોશીઓની સાથે
 કરતા રહેવામાં કર્મરૂપ અનાજના અકામ નિર્જરારૂપ
 જતા હોય પર પણ ધ્યાન નહિ રહેવાથી જે હોય
 જાય તે, વાતોથી ઉપજતા અપ્રત્યાખ્યાનીય ના કા

કપાચો રૂપ કૃતસં જાનાં જાય અને નવા જાંઘાનાં, કર્કશીય
જાનશે મૂળ સુપડામાં ઉમેરાતો જ જાય ! જોઈએ કર્કશા,
ચ્છાયા તેટલું જો તોય તેનું સુપડું જરાય જોડું ન ધાય !
પરિણામે મહેનત માથે પડતી હોવાથી કર્કશા રીસે વધુ
જાણે, પરંતુ ધણી કહે તેમ તો ન જ વર્તે ?

કર્કશાની આ વફતા જાહેર પણ શ્રી આનંદધનજી
મ. તેના વિચિત્રને વ્યંગમાં કહે છે કે, - 'હું વિચિત્ર !
તમે આવી કર્કશા નાર મેળવી આપનાર તારા ભાગ્યને
ખરેખર ધન્યવાદ ઘટે છે ! ! !' ॥ ૪ ॥

માંથો આજ્યો ખરડો જાજ્યો, જાળી ટોચલાની કાઠી;
છપડો જાજ્યો સુપડો જાજ્યો, તોય ના ચડી એક હાંડી,
કર્કશા નાર ॥ ૫ ॥

અર્થ :-—તેવી તે વફ કર્કશાજો, ધણીને પોતાના
શુભની હાંડીને અપકાવવા-પરિપક્વ કરવા સારું ધણીના
આપૂર્વકરણરૂપ અગ્નિમાં (અંધિલોદ પામ્યા જાક) પોતાનો
(૧) પ્રરૂપણ મિથ્યાત્વ; (૨) પ્રવર્તન મિથ્યાત્વ; (૩) પરિણામ
મિથ્યાત્વ; અને (૪) પ્રદેશ મિથ્યાત્વ; જો ચાર પાયાનો
ઢાલીયો જાજ્યો; ધણીના અપુનર્જાંધકપણા રૂપ અગ્નિમાં
મોહનીયની ઉત્કૃષ્ટ ૭૦ કોડકોડી આગરોપમની સ્થિતિરૂપ
પોતાનો કરોડરજ્જુ-ખરડો જાજ્યો; પોતાના અવિરતિ રૂપ
ડાયલાનો (પદાર્થો પ્રતિની મિથ્યાત્વના ઘરની આસક્તિરૂપ)
હાથો જાજ્યા; ધણીના અંતરકરણરૂપ અગ્નિમાં પોતાને
(અંધીને) માથે હતા તે મિથ્યાત્વના દલિકોરૂપ (અંતરકરણ
વાળા વિલાગરૂપ માથેથી ખાલી થઈ જવા રૂપે) છાપડું

શા, ઘણી જાળત એ પ્રમાણે વિચારી રહેલ છે. તેવામાં તેના પિયુષ્ઠને તે સુપડા પ્રમાણ કર્મરૂપ જાજરાના લાગ કરીને તેના ત્રણ પૂંજ રૂપ ત્રણ લાગ પણ કરી જ્યા. રીસાળ અને રોપાળ કર્કશાએ તો ઘણીની આપખુદી જોઈને તે રોપ કર્મરૂપ જાજરાના સુપડા હિત મિથ્યાત્વના મોટા લાગ રૂપ દ્રુવામાં અંપડાવ્યું. વી એ અવગચંડી નારને પણ તેનો ઘણી-આત્મા, એ તો અમકિત પામ્યો હોવાથી જૂગ જ ઔમ્યલાવે કહે છે,—“જો ! હવે તો કર્મરૂપી અનાજને દળવાને આપણા રમાં જ (જે હાલ મહેમાનરૂપે રહેલા છે તે સર્વવિરતિ રૂપ રના સકામ નિર્જરાપ્રદ ધર્માનુષ્ઠાનો રૂપ) ઘંટી છે. અને સોખરું કરવાને (દેશવિરતિ રૂપ) ખાણીયો છે. તો તેને જ લાતાના કરી હવેથી તમારે તેનાથી જ (સકામ નિર્જરા કરવ રૂપ) દળવા-પીસવાનું રાખવું અને (અવિરતિ રૂપ) પરધરના વિષય-કપાયરૂપ) ઘંટી અને ખાણીયે (અકામ નિર્જરા કરવ રૂપ) દળવા-પીસવા જવાનું બંધ કરવું” છતાં કર્કશારે અવિરતિ રૂપ પર ઘરે જઈને જ કર્મરૂપી અનાજનું ભયું સૂપડું, અવિરતિના જ વિષય-કપાયરૂપ ઘંટી ખાણી દળવા-પીસવાનું જતરી રાખ્યું.

ત્યાં દળતાં દળતાં તે અવિરતિ રૂપ પર ધરના મિથ્યાત્વ પ્રમાદ અને અશુભ યોગાદી રૂપ-પાડોશીઓની સાથે વાતે કરના રહેવામાં કર્મરૂપ અનાજના અકામ નિર્જરારૂપ થત જતા લોટ પર પણ ધ્યાન નહિ રહેવાથી જે લોટ થત જાય તે, વાતોથી ઉપજતા અપ્રત્યાખ્યાનીયના ક્રોધા

કપાયો રૂપ કુતરાં ખાતાં જાય અને નવા જાંઘાતાં, કર્મોરૂપ
જાનરો મૂળ સૂપડામાં ઉમેરાતો જ જાય ! એટલે કર્કશા,
ચ્છાદ્ય તેટલું દળે તોય તેનું સૂપડું જરાય ચોથું ન થાય !
પરિણામે મહેનત માથે પડતી હોવાથી કર્કશા રીસે વધુ
જાણે, પરંતુ ધણી કહે તેમ તો ન જ વર્તે ?

કર્કશાની આ વક્તા બદલ પણ શ્રી આનંદધનજી
મ. તેના પિયુજીને વ્યંગમાં કહે છે કે, - ‘હો પિયુજી !
તને આવી કર્કશા નાર મેળવી આપનાર તારા ભાગ્યને
બરેબર ધન્યવાદ ઘટે છે ! ! !’ ॥ ૪ ॥

માંચો બાળ્યો બરડો બાળ્યો, બાળી ટોચલાની કાઠી;
છપરો બાળ્યો સુપડો બાળ્યો, તોય ના ચડી એક હાંડી,
કર્કશા નાર ॥ ૫ ॥

અર્થ :-—તેવી તે વક્ત કર્કશાએ, ધણીને પોતાના
શુભની હાંડીને પકાવવા-પરિપક્વ કરવા આરૂં ધણીના
અપૂર્વકરણરૂપ અગ્નિમાં (અંચિલેદ પામ્યા બાદ) પોતાનો
(૧) પ્રરૂપણા મિથ્યાત્વ; (૨) પ્રવર્તન મિથ્યાત્વ; (૩) પરિણામ
મિથ્યાત્વ; અને (૪) પ્રદેશ મિથ્યાત્વ; એ ચાર પાયાનો
ઢાલીયો બાળ્યો; ધણીના અપુનર્જન્મકપણા રૂપ અગ્નિમાં
મોહનીયની ઉત્કૃષ્ટ ૭૦ કોડાકોડી આગરોપમની સ્થિતિરૂપ
પોતાનો કરોડરજ્જુ-બરડો બાળ્યો; પોતાના અવિરતિ રૂપ
ડાયલાનો (પદાર્થો પ્રતિની મિથ્યાત્વના ઘરની આસક્તિરૂપ)
હાથો બાળ્યા; ધણીના અંતરકરણરૂપ અગ્નિમાં પોતાને
(અંચીને) માથે હુતા તે મિથ્યાત્વના દલિકોરૂપ (અંતરકરણ
વાળા વિભાગરૂપ માથેથી ખાલી થઈ જવા રૂપે) છાપરૂં

બાળ્યું અને ધણીના ત્રણ પૂંજરૂપ અગ્નિમાં પોતાનું તે શેષ કાંઈક ન્યૂન એક કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ સ્વરૂપ સુંપડું પણ (શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ ગર્ભ જવા રૂપ) બાળ્યું ! છતાં પોતાના ગુણને પકાવીને ધણીને પીરસવા સાડું તૈયાર કરવા માંડેલી તે હાંડી ન ગડી ! એટલે કે ધણીને પાછો પોતાના સ્વભાવવાળો બનાવવાના પ્રયાસમાં સફલ થઈ નહીં.

આ બદલ પણ શ્રી આનંદધનજી મં ૦ તેવી નારીના ધણી-આત્માને વ્યંગમાં જણાવે છે કે,—‘ હે પિયુજી ! તને આવી કર્કશા મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે ! ! ! ’ ॥ ૫ ॥

ત્રીન પાવકી સાત બનાઈ સાત પાવકી એક;
પરણ્યો હાકી સઘળી ખા ગયો, હું સગુણી એક...
કર્કશા નારં ॥ ૬ ॥

અર્થ :-કર્કશા કહે છે કે—“ એટલી મારી જાત હોમ્યા છતાં ધણી અંગેની તે હાંડી ચઢી નહિ, તો પણ મેં નિરુત્સાહી બન્યા વિના ધણીને પીરસવા સાડું મારી મિથ્યાત્વના શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ ફલિકોના ત્રણ પૂંજરૂપ અંગત મૂડીને પણ હોમવા માંડીને સમ્યક્ત્વ મોહનીય આદિ ત્રણ પ્રકૃતિરૂપ ત્રણશેરી બનાવી ધણીએ દાટી દીધેલી મારી અનંત ચતુષ્કની ખાનગી મૂડીને હસ્તગત કરીને તેની વળી બીજી પણ ચાર જગખર રોટી બનાવી અને તે પછી તે સાતેય પ્રકૃતિરૂપ સાત રોટીની (દર્શન સ્પૃતકરૂપ મિથ્યાત્વના સમગ્ર બળવાળી) ધણીએ મારા

ગુણવાળો કરી દેવા અત્યંત સમર્થ એવી એક જબર-
દસ્ત રોટી બનાવીને પીરસી ? છતાં મારો તે પરણ્યો તો
આખીયે રોટીને ક્ષણવારમાં (ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વ પામવાના
અંતર્મુદૂર્તમાં) નિર્જરી નાખવા રૂપ હજમ જ કરી ગયો ?
આથી હતાશ બનેલી એવી મેં માન્યું કે :—એ રીતે મારી
અંગત પણ સર્વ મૂડી જોતજોતામાં હજમ કરી જનારો
ધણી હવે ધણી રહ્યો નથી; પરંતુ કોઈ ડાકી=બાઘડો બની
ગયો છે અને (મિથ્યાત્વ) ગુણવતી તો હું એકલી જ રહી છું.”

અત્ર પણ આનંદધનજી મં તે નારીના ધણી આત્માને
વ્યંગમાં કહે છે કે, હે આત્મન્ ! તને આવી કર્કશા નારી
મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે ??? ॥૬॥

ગંગા આવી ગોમતીને, વિચમે આવી ઘાટી;
ઘરમે આઈ જોઈ હું તો, હજીયે ન મરીઓ માટી...

કર્કશા નારં ॥ ૭ ॥

અર્થ :—કર્કશા કહે છે કે— “ એ રીતે એકલી
ધમ જવા પામેલી અપ્રત્યાખ્યાનીય કપાયવાળી હું એ પછી
તો તીર્થ કરવાની ઇચ્છાએ (ધણી દેશવિરતિ નારીને
વર્યો હોવાથી) મારા પ્રત્યાખ્યાનીયના કપાય રૂપ ગંગાતીર્થે
આવી અને જેવામાં તે પ્રત્યાખ્યાનીય ઘરના સંજવલનના
કપાય રૂપ ગોમતીતીર્થે જઈ છું તેવામાં તો વચમાં જ
(ધણી સર્વવિરતિને વર્યો હોવાથી) મારા પ્રત્યાખ્યાનીય
કપાયોને લૂંટી જવા સર્વવિરતિના ઘરના સંજવલન
સમસ્ત કપાયોની એક સાગટી ઘાડ આવી અને તેણે મેં
અસહાય દેખીને મારી પ્રત્યાખ્યાનીય સર્વકપાયરૂપ બં

ખાજ્યું અને ધણીના ત્રણ પૂંજરૂપ અગ્નિમાં પોતાનું તે શેષ કાંઇક ન્યૂન એક કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ સ્વરૂપ સુંપડું પણ (શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ થઈ જવા રૂપ) ખાજ્યું ! છતાં પોતાના ગુણને પકાવીને ધણીને પીરસવા સાડું તૈયાર કરવા માંડેલી તે હાંડી ન ચડી ! એટલે કે ધણીને પાછો પોતાના સ્વભાવવાળો બનાવવાના પ્રયાસમાં સફલ થઈ નહીં.

આ બદલ પણ શ્રી આનંદધનજી મં તેવી નારીના ધણી-આત્માને વ્યંગમાં જણાવે છે કે, - ‘ હે પિયુજી ! તને આવી કર્કશા મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે ! ! ! ’ ॥ ૫ ॥

ત્રીન પાવકી સાત બનાઈ સાત પાવકી એક;
પરણ્યો હાકી સઘળી ખા ગયો, હું સગુણી એક...
કર્કશા નારં ॥ ૬ ॥

અર્થ :- કર્કશા કહે છે કે - “ એટલી મારી જાત હોમ્યા છતાં ધણી અંગેની તે હાંડી ચઢી નહિ, તો પણ મેં નિરુત્સાહી બન્યા વિના ધણીને પીરસવા સાડું મારી મિથ્યાત્વના શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ દલિકોના ત્રણ પૂંજરૂપ અંગત મૂડીને પણ હોમવા માંડીને સમ્યક્ત્વ મોહનીય આદિ ત્રણ પ્રકૃતિરૂપ ત્રણશેરી બનાવી ધણીએ દારી દીધેલી મારી અનંત ચતુષ્કની ખાનગી મૂડીને હસ્તગત કરીને તેની વળી બીજી પણ ચાર જગજર દારી બનાવી અને તે પછી તે સાતેય પ્રકૃતિરૂપ સાત શેરીની (દર્શન સમ્પત્તિરૂપ મિથ્યાત્વના સમગ્ર બળવળી) ધણીએ મારા

શુભવાળો કરી દેવા અત્યંત સમર્થ એવી એક જળર-
દસ્ત રોટી બનાવીને પીરસી ? છતાં મારો તે પરણ્યો તો
આખીયે રોટીને દાણવારમાં (દ્વાયિક સમ્યક્ત્વ પામવાના
અંતર્મુદ્દર્તમાં) નિર્જંરી નાખવા રૂપ હજમ જ કરી ગયો ?
આથી હતાશ બનેલી એવી ગેં માન્યું કે :—એ રીતે મારી
અંગત પણ સર્વ મૂડી જોતજોતામાં હજમ કરી જનારો
ધણી હવે ધણી રહ્યો નથી; પરંતુ કોઈ કાકી=આધડા બની
ગયો છે અને (મિથ્યાત્વ) શુભવતી તો હું એકલી જ રહી છું.”

અત્ર પણ આનંદધનજી મં તે નારીના ધણી આત્માને
વ્યંગમાં કહે છે કે, હે આત્માન્ ! તને આવી કંઈશા નારી
મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે ??? ॥૬॥

ગંગા આવી ગોમતીને, વિચમે આવી ઘાટી;
ઘરમે આમ જોઉં હું તો, હજીયે ન મરીઓ માટી...

કંઈશા નારો ॥ ૭ ॥

અર્થ :—કંઈશા કહે છે કે— “ એ રીતે એકલી
થઈ જવા પામેલી અપ્રત્યાખ્યાનીય કપાયવાળી હું એ પછી
તો તીર્થ કરવાની ઇચ્છાએ (ધણી દેશવિરતિ નારીને
વર્થો હોવાથી) મારા પ્રત્યાખ્યાનીયના કપાય રૂપ ગંગાતીર્થે
આવી અને જેવામાં તે પ્રત્યાખ્યાનીય ધરના સંજ્વલનના
કપાય રૂપ ગોમતીતીર્થે જઈ છું તેવામાં તો વચમાં જ
(ધણી સર્વવિરતિને વર્થો હોવાથી) મારા પ્રત્યાખ્યાનીય
કપાયોને લૂંટી જવા સર્વવિરતિના ધરના સંજ્વલનના
સમસ્ત કપાયોની એક સાગટી ધાડ આવી અને તેણે મને
અસહાય દેખીને મારી પ્રત્યાખ્યાનીય સર્વકપાયરૂપ બ

ખાજ્યું અને ધણીના ત્રણ પૂંજરૂપ અગ્નિમાં પોતાનું તે શેષ કાંઈક ન્યૂન એક કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ સ્વરૂપ સુંપડું પણ (શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ થઈ જવા રૂપ) ખાજ્યું ! છતાં પોતાના ગુણને પકાવીને ધણીને પીરસવા સાડું તૈયાર કરવા માંડેલી તે હાંડી ન ચડી ! એટલે કે ધણીને પાછો પોતાના સ્વભાવવાળો બનાવવાના પ્રયાસમાં સફલ થઈ નહીં.

આ બદલ પણ શ્રી આનંદધનજી મં० તેવી નારીના ધણી-આત્માને વ્યંગમાં જણાવે છે કે,—‘હે પિયુજી ! તને આવી કર્કશા મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે ! ! !’ ॥ ૫ ॥

ત્રીન પાવકી સાત બનાઈ સાત પાવકી એક;
પરણ્યો ડાકી સઘળી આ ગયો, હું સગુણી એક...
કર્કશા નારં ॥ ૬ ॥

અર્થ :-કર્કશા કહે છે કે—“એટલી મારી જાત હોમ્યા છતાં ધણી અંગેની તે હાંડી ચઢી નહિ, તો પણ મેં નિરુત્સાહી બન્યા વિના ધણીને પીરસવા સાડું મારી મિથ્યાત્વના શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ દલિકોના ત્રણ પૂંજરૂપ અંગત મૂડીને પણ હોમવા માંડીને સમ્યક્ત્વ મોડનીય આદિ ત્રણ પ્રકૃતિરૂપ ત્રણશ્રેણી બનાવી ધણીએ દાટી દીધેલી મારી અનંત ચતુષ્કની ખાનગી મૂડીને હસ્તગત કરીને તેની વળી ખીજી પણ ચાર જખખર દોટી બનાવી અને તે પછી તે સાનેય પ્રકૃતિરૂપ સાત દોટીની (દર્શન સ્વપ્નકરૂપ મિથ્યાત્વના સમગ્ર બળવળી) ધણીએ મારા

સુલુવાડો! કો દેશ માન્યતા સમાઈ એવો એક જાનર-
રના કોરી જનારોને પીચી? તેનાં બાકે તે પચવેલાં તેા
આપણે કોરીને કાલુવાડમાં (કાલિકા સુવડના પામવાના
અંગતોલવાં) નિર્જીવે નાખવા કૃપ દરજન જ રહી ગયો?
આવી દવાય બનેલી એવો એ માન્ય કે... એ રીતે બારી
અંગત પદ્ય ગર્ભ મૂલે નિર્જીવતાં દરજન કોરી જનારો
પણી હવે પછી રહી ગયો; પરંતુ કેમ કાલિકાપદો ગતી
ગઈ છે અને (મિષ્ટાન્ન) સુલુવાડી તેા દૂં એકલી જ રહી મુઃ."

જન પદ્ય આનંદપાવડ મઠ તે બારીના પછી આત્માને
આંગમાં રહે છે કે, કે આત્મા! તને આવી કઈમા બારી
મળી તે બદલ બરેબર તારા આત્માને પાન્યપાદ મટે છે... મદા

અંગા આવી ઝોમતીને. વિચરે આવી ઘાટી;
પદ્યે આપ વેડે દું નેા. લહયેન મરીઓ બારી...
કઈમા નારદ ૫ ૭ ૫

અર્થ :—કઈમા કોં છે કે— " એ રીતે એકલી
મદા જવા પામીલી અપ્રત્યાખ્યાનીય કપાયવાળી દું એ પાટી
તેા નીચે દરવાની કીડાને (પણી દેશવિરતિ નારીને
વયોં દોવાયી) બારા પ્રત્યાખ્યાનીયના કપાય કૃપ અંગતીયે
આવી અને જેવામાં તે પ્રત્યાખ્યાનીય મરના અંત્યલનના
કપાય કૃપ ઝોમતીયોરે જડે મું નેવામાં તેા વચમાં જ
(પણી અર્થવિરતિને વયોં દોવાયી) બારા પ્રત્યાખ્યાનીય
કપાયોને લૂટી જવા અર્થવિરતિના મરના અંત્યલનના
અમદન કપાયોની એક આગતી માર આવી અને તેજે અને
અસદાય દેખીને બારી પ્રત્યાખ્યાનીય અર્થકપાયકૃપ જુ."

ખાજ્યું અને ધણીના ત્રણ પૂંજરૂપ અગ્નિમાં પોતાનું તે શેષ કાંઈક ન્યૂન એક કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ સ્વરૂપ સુંપડું પણ (શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ થઈ જવા રૂપ) ખાજ્યું ! છતાં પોતાના ગુણને પકાવીને ધણીને પીરસવા સાડું તૈયાર કરવા માંડેલી તે હાંડી ન ચડી ! એટલે કે ધણીને પાછો પોતાના સ્વભાવવાળો ખનાવવાના પ્રયાસમાં સફલ થઈ નહીં.

આ બદલ પણ શ્રી આનંદધનજી મં તેવી નારીના ધણી-આત્માને વ્યંગમાં જણાવે છે કે,—‘હે પિયુજી ! તને આવી કડકશા મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે ! ! !’ ॥ ૫ ॥

ત્રીન પાવકી સાત ખનાઈ સાત પાવકી એક; પરણ્યો હાકી સઘળી ખા ગયો, હું સગુણી એક...
કડકશા નારં ॥ ૬ ॥

અર્થ :—કડકશા કહે છે કે—“એટલી મારી જાત હોમ્યા છતાં ધણી અંગેની તે હાંડી ચડી નહિ, તો પણ મેં નિરુત્સાહી બન્યા વિના ધણીને પીરસવા સાડું મારી મિથ્યાત્વના શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ દલિકોના ત્રણ પૂંજરૂપ અંગત મૂડીને પણ હોમવા માંડીને સમ્યક્ત્વ મોહનીય આદિ ત્રણ પ્રકૃતિરૂપ ત્રણશેરી બનાવી ધણીએ દાટી દીધેલી મારી અનંત ચતુષ્કની ખાનગી મૂડીને હસ્તગત કરીને તેની વળી બીજી પણ ચાર જખખર રોટી બનાવી અને તે પછી તે સાતેય પ્રકૃતિરૂપ સાત રોટીની (દર્શન સ્પન્નકરૂપ મિથ્યાત્વના સમગ્ર બળવાળી) ધણીએ મારા

[illegible][illegible]

4400 4175 11 9 11

[illegible]

ખાજ્યું અને ધણીના ત્રણ પૂંજરૂપ અગ્નિમાં પોતાનું તે શેષ કાંઈક ન્યૂન એક કોડાકોડી સાગરોપમની સ્થિતિ સ્વરૂપ સુંપડું પણ (શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ થઈ જવા રૂપ) ખાજ્યું ! છતાં પોતાના ગુણને પકાવીને ધણીને પીરસવા સાડું તૈયાર કરવા માંડેલી તે હાંડી ન ચડી ! એટલે કે ધણીને પાછો પોતાના સ્વભાવવાળો બનાવવાના પ્રયાસમાં સફલ થઈ નહીં.

આ બદલ પણ શ્રી આનંદધનજી મં તેવી નારીના ધણી-આત્માને વ્યંગમાં જણાવે છે કે,—‘હે પિયુજી ! તને આવી કર્કશા મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને ધન્યવાદ ઘટે છે ! ! !’ ॥ ૫ ॥

ત્રીન પાવકી સાત બનાઈ સાત પાવકી એક;
પરણ્યો ડાકી સઘળી ખા ગયો, હું સગુણી એક...
કર્કશા નાર ॥ ૬ ॥

અર્થ :-કર્કશા કહે છે કે—“એટલી મારી જાત હોમ્યા છતાં ધણી અંગેની તે હાંડી ચઢી નહિ, તો પણ મેં નિરુત્સાહી બન્યા વિના ધણીને પીરસવા સાડું મારી મિથ્યાત્વના શુદ્ધ-અર્ધશુદ્ધ અને અશુદ્ધ દલિકોના ત્રણ પૂંજરૂપ અંગત મૂડીને પણ હોમવા માંડીને સમ્યક્ત્વ મોડનીય આદિ ત્રણ પ્રકૃતિરૂપ ત્રણશેરી બનાવી ધણીએ દાટી દીધેલી મારી અનંત ચતુષ્કની ખાનગી મૂડીને હસ્તગત કરીને તેની વળી ખીજી પણ ચાર જગ્ગર રોટી બનાવી અને તે પછી તે સાતેય પ્રકૃતિરૂપ સાત રોટીની (દર્શન અપ્તકરૂપ મિથ્યાત્વના સમગ્ર બળવાળી) ધણીએ મારા

સુખપાત્રેક કહી દેવા અન્યથા અમારું કૈવલ્ય મેં જ નવર-
સન કોટી બનાવીને પાંચી ? ત્યાં આરો ને પદ્મપદ્મ નો
આખીયે કોણેને સુખપાત્રેક (સાચિય અન્યદેવ્ય પામવાના
અંતર્યુદ્ધર્મમાં) નિજની નાખવા રૂપ દાખમ જ કહો ગમે ?
આપો દલાશ બનેલી કોણી મેં માન્યું કે નહીં કોણે આવી
અંગત પદ્મ સર્વ ગુણો ભોળાનેનામાં દાખમ કહી જવાશે
પણી દરે પછી રવો નયો; પરંતુ કોઈ કહી જવાપદો બની
અયો છે અને (મિથ્યાજ્ઞ) સુખપત્રી નો મું કોઈકી જ કહી શું.”

અત્ર પદ્મ આનંદમગ્નઃ મગ તે નારીના પછી આત્માને
અંગમાં કહે છે કે, તે અલગનું ! અને આવી કહેશા નારી
મળી તે બદલ અદેખર તારા આગને પાન્યપાદ પડે છે ? ? ? તારા
અંગા આવી ગોમતીને, વિચરે આવી ઘાટી;
પરમે આપ કોઈ હું નો, દહુયેન મરીગો માટી...

કહેશા નારદ ॥ ૭ ॥

અર્થ :—કહેશા કહે છે કે— “મેં કોણે કોઈકી
અર્થ જવા પામેલી અપ્રત્યાખ્યાનીય કપાયવાળી હું એ પછી
નો તીર્થ કરવાની કૃપાએ (પણી દેવચિરંતિ નારીને
વર્ણો દોવાયી) આપ પ્રત્યાખ્યાનીયના કપાય રૂપ અંગાતીયે
આપો અને લેવામાં તે પ્રત્યાખ્યાનીય પરના અંતર્યુદ્ધર્મના
કપાય રૂપ ગોમતીતીર્થે અર્થે છું નેવામાં નો વચમાં જ
(પણી અર્થચિરંતિને વર્ણો દોવાયી) આપ પ્રત્યાખ્યાનીય
કપાયોને લાંટી જવા અર્થચિરંતિના પરના અંતર્યુદ્ધર્મના
અમરના કપાયોની એક આપટી ધાડ આવી અને તેણે
અસદાય દેખીને મારી પ્રત્યાખ્યાનીય અર્થકપાયરૂપ ॥ ૭

મૂડી બગાટકારે લૂંટી લીધી ! આથી મારી પાસે મૂડી તરીકે
શેષ રહેલા મારા સંજ્વલનના ઘરના અનંતાનુબંધીના કપા
રૂપ ઘરમાં હું પાછી આવી અને ઘરમાં હું પાછી આવ
અને ઘરમાં જોઈ છું તો જણાયું કે-‘મારો ધણી ડાક
થવાને લીધે પ્રત્યાખ્યાનીય કપાયની પણ મૂડી ખાઈ ગયે
હોવા છતાં હજુ પણ મર્યો નથી.”

અત્ર પણ શ્રી આનંદચનજી મ. તે નારીના ધણી
આત્માને વ્યંગમાં જ કહે છે કે-‘હે આત્મન્ ! તને આવ
કર્કશા નારી મળી તે બદલ ખરેખર તારા ભાગ્યને
ધન્યવાદ ઘટે છે !!!’ ॥ ૭ ॥

નાહી ધોઈ વેશ બનાઈ, તિલક કરે અપાર;
સૂર્ય સામને કરે વિનતિ, કદી મરે ભરથાર...

કર્કશા નારી ॥ ૮ ॥

અર્થ :—જો રીતે પોતાના ધણીના હાથે પોતાની
આરિત્ર મોહનીયના ૧૬ કપાય તથા ૯ નોકપાયની મળી
રૂપ અને દર્શન મોહનીયની ૩ મળીને મોહનીય કર્મની
અઠાવીશોય પ્રકૃતિરૂપ જળરહસ્ત મૂડીથી ખાલસા થવારૂપ
નાહી ધોઈને સાફ થયેલી હોવાને લીધે કર્કશાને હવે તે
પોતાનો ધણી પોતાનો કટ્ટર વૈરી સમજાયો. આથી તેણીએ
પોતાના ધણીને (સંસારના મૂળરૂપ નિજમાંથી) વહેલો મરી
જવાના સગળ ઉપાય રૂપ સર્વવિરતિનો વેપ સજાયો અને
પોતાના ભૌતિક દેહે આરિત્રની સંખ્યાત ગુણવૃદ્ધિ-અસંખ્યાત
ગુણવૃદ્ધિના ચઢતા પરિણામરૂપ અપાર તિલકો કરવા નારી
રાખીને, ‘હે ભગવાન્ ! આ મારો ભરથાર જેમ બને તેમ

★ સુખી જીવનનો અદ્ભુત દીવ

તમારું મન વધારે સુખકારી વસ્તુઓ તરફ
જ્યારે કલેશકર વસ્તુઓનું સ્મરણ ત્યમારા મન
ધમારો કરે, ત્યારે ત્યમારી મૃદાશક્તિ અજમા
ત્યમારા બુદ્ધિપ્રદેશમાં જો વસ્તુઓને સ્થાપિત કરો

જે કંઈ અલગમતી વસ્તુ તમારા મનમાં ઘુસી જાય
તો રાત પડે એટલે તેને ભૂંસી નાખજો.

ત્યાર પછી બીજા દિવસ તમારા માટે નિર્માણ થયો
હોય તો માત્ર સુંદર અને સુખકર વસ્તુઓને સ્મરણમાં રાખીને
તે દિવસને આગલા દિવસ કરતાં વધારે સારો ણનાવજો.

જે ચીજો ન ગમે એવી હોય,

જે ચીજો કલેશકાયક હોય,

જે ચીજો આપણે હૃદયમાં કડવાશ અને કઠોરતા

આણે તેવી હોય,

તે ચીજોને આપણે ભૂલી જવી જોઈએ.

તે ચીજોને આપણા મગજમાંથી વિદાય કરવી જોઈએ.

તે ચીજોને વિસ્મરણના વિસ્તીર્ણ પ્રદેશ પ્રદેશમાં ફાંકી કાઢવી
જોઈએ.

જે કોઈએ

તમારા તરફ નીચવૃત્તિ બતાવી હોય,

તમારું અપમાન કર્યું હોય,

તમને ગાળો દીધી હોય,

તમારા તરફ તિરસ્કાર કે અવિવેક ભર્યું હોય તો તે

તમામ તે ભૂલી જાઓ.

તમારા મિત્રોની વિલક્ષણતા ભૂલી જાઓ !

તેઓના દોષ ભૂલી જાઓ !

તેઓના સદ્ગુણો યાદ રાખજો !

તમારી નિરાશાઓ ભૂલી જાઓ !

તમારી વિટંબણાઓ ભૂલી જાઓ !

ન ગમે તેવી સઘળી વસ્તુઓ ભૂલી જાઓ !!!

સુખી જીવનનો અદ્ભુત કીમિયો

તમારું મન વધારે સુખકારી વસ્તુઓ તરફ દોરવો જ્યારે કલેશકર વસ્તુઓનું સ્મરણ ત્હમારા મગજ પર ધસારો કરે, ત્યારે ત્હમારી ઇચ્છાશક્તિ અજમાવો અને ત્હમારા બુદ્ધિપ્રદેશમાં એ વસ્તુઓને સ્થાન આપશો નહીં.

એકદમ ત્હમારા વિચારને જે કાળે તમે સુખમાં ગાજ્યો હોય તે તરફ લઈ જાઓ. અણુગમતી વસ્તુઓને ત્હમારા વિચારમાં સ્થાન આપશો જ નહિ.

એકાદ ચોપડી લઈને તે વાંચવા બેસજો. નહીં તો કોઈ બીજી જગ્યાએ જઈને બેસજો. ખુદ્દી હવામાં બહાર નીકળો. અને ચાલતાં કે ગાડીમાં બેસીને ફરવા જાઓ.

બીજી વસ્તુઓથી મગજને એવું તો ભરી નાખજો કે કષ્ટકર બનાવોનાં સ્મરણને માટે આવકાશ જ રહે નહીં. સૂર્યાસ્ત થાય અને રાત પડે એટલે દિવસના સઘળા કષ્ટદાયક બનાવોને ત્હમારા મનમાંથી ચૂરી જવા અમે વિસ્મરણમાં સઘળા ટૂંકી જવા દેજો.

તેને બાંધી રાખજો . . .

તે દંઈ અણુગમતી વસ્તુ તમારા મનમાં ઘુસી જાય
તો રાત પડે ચોટલે તેને ભૂંસી નાખજો.

ત્યાર પછી બીજા દિવસ હમારા માટે નિર્માણ થયે
હોય તો માત્ર મુંઢર અને મુખકર વસ્તુઓને સ્મરણમાં રાખીને
તે દિવસને આગલા દિવસ કરતાં વધારે સારો બનાવજો.

જે ચીજો ન ગમે એવી હોય,

જે ચીજો કલેશકાયક હોય,

જે ચીજો આપણે હૃદયમાં કડવાશ અને કઠોરતા
આણે તેવી હોય,

તે ચીજોને આપણે ભૂલી જવી જોઈએ.

તે ચીજોને આપણા મગજમાંથી વિહાય કરવી જોઈએ.

તે ચીજોને વિસ્મરણના વિસ્તીર્ણ પ્રદેશ પ્રદેશમાં હાંધી કાઢવી
જોઈએ.

તે દોઈએ

હમારા તરફ નીચવૃત્તિ બતાવી હોય,

હમારું અપમાન કર્યું હોય,

હમને ગાળો દીધી હોય,

તમારા તરફ તિરસ્કાર કે અવિચક ભયું હોય તો તે
તમામ તે ભૂલી જાઓ.

હમારા મિત્રોની વિલક્ષણતા ભૂલી જજો !

તેઓના દોષ ભૂલી જજો !

તેઓના સદ્ગુણો યાદ રાખજો !

હમારી નિરાશાઓ ભૂલી જજો !

હમારી વિટંબણાઓ ભૂલી જજો !

ન ગમે તેવી સઘળી વસ્તુઓ ભૂલી જજો !!!

પંડિત પ્રવર-કવિવર્ચ-શ્રી વીરવિજયજી

મહારાજ કૃત-

* હિતશિક્ષા - છત્રીસી *

[વિવરણ સહિત]

卐

પં. વીરવિજયજી મહારાજની કવિત્વ-શક્તિનો પરિચય અનેક ક્ષેત્રમાં મળે છે. ચૈત્યવંદન, સ્તવન, સજ્જાયા, સ્તુતિ, શાસ્ત્ર, પૂજા વગેરે સર્વમાં તેમનો રસ-પ્રવાહ અસ્ખલિત વહ્યો છે. પણ તે ગદી ધર્મની ઉચ્ચ કક્ષાની કૃતિઓ હોવાને લીધે-સર્વલોગ્ય થઈ શક તેમ નથી. જ્યારે પ્રસ્તુત 'હિતશિક્ષા-છત્રીસી' એ એમની એવી કૃતિ છે કે જે સર્વલોગ્ય થવામાં કોઈ પણ પ્રકારે અલોગ્ય નથી.

આ 'છત્રીસી' માં ૩૬ ગાથાઓ છે. તેમાં પ્રથમ બેઠાર ગાથામાં પુરૂષને શિક્ષામાળુ છે. પછી આઠ ગાથામાં સ્ત્રીઓને શિક્ષામાળુ છે. અને પછી દશ ગાથામાં સ્ત્રી-પુરૂષ બન્નેને શિક્ષામાળુ આપી છે.

સાચી શિક્ષામાળુ દેનાર દુર્લભ છે. સાચી શિક્ષામાળુ કોઈ કોઈ પ્રસંગે એવો લાભ આપનારી થાય છે કે જેનું મુદ્દય આંત્રી ન શકાય. એનો અનુભવ ત્યારેજ થાય કે જ્યારે એવો પ્રસંગ મળે, અને શિક્ષામાળુ મળી ન શકાય એવા પ્રસંગે જેને હિતશિક્ષા નથી મળી એવા પ્રસંગે એવો છળરસ વાળો છે. એ સમજાવવું આ સમયમાં મુશ્કેલ નથી.

વારંવાર વાંચી-વિચારીને હૃદયમાં ધારણ કરવા યોગ્ય
આ હિતશિક્ષાઓ છે. એ માટે સર્વ પ્રથમ કર્તા એ
શિખામણ આપે છે કે-

“હે સજ્જન નર અને નારી ? સારી હિત શિખા-
મણ તમે સાંભળજો.

કોઈ શિખામણ આપે ત્યારે તેના ઉપર રીસ ન કરતા ! ! !

શિખામણ દેનાર ઉપર રીસ કરનારાનું ભાગ્ય પરવારી
એસે છે,

કવિ આ વાત નીચે પ્રમાણે કવિતામાં જણાવે છે.

૧

સાંભળજો સજ્જન નરનારી, હિત શિખામણ સારી જો;
રીસ કરે દેતાં શિખામણ, ભાગ્યદશા પરવારી-

મુણજો સજ્જન રે, લોક વિરુદ્ધ નિવાર; સુ.

જગત ખડો વ્યવહાર : સુ. ૧૧૧

૧૮ મી ગાથા સુધી પુરૂષસંબંધી શિખામણો
કહેવાય છે :-

(૧) શિખામણ દેનાર ઉપર રીસ કરનારાનું ભાગ્ય
ઘટે છે.

(૨) લોક વિરુદ્ધ આચરણ કરવું નહિ.

(૩) વિશ્વમાં વ્યવહાર એ પ્રધાન છે.

૨

મૂરખ બાલક જાચક વ્યસની, કારુને વળી નારુજ;
જો સંસારે સદા સુખ વાંછો તો, ચોરની સંગત વારુ;
મુણજો સજ્જન રે. ૧૧૨

આ ગાથામાં એક રીતે એક શિખામણ છે, અને બીજી રીતે સાત શિખામણો છે.

મૂર્ખ, બાલ, યાચક, વ્યસની, કારુ (વસવાયા) અને ચોર, એ સાતની સોળત ન કરવી—એમ એક શિખામણ છે અને દરેકને છુટી પાડીએ તો સાત શિખામણો થાય તે આપ્રમાણે :-

- (૧) મૂર્ખની સોળત ન કરવી
- (૨) બાલકની " "
- (૩) યાચકની " "
- (૪) વ્યસનીની " "
- (૫) કારુ(કારીગર)ની સોળત ન કરવી
- (૬) નારુ(વસવાયા)ની " "
- (૭) ચોરની સોળત ન કરવી

૩

વેશ્યા સાથે વણુજ ન કરીએ, નીચશું નેહ ન ધરીએ છ;
ખાંપણ આવે ઘર ધન જાવે, છવિતને પરહરીએ;
સુણજો સજ્જનરે ॥ ૩ ॥

(૧) વેશ્યા સાથે વેપાર કરવો નહીં.

(૨) નીચ માણસ સાથે સ્નેહ કરવો નહીં.

૪

મ વિના પર ઘર નહિ જઈએ, આળગાળ ન દીજો છ;
ખીયા સાથે બાથ ન ભરીએ, કુદુંબ કલહ નહિ ફીજો;
સુણજો સજ્જનરે ॥ ૪ ॥

- (૧) કામવગર પારકે ઘેર જવું નહિ.
- (૨) કોઈ ઉપર આળ ચડાવવું નહિ.
- (૩) કોઈને ગાળ દેવી નહિ.
- (૪) ખલવાન સાથે ખાઝવું નહિ.
- (૫) કુટુંબ કલેશ કરવો નહિ.

૫

દુશ્મન શું પરનારી સાથે, તજીયે વાત એકાંતે
માતા બહિન શું મારગ જતાં, વાત ન કરીએ
મુણુજો સજજનરે ।

- (૧) દુશ્મનની સાથે એકાંતમાં વાત કરવી નહિ
- (૨) પરત્ની સાથે એકાંતમાં વાત કરવી નહિ
- (૩) માતા અને બહેન સાથે માર્ગે ચાલ કરવી નહિ,
- (૪) માતા અને બહેન સાથે રાતે વાત કરવી નહિ.

૬

જા રમણી ઘરનો સોની, વિશ્વાસે નવ ર
માતા પિતા ગુરુ બિણુ બીજાને, ગુહ્યની વાત
મુણુસો સજજ

- (૧) રાજાનો વિશ્વાસ કરવો નહિ.
- (૨) સ્ત્રીનો વિશ્વાસ કરવો નહિ,
- (૩) ઘરના સોનીનો વિશ્વાસ કરવો નહિ
- (૪) માતા પિતા અને ગુરુ સિવાય ગુહ્ય (ગુપ્ત વાત) કરવી નહિ,

૭

અણુજાણ્યાં શું ગામ ન જઈએ, ઝાડ તળે નહિ બેસીએ જ;
 ધી ઘોડા ગાડી જતાં, દુરજનથી દૂર ખસીએ
 સુણુજે સજ્જનરે ॥ ૭ ॥

(૧) અણુજાણ્યા ગામે અથવા અજાણ્યા માણસનો
 સાથ કરીને ગામાંતરે ન જવું.

(૨) ઝાડ નીચે વાસ કરવો નહિ.

(૩) ચાલતાં હાથી, ઘોડા અને ગાડીથી તથા
 દુરજનથી દૂર રહેવું.

૮

ત કરતાં રીસ ન કરીએ, ભય ભારગ નહિ જઈ એ જ;
 જાણુ વાત કરે ત્યાં છાની, ત્યાં ઉભા નહિ રહીએ;
 સુણુજે સજ્જનરે ॥ ૮ ॥

(૧) રમત કરતાં રીસ ન કરવી,

(૨) ભયવાળા રસ્તે જવું નહિ,

(૩) જે જાણુ છાની વાત કરતાં હોય ત્યાં ઉભા
 રહેવું નહિ,

૯

ર વિણુ વાત ન કરીએ, ઈચ્છા વિણુ નવ જમીએ જ;
 વિદ્યાનો મદ પરિહરીએ, નમતા સાથે નમીએ;
 સુણુજે સજ્જનરે ॥ ૯ ॥

(૧) ઈંકાર વગર વાત કરવી નહિ,

(૨) ઈચ્છા (રૂચિ) વગર જમવું નહિ,

(૩) ધન અને વિદ્યાનો મદ કરવો નહિ,

(૪) નમતાને નમવું,

૧૦

ખ જોગી રાજ પંડિત, હાંસી કરી નહિ હાંસીએ છ;
 ઢાથી વાઘ સર્પ નર લઢતાં, દેખીને દૂર ખસીએ;
 સુણુને સજ્જનરે ॥ ૧૦ ॥

(૧) મૂર્ખ, યોગી, રાજ અને પંડિત એ ગ્રામની
 મશકરી કરવી નહિ.

(૨) હાથી, વાઘ, સર્પ, અને માણસ લડતાં હો
 ત્યારે ત્યાં ઉભા ન રહેતાં દૂર ખસી જવું.

૧૧

વા કાંઠે હાંસી ન કરીએ, કેફ કરી નહિ ભમીએ
 વરો ન કરીએ ઘર વેચીને, જુગાર નહિ રમી
 સુણુને સજ્જનરે ॥ ૧૧ ॥

(૧) કૂવાને કાંઠે હાંસી-મશકરી ન કરવી,

(૨) કેફ (નશો) ચડે એવી માદક ચીજનું સેવ
 કરવું નહિ, ને કરવું ભટકવું નહિ,

(૩) ઘરવેચીને વરો-નાતનો જમણવાર કરવો ના

(૪) જુગાર રમવો નહિ,

૧૨-૧૩

ભણતાં ગણતાં આજસ તણુએ, લખતાં વાત ન કરીએ
 પરહસ્તે પરદેશ દુકાને, આપણું નામ ન ધર
 ॥ ૧ ॥

નામું માંડો આજસ છોડી, દેવાદાર ન થઈએ
 કષ્ટ ભયાનક સ્થાનને વરણ, દેશાવર જઈ રહ
 સુણુને સજ્જનરે ॥ ૧ ॥

- (૧) લણવા-ગણવામાં આળસ કરવી નહિ,
- (૨) લખતાં લખતાં વાત કરવી નહિ,
- (૩) પારકાની સત્તાવાળી દુકાનમાં પોતાનું નામ ન આપવું.
- (૪) પરદેશમાં રહેલી દુકાને પોતાનું નામ ન રાખવું
- (૫) આળસ તણને નામું માંડવું.
- (૬) દેવાદાર ન થવું.
- (૭) કષ્ટ અને ભયવાળા સ્થાનને છોડી દઈ પરદેશ જઈને રહેવું.

૧૪-૧૫

ધનવંતો ને વેપ મલિનતા, પગથું પગ ઘસી ધોવે જ;
નાપિત ઘર જઈ શિર મૂંડાવે, પાણીમાં મુખ જોવે
નદાવાળુ દાતાણુ મુંદર ન કરે, બેઠા તરણું તોડે જ;
ભોંયે ચિત્રામાણુ નાગો સૂવે તેને વ્રક્ષ્મી છોડે;
મુણજો સજ્જનરે ॥ ૧૫ ॥

- (૧) છત્રી ગંપતિએ મલિન વેશ ધારણ કરવો નહિ;
- (૨) પગથી પગ ઘસીને ધોવા નહિ,
- (૩) દલ્લમને ઘરે જઈને માથું મુંડાવવું નહિ.
- (૪) પાણીમાં મોઢું જોવું નહિ.
- (૫) દનાન અને દાતાણુ મુંદર આસી રીતે કરવા.
- (૬) બેઠા બેઠા ધાવના વાળખડા તોડવા નહિ.
- (૭) ભૂમિ ઉપર જે તે ચિત્રચીત્ર કરવું નહિ.
- (૮) નાગા સૂવું નહિ.

આ કરનારા પાપે કલ્મશી ટકવી નથી.

૧૬-૧૭-૧૮

માતા ચરણે શિશુ નમાવી, બાપને કરીએ પ્રણામ છ;
 દેવગુરુને વિધિએ વાંટી, કરે સંસારના કામ ॥ ૧૬ ॥
 બે હાથે માથું નહિ ખણીએ કાન નહિ ખોતરીએ છ;
 ઊભા કેડે હાથ ન દીજે, સામે પૂરે ન તરીએ ॥ ૧૭ ॥
 તેલ તમાકુ તણએ, અણુગળ જળ નહિ પીજે છ;
 કુલવંતી સતીને શિખામણુ, હવે નર બેઠી દીજે;
 મુણુજે સજ્જનરે ॥ ૧૮ ॥

(૧) માતાને પગે લાગીને અને પિતાને પ્રણામ
 કરીને પછી બીજા કાર્ય કરવા.

(૨) સંસારના કામોમાં બેડાતાં પહેલાં દેવગુરુને વિધિ
 પૂર્વક વંદન કરવું.

(૩) બે હાથે માથું ખણવું નહિ.

(૪) કાન ખોતરવા નહિ.

(૫) કેડે હાથ દઈને ઊભુ રહેવું નહિ.

(૬) સામે પૂરે તરવું નહિ.

(૭) તેલ-તમાકુનો ત્યાગ કરવો.

(૮) અણુગળ પાણી પીવું નહિ.

હવે સ્ત્રી સંબંધી શિખામણુ કહે છે:—

૧૯

। સામ બેઠ બેઠાણીએ, નણદી વિનય મ મૂકોછ;
 પ્રચરતાં, ચતુરાં ચાલ ન ચૂકો;
 મુણુજે સજ્જનરે ॥ ૧૯ ॥

- (૧) ગરસા, સાચુ, લેહ, જોડાણી અને નળું
વિનય મૂકવો નહિ.
- (૨) શેરીમાં જતા આવતાં શાળુપણું રાખવું
ચાલ ચૂકવી નહિ.

૨૯

નીચ સાહેલી સંગ ન કરીજે, પરમંદિર નહિ ભરીએ
રાત્રી પહે ઘરખાર ન જઈએ સહુને જમાડી જમી
મુણજો સજ્જનરે ॥ ૨૯

- (૧) હલકી સળીનો સંગ ન કરવો.
- (૨) પારકે ઘેર ભટકવું નહિ.
- (૩) રાત્રે ઘર બહાર જવું નહિ.
- (૪) સહુને જમાડ્યા પછી જમવું.

૨૧

ધોખણ માલણ કુંભારણ, જોગણ સંગ ન કરીએ
સહેજે કોઈકે આળ ચડાવે એવું શાને કરી
મુણજો સજ્જનરે ॥ ૨૧

- (૧) ધોખણ, માલણ, કુંભારણ, અને જોગણને
સંગ કરવો નહિ.

૨૨-૨૩

નિજ ભરતાર ગયો દેશાવર, તવ શાણુગાર ન ધરીએ
જમવા નાતિ વચ્ચે નહિ જઈએ, દુર્જન દેખી ડરીએ
॥ ૨૨

પરશેરી ગરબો ગાવાને, મેલે જોલે ન જઈએ
નાવણ ધોવણ નદી કિનારે ભતાં નિર્લજ્જ થઈએ;
મુણજો સજ્જનરે ॥ ૨૩ ॥

- (૧) પોતાનો પતિ પરદેશ ગયો હોય ત્યાં શૃંગાર સ્વરૂપ નહિ.
- (૨) જ્ઞાતિ વચ્ચે જમવા જવું નહિ.
- (૩) હર્ષનધી દર રહેવું-કરવું.
- (૪) પારકી શ્રેણીમાં ગરબો ગાવા જવું નહિ.
- (૫) ગેળામાં અને નાટક સવાઈઆદિ ખેલમાં જવું નહિ.
- (૬) ન્હાવા ધોવા માટે નદી કિનારે જવું નહિ.

૨૪

હતે પગે ચાલ ચાલીને, હસર સહુ શીખીને
 જ્ઞાન મુવચ્ચે રસોઈ કરીને, દાન મુપાત્રે દી

- (૧) ઉપડતે પગે ચાલવું, (ધસાતા પગે ચાલવું નહિ)
- (૨) બધી કળાઓ શિખવી.
- (૩) જ્ઞાન કરી ક્યારેય કપડાં પહેરીને રસોઈ કરી મુપાત્રે દાન દેવું.

૨૫-૨૬

શોક્ય તણાં લઘુ બાલક દેખી, મ ધરો ખેદ હેય
 તેહની મુખ શીતલ આશિયે, પુત્રતણાં ફલ પામે
 બારબરમ બાલક મુરપડિમા, એમે સરિખાં ક
 ભક્તિ કરે મુખ લીલા પામે, ખેદ કરે દુઃખ

- (૧) શોક્યના નાના બાલકને જોઈને ખેદ કરવો
- (૨) બાર વરસ મુધીની ઉમ્મરના બાલકને જોઈને ખેદ કરવો

૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

૨૨

નર નારી બેઠેને (૧) આમણ, મુખપાતી નાંક કરીએ
નરને સમાન વર કરીને, અંકપદે નર બેઠીએ
સુભુજે સજ્જનરે ॥ ૨૧ ॥

(૧) આમ આમ કર્યું ને કર્યાં ન જાણે નામે
ન કર્યાં.

(૨) આંખે અને વગવા વર કરીને નર બેઠ્યાં
વગવા ન કર્યો.

૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧

વમન કરીને ચિંતાબળે, નબળે આસન બેસી છ;
વિદિશે દક્ષિણદિશે અંધારે, બોળું મજાએ બેસી
આમળાણે મતુવંતી પાંચે, પેટ અજીરણ વેળા છ;
આકાશે બોજત નહિ કરીએ, બેજણ બેસી બેળા ॥ ૨૮ ॥
અનિશય ઉનું આરુ આટું શાક ઘાણું નહિ ખાવું છ;
મૌન પાળે ઉડીંગણ વરછ, જમવા પહેલા નહાવું
ધાન્ય વખાણી, બળોટી ન ખાવું, તડકે બેસી ન જમવું છ;
માંદા પાસે, રાત તણને, નરણાં પાણી ન પીવું;
સુભુજે સજ્જનરે ॥ ૩૧ ॥

(૧) વમન-ઉલટી કરીને જમવું નહિ.

(૨) ચિંતાથી બલતે મને જમવું નહિ.

(૩) નબળે આસને-શિથિલ પાણે બેસીને જમવું નહિ.

(૪) વિદિશાએ-ખૂણા તરફ બેસીને જમવું નહિ.

(૫) દક્ષિણ દિશા સન્મુખ બેસીને જમવું નહિ.

- (૬) અંધારે જમવું નહિ,
 (૭) પગુએ બોટેલું જમવું નહિ.
 (૮) અન્નભૂષી ચીજ ખાવી નહિ. અન્નભૂષે પાત્રે જમવું નહિ.
 (૯) કનુવંતી સ્ત્રીના પાત્રમાં જમવું નહિ,
 (૧૦) પેટમાં અડધું હોય ત્યારે જમવું નહિ.
 (૧૧) આકાશમાં-ખુદ્ધામાં જમવું નહિ.
 (૧૨) જે જાણે જોગે જોડીને એક ધાગામાં જમવું નહિ.
 (૧૩) અતિશય ઉતું ખાવું નહિ.
 (૧૪) અતિશય ખારું ખાવું નહિ,
 (૧૫) અતિશય ખાટું ખાવું નહિ.
 (૧૬) ઘણું શાક ખાવું નહિ.
 (૧૭) જમતાં જમતાં મૌનધારણ કરવું-જોડણ કરવું નહિ.
 (૧૮) જોડિગણ દધને-અંદોલીને જમવું નહિ.
 (૧૯) સ્નાન કરીને સ્વચ્છ થઈને જમવું નહિ.
 (૨૦) અનાજને વખાણીને ખાવું નહિ.
 (૨૧) અનાજને વખોડીને ખાવું નહિ.
 (૨૨) તડકે જોડીને જમવું નહિ.
 (૨૩) માંદા માણસ પાસે જોડીને જમવું નહિ.
 (૨૪) રાત્રે જમવું નહિ.
 (૨૫) નરણે કોટે પાણી પીવું નહિ.

૩૨

કંદમૂલ ગાલક્યને જોળો, વાસી વિદલ ને
 જઠ તલે પરનિંદા હિંસા, જે વળી ન
 મુણુલે સજ્જન

- (૧) કંઠમૃદુ, ગભક્ષ્ય, જોળા ગચ્છાળું તાગી ગમે
 વિદ્યા ખાવા નહિં.
 (૨) જૂઠું જોલણું નહિં.
 (૩) પારકી નિંદા કરવી નહિં.
 (૪) હિંસાનો ત્યાગ કરવો.

૩૩-૩૪-૩૫-૩૬

વ્રત-પચ્ચક્ષુ ખાણુ ધરી ગુરુ હાથે, તીર્થ યાત્રા કરીએ છીં
 પુણ્ય ઉદય જે મોટો પ્રગટે, તે સંઘવીર ધરી ॥ ૩૩
 મારગમાં મન મોકળું રાખી, બહુ વિદ્ય સંઘ જમાડો
 સુરલોકે સુખ સઘળાં પામે, પણ નહિં એકલો દહા ॥ ૩૪
 તીર્થ તારણ શિવમુખકારણ, સિદ્ધાયલ ગિરનારે
 પ્રભુ ભક્તિ ગુણશ્રેણે ભવજલ, તરીએ એક અવ ॥ ૩૫
 લૌકિક લોકોત્તર હિતશિક્ષા-છવીશી એ ભોલ
 પંડિત શ્રી શુભ-વીરવિજયમુખ-વાણી મોકલ
 મુણ્ણને સજ્જનરે ॥

- (૧) ગુરુ મહારાજની પાસે વ્રત-નિયમ લેવાં
 (૨) તીર્થયાત્રા કરવી.
 (૩) સંઘ કાઢવો.
 (૪) સંઘ જમણ કરી-સાધર્મિક ભક્તિ કર
 (૫) સિદ્ધાયલ-ગિરનાર પર વિશેષ પ્રભુભા
 વિવેકી આત્માએ ધર્માનુકૂળજીવન જીવવા
 શિખામણે જીવનમાં ઉતારવી ઘટે.

- (૧) કંઠમૂલ, અલક્ષ્ય, બોળ અથાણું વાસી અને વિદળ ખાવા નહિં.
- (૨) જૂઠું બોલવું નહિં.
- (૩) પારકી નિંદા કરવી નહિં.
- (૪) હિંસાનો ત્યાગ કરવો.

૩૩-૩૪-૩૫-૩૬

વ્રત-પચ્ચક્ષુઆણુ ધરી ગુરુ હાથે, તીરથ યાત્રા કરીએ જી;
પુણ્ય ઉદય જો મોટો પ્રગટે, તો સંઘવીર ધરી ॥ ૩૩ ॥
મારગમાં મન મોકળું રાખી, બહુ વિધ સંઘ જમાડો જી;
સુરલોકે સુખ સઘળાં પામે, પણ નહિં એહવો દહાડો ॥ ૩૪ ॥

તીરથ તારણુ શિવસુખકારણુ, સિદ્ધાચલ ગિરનારે જી;
પ્રભુ ભક્તિ ગુણશ્રેણે ભવજલ, તરીએ એક અવતારે ॥ ૩૫ ॥
લૌકિક લોકોત્તર હિતશિક્ષા-છવીથી એ બોલી જી;
પંડિત શ્રી શુભ-વીરવિજયસુખ-વાણી મોકન વોલી;
મુણુજો સજ્જનરે ॥ ૩૬ ॥

- (૧) ગુરુ મહારાજની પાસે વ્રત-નિયમ લેવાં.
- (૨) તીર્થયાત્રા કરવી.
- (૩) સંઘ કાઢવો.
- (૪) સંઘ જમાવું કરી-સાધર્મિક ભક્તિ કરવી.
- (૫) સિદ્ધાચલજી-ગિરનાર પર વિશેષે પ્રભુ ભક્તિ કરવી.

વિવેકી આત્માએ ધર્માનુકૂળજીવન જીવવા માટે આ શિખામણી જીવનમાં ઉતારવી ઘટે.

